อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นาง พุ่ม งามเอก

ณ ฌาปนกิจสถานวัดประยุรวงศาวาส

วันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4 ก.พ. 20

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

อภินันทนาการ

จาก ม.ล. ประกิต งามเอก

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

นางพุ่ม งามเอก

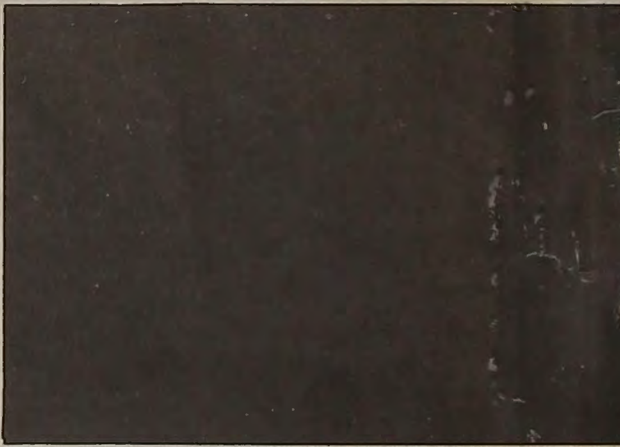

เจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

- คณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาส
- คณะสงฆ์ และคณะกรรมการ วัดน้อยนพคุณ
- กรมช่างโยธาทหารอากาศ
- กองอำนวยการสร้างสนามบิน ดอนเมือง
- บริษัทแองโกลไทยมอเตอร์ส
- ห้างดาวทองเภสัช
- คุณยายจันทรา กาวิละ
- คุณวิโรจน์ ตังเดชะหิรัญ

168248

อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นาง พุ่ม งามเอก

ณ ฌาปนกิจสถานวัดประยุรวงศาวาส

วันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

แม่ ชื่อ พุ่ม งามเอก. แม่เป็นลูกคนที่ ๒ ใน ๕ คนของตาและยาย (หุ่น–แจ่ม จันทรเครือแก้ว) แม่เกิด ๑๓ ก.ค. ๒๔๓๕ ตรงกับวัน ๔ฯ๘ ค่ำ ปีมะโรง ที่ตลาดบ้านสมเด็จ จว. ธนบุรี. แม่สมรสกับนายหงิม งามเอก. แม่เป็นแม่ของลูก ๘ คน. แม่เป็นย่าของหลาน ๒๗ คน. แม่เป็นยายของหลาน ๒ คน. แม่เป็นย่าทวดของเหลน ๕ คน. แม่เป็นยายทวดของเหลน ๖ คน. แม่ป่วยเข้าโรงพยาบาลครั้งแรกในชีวิตเมื่อ ๒๓ ก.ค. ๒๕๑๙. แม่ถึงแก่กรรมด้วยความดันสูง เส้นโลหิตฝอยในสมองแตก ณ วชิรพยาบาลสถาน เมื่อ ๑๖ ก.ย. ๒๕๑๙ เวลา ๐๗.๓๐ น. แม่มีอายุรวมได้ ๘๔ ปี ๒ เดือน ๑๓ วัน.

ขอให้แม่จงสู่สุคติ

ลูก

บุตร และหลานมีความซาบซึ้งในเมตตาจิตของทุกท่านที่ให้เกียรติมาร่วมในงานสวดพระอภิธรรม และงานฌาปนกิจศพ รวมทั้งที่ได้เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมให้แก่ผู้วายชนม์ จึงกราบขอบพระคุณด้วยใจจริงมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

Ra
CRE
1977
168248

BQ
900
ด3พ7
ฉ.1

13 มี.ค. 2541

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

207585

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

นางพุ่ม งามเอก

รวมอายุได้ ๘๔ ปี ๒ เดือน ๑๓ วัน

คำนำ

ก่อนอื่น ต้องขอขอบพระคุณท่านที่เคารพนับถือ ตลอดจนญาติมิตร ทุกท่านที่กรุณามาเป็นเกียรติไว้อาลัยในงานสวดพระอภิธรรม และที่มาร่วมงานฌาปนกิจศพของแม่

ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือ ซึ่งได้รวบรวมเรื่องของงานพระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในพระราชอาณาจักร ซึ่งพระอริยคุณาธาร เป็นผู้เรียบเรียงเพียงส่วนหนึ่งของเรื่องราวทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ และความเป็นมาของพระอาจารย์ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ (สายพระอาจารย์มั่น) ซึ่งเป็นกองทัพธรรมที่ทรงอานุภาพในขณะนี้ โดยได้มุ่งประวัติความเป็นมา และหลักฐานที่ใช้อ้างอิงได้เกี่ยวกับเวลา และสถานที่ของท่านเหล่านี้ รวมทั้งภาพแสดงเหตุการณ์ในขณะนั้นด้วยเป็นสำคัญ

การที่ได้พิจารณาพิมพ์หนังสือนี้ขึ้นมา เพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการแด่ท่านรวมทั้งความตั้งใจที่จะจัดหนังสือนี้จำนวนหนึ่ง ไปถวายในบางวัด ตลอดจนห้องสมุดบางแห่ง เชื่อว่าเมื่อแม่ได้รับทราบด้วยญาณใด ๆ ก็ตาม จะเป็นที่ยินดี และถูกความประสงค์ของ **แม่** เป็นที่สุด ด้วยว่าแม่เป็นผู้ใฝ่ธรรม มีความเคารพ และปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระอาจารย์ในสายนี้เป็นพิเศษ

หนังสือเล่มนี้ หากมีข้อบกพร่องใด ๆ ต้องขออภัยและยินดีน้อมรับคำติด้วยความขอบคุณ สำหรับส่วนที่เป็นประโยชน์ก็ขอให้เป็น **กุศล** ให้กับ **แม่** ในสัมปรายภพด้วยเทอญ.

นาวาอากาศเอก เกษม งามเอก
๑๒๓๒/๑ ซอยพยุง บุคคโล ธนบุรี

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

กองทัพธรรม ฝ่ายวิปัสสนาธุระ

เจ้าพระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (สิริจันโท จันทร์)

เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวีระวงศ์ (ติสฺสเถระ อ้วน)

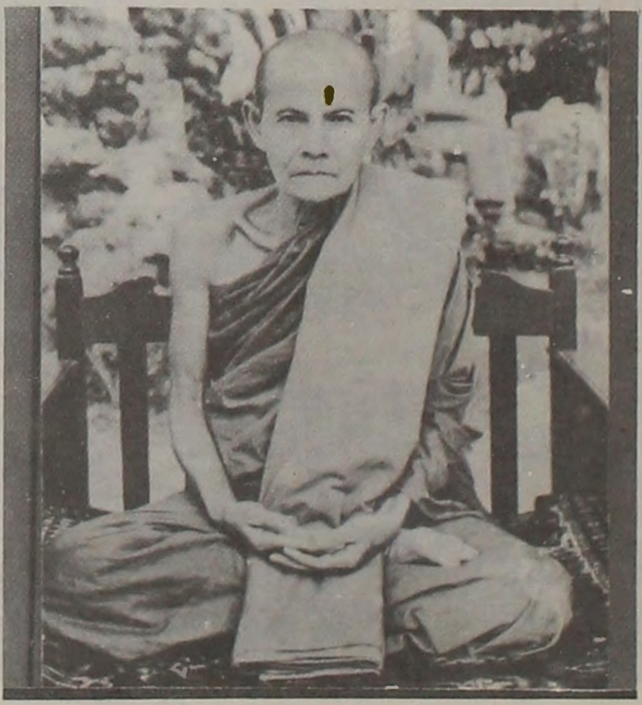

(ซ้าย) พระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีละ
(บน) พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ [illegible] โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

กองทัพธรรม
ฝ่ายวิปัสสนาธุระ

งานพระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในพระราชอาณาจักร

พระพุทธศาสนามีธุระสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. คันถธุระ ได้แก่การศึกษาเล่าเรียนพระคัมภีร์ ให้มีความรู้พระธรรมพระวินัย เพื่อดำรงรักษาตำราไว้มิให้เสื่อมสูญ จะได้เป็นแบบแก่ผู้ต้องการปฏิบัติ

๒. วิปัสสนาธุระ ได้แก่การศึกษาอบรมจิตใจตามหลักสมถะและวิปัสสนาเพื่อให้รู้แจ้งธรรมและกำจัดกิเลสออกจากจิตใจ ธุระทั้งสองนี้ได้มีมาตั้งแต่แรกตั้งพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาได้ทรงแสดงธรรมและบัญญัติวินัยขึ้นอย่างใด พระสาวกย่อมเอาธุระจดจำและสังวัธยายบ่อย ๆ ขณะเดียวกันก็เอาธุระปฏิบัติตามพระธรรมวินัยนั้น จนสามารถรู้แจ้งธรรม และกำจัดกิเลสจากจิตใจได้เด็ดขาด โดยเอกเทศบ้าง โดยสิ้นเชิงบ้าง ท่านผู้กำจัดกิเลสได้เด็ดขาดสิ้นเชิงแล้ว เรียกว่าพระอรหันต์ย่อมเอาธุระจดจำพระพุทธวจนะ และช่วยพระบรมศาสดาทำการอบรมสั่งสอนประชาชน ครั้นพระบรมศาสดาเสด็จปรินิพพานแล้ว พระอรหันต์ทั้งหลาย มีพระมหากัสสปะเถระเป็นต้น จำนวน ๕๐๐ รูป ล้วนแต่ผู้สำเร็จอภิญญา และปฏิสัมภิทาญาณ ได้ชุมนุมกันรวบรวมพระธรรม พระวินัยที่พระบรมศาสดาทรงแสดงและทรงบัญญัติไว้ มาร้อยกรองจัดเข้าระเบียบหมวดหมู่ สำเร็จเป็นคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นตำราของพระพุทธศาสนานำสืบกันมาจนตราบเท่าปัจจุบันนี้

พระพุทธศาสนาได้มาประดิษฐานในประเทศของเรา เมื่อประมาณ พ.ศ. ๓๐๐ – ๔๐๐ โดยการนำของพระเถระ ๒ รูป คือ พระโสณ-

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านขี่ภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

เถระ และพระอุตตรเถระ สมณวงศ์ในประเทศของเราไม่เคยปรากฏว่าขาดสูญ พระมหากษัตริย์ทรงเอาพระราชธุระบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดมาทุกสมัย ครั้นปรากฏว่าสมณวงศ์ในประเทศอื่นประพฤติดีงามน่าเลื่อมใส ก็เอาพระราชธุระอาราธนามาซ่อมแปลงสมณวงศ์ในประเทศให้ดีงามขึ้น เช่น ในสมัยสุโขทัย พระร่วงเจ้าทรงอาราธนาพระสงฆ์ชาวลังกามาไว้ในพระราชอาณาจักร กุลบุตรผู้เลื่อมใสก็ได้บรรพชาอุปสมบทในพระสงฆ์ชาวลังกา แม้พระภิกษุสามเณรบางองค์ก็ได้บวชแปลงใหม่ในพระสงฆ์ลังกาด้วย ในสมัยอยุธยาก็เช่นเดียวกัน ปรากฏว่าพระสงฆ์แบบลังกา ได้รับพระราชูปถัมภ์ไว้ในพระราชอาณาจักร มีกุลบุตรเลื่อมใสศรัทธาบรรพชาอุปสมบทในคณะสงฆ์นั้นสืบมา ตั้งแต่แรกตั้งกรุงศรีอยุธยาจนถึงเสียกรุง

การคณะสงฆ์ในสมัยโบราณของประเทศเรา ได้แบ่งงานออกเป็นสองฝ่าย คือ **ฝ่ายคันถธุระ** เรียกว่า คามวาสี เอาธุระทางศึกษาเล่าเรียนพระคัมภีร์ มีพระ-สังฆราชเป็นประมุข และมีสังฆนายกผู้รับสนองพระบัญชาบริหารหมู่คณะในฝ่ายนั้น ส่วน **ฝ่ายวิปัสสนาธุระ** เรียกว่า อรัญญวาสี บ้าง วนวาสี บ้าง เอาธุระศึกษาอบรมทางสมถะและวิปัสสนา มีพระสังฆราชเป็นประมุข และมีสังฆนายกผู้รับสนองพระบัญชาบริหารหมู่คณะในฝ่ายนั้นเช่นเดียวกัน ระเบียบนี้ได้ดำเนินมาจนถึงสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาจึงเปลี่ยนแปลง ให้มีพระสังฆราชเพียงองค์เดียว แต่คงให้มีสังฆนายกสองฝ่าย คือฝ่ายคามวาสีและอรัญญวาสี หรือเรียกอีกอย่างว่าฝ่ายขวาและฝ่ายซ้าย ต่างก็รับสนองพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชไปบริหารงานในฝ่ายของตน ระเบียบนี้ได้มีมาถึงสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพฯ) เพิ่งเลิกล้มไปเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงออกพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) โดยจัดการปกครองอนุโลมฝ่ายบ้านเมือง เจ้าคณะผู้บริหารการคณะในท้องถิ่น ย่อมมีหน้าที่บริหารทั้งทางคันถธุระ ทั้งทางวิปัสสนาธุระ เมื่อความเปลี่ยนแปลงทางฝ่ายบริหารเป็นอย่างนี้ ธุระทั้ง ๒ จึงได้รับความเอาใจใส่ไม่เท่ากัน งานฝ่ายคันถธุระได้เจริญก้าวหน้าไปมาก แต่งานฝ่ายวิปัสสนาธุระได้ซบเซาลง การที่ยังคงมีอยู่ก็โดยอุปนิสัยของพระเถรานุเถระ ผู้เห็นความสำคัญของงานฝ่ายนี้ ได้เอาใจใส่ปฏิบัติแนะนำศิษยา-นุศิษย์ในทางนี้สืบ ๆ กันมา

ภิกษุสามเณรในคณะธรรมยุติกาชั้นแรก เอาธุระทั้ง ๒ อย่าง หน้าฝนซึ่งเป็นฤดูกาลจำพรรษา ได้เอาธุระศึกษาเล่าเรียนพระคัมภีร์ พอตกหน้าแล้งมักเอาธุระทางวิปัสสนา ออกแสวงหา

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ที่วิเวกบำเพ็ญสมณธรรม แม้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ผู้ทรงสถาปนาคณะธรรมยุติกาขณะยังทรงผนวชอยู่ ก็ทรงเอาธุระทางวิปัสสนาด้วย ได้เสด็จธุดงค์ไปถึงหัวเมืองเหนือ เช่น เมืองสุโขทัย เป็นต้น พระเถระผู้ใหญ่ในคณะธรรมยุติการุ่นแรก มีชื่อเสียงทางวิปัสสนาธุระหลายรูป เช่น **สมเด็จพระพุฒาจารย์** (ศรี) วัดสัมพันธวงศ์ พระนคร **พระอมรา ภิรักขิต** (เกิด) วัดบรมนิวาส พระนคร **พระครูศิริปัญญามุนี** (อ่อน) วัดเทพนิมิตร ฉะเชิงเทรา **ญาท่านพระพนฺธุโล** (ดี) วัดสุปัฏน์ และ**ญาท่านพระเทวธมฺมี** (ม้าว) วัดศรีทอง จ.อุบลราชธานี รุ่นต่อมามี**สมเด็จพระพุฒาจารย์ ญาท่านเจ้า** (เขียว) วัดราชาธิวาส และ**สมเด็จพระวันรัต** (พุทธสิริ ทับ) วัดโสมนัส พระนคร เป็นต้น.

พูดเฉพาะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ญาท่านพระพนฺธุโล(ดี) ปุราณสหธัมมิก และญาท่านเจ้าพระเทวธมฺมี (ม้าว) สัทธิงวิหาริก ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า สมัยทรงผนวช ท่านทั้งสองได้นำแบบแผนการปฏิบัติพระธรรมวินัย ตามแบบคณะธรรมยุติกาขึ้นมาเผยแพร่ ได้ตั้งการศึกษาอบรมทั้งทางคันถธุระ ทั้งทางวิปัสสนาธุระ ณ วัดสุปัฏน์ และ วัดศรีทอง จังหวัดอุบลราชธานี และขยายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายจังหวัด มีจังหวัดอุดรธานีและขอนแก่น เป็นต้น โดยลำดับ.

สมัยต่อมา เจ้าพระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (สิริจันทเถระ จันทร์) สิทธิวิหาริกของญาท่านพระเทวธมฺมี (ม้าว) ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าให้มาเป็นผู้อำนวยการศึกษาและเป็นเจ้าคณะมณฑลอีสาน ท่านก็ได้เอาธุระทั้งสองอย่าง แม้องค์ท่านเองก็ออกเดินธุดงค์แสวงวิเวกบำเพ็ญภาวนา ภายหลังท่านเข้าไปอยู่ในพระนคร ก็เอาธุระทั้งสองตลอดชีวิต มีชื่อเสียงเด่นทางวิปัสสนาธุระองค์หนึ่ง เป็นที่รู้จักและเคารพนับถือของพุทธบริษัททั่วไป

สมัยต่อมาอีก เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (ติสสเถระ อ้วน) เป็นเจ้าคณะมณฑลอีสาน สืบต่อจากเจ้าพระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ได้มีพระอาจารย์สองรูปคือ พระอาจารย์เสาร์ กันตสีลเถระ และเจ้าคุณพระปัญญาพิสาลเถร (หนู) เอาธุระทางวิปัสสนาธุระ เป็นกำลังของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ ทางด้านวิปัสสนาธุระ ครั้นเจ้าคุณพระปัญญาพิสาลเถร ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าให้เข้าไปเป็นเจ้าอาวาสวัดปทุมวันแล้ว ก็ยังเหลือแต่พระอาจารย์เสาร์เพียงองค์เดียวนำหมู่คณะทางวิปัสสนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมัยนั้นพระอาจารย์เสาร์ได้ศิษย์สำคัญองค์หนึ่ง คือ **พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ** ทำให้ได้กำลังในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระมากขึ้น และพระอาจารย์มั่นได้ศิษย์สำคัญองค์หนึ่ง คือพระญาณวิศิษฏ์

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

(พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม) ทั้ง ๓ ท่านได้ร่วมจิตใจกันเอาธุระทางวิปัสสนาอย่างเต็มกำลัง ครั้นมาเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๗๕ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (ติสสเถระ อ้วน) เล็งเห็นความสำคัญของงานด้านนี้ยิ่งขึ้น จึงมีบัญชาให้เจ้าคุณพระญาณวิศิษฏ์ (พระอาจารย์สิงห์) มาอยู่จังหวัดนครราชสีมา ให้ดำเนินงานวิปัสสนา ในความอำนวยการของท่าน ในฐานะที่ท่านเป็นเจ้าคณะมณฑลนครราชสีมา เจ้าคุณพระญาณวิศิษฏ์ได้เอาธุระในการนี้ เป็นกำลังของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ กำลังหนึ่ง

ครั้นเจ้าพระคุณสมเด็จฯ ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าให้เข้าไปเป็นเจ้าอาวาสวัดบรมนิวาสแล้ว ท่านก็ได้บัญชาสั่งให้เจ้าคุณญาณวิศิษฏ์ (พระอาจารย์สิงห์) และพระมหาปิ่นปัญญาพโล เปรียญโท อาจารย์วิปัสสนา ไปช่วยเป็นธุระในการให้การศึกษาอบรมทางวิปัสสนาแก่พุทธบริษัทในวัดบรมนิวาสคนละ ๑ ปี จากนั้นงานด้านนี้ได้แพร่หลายไปในภาคกลางหลายจังหวัด โดยการนำของเจ้าคุณพระญาณวิศิษฏ์ และศิษยานุศิษย์ของท่าน งานเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนา ได้แพร่หลายไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้โดยลำดับ นับได้ว่าเวลานี้งานพระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระได้แพร่หลายไปทั่วทุกภาคของประเทศ มีพุทธบริษัททั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต สนใจบำเพ็ญภาวนาฝึกฝนจิตใจมากขึ้นอย่างน่าปีติ.

พระภิกษุ ศิษยานุศิษย์ของเจ้าคุณพระญาณวิศิษฏ์ ผู้ได้ศึกษาอบรมทางสมถะวิปัสสนามีความรู้พอเป็นครูบาอาจารย์ได้ ท่านเหล่านั้นได้เอาธุระอบรมสั่งสอนพุทธบริษัททางสมถะวิปัสสนาตามสติกำลัง บางท่านมีความรู้ความสามารถ ทางการฝ่ายบริหาร ได้แต่งตั้งให้มีตำแหน่งฝ่ายบริหารด้วย และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะบ้าง เป็นพระครูสัญญาบัตรบ้าง บางท่านก็ได้เป็นพระครูฐานานุกรมบ้าง, ตามฐานานุรูป.

ในสมัยปัจจุบัน พระเถรานุเถระฝ่ายบริหาร ได้เล็งเห็นความสำคัญของวิปัสสนาธุระยิ่งกว่าแต่ก่อน จึงเอาใจใส่บำเพ็ญวิปัสสนาธุระและอำนวยการให้งานฝ่ายนี้ดำเนินไปด้วยดีเป็นที่น่าโมทนา ความที่เคยเข้าใจแตกต่าง ซึ่งเป็นอุปสรรคของงานนี้ได้ค่อยๆ อันตรธานไป หวังว่าในเวลาต่อไป งานนี้จะได้รับความเอาใจใส่และอุปถัมภ์บำรุงให้เจริญก้าวหน้ากว้างขวางกว่าปัจจุบัน และหวังว่าความเข้าใจดีต่อกันและเอกีภาพของสงฆ์จะพึงบังเกิดขึ้นในกาลต่อไปด้วย.

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ปัจจุบันนี้พระมหาเถระฝ่ายบริหารหลายองค์ได้เมตตาส่งเสริมสนับสนุนโดยได้เสด็จและได้ไปเยี่ยมเยียน และร่วมปฏิบัติธรรม กับพระอาจารย์ทางสายนี้เสมอๆ

สมเด็จพระสังฆราชเสด็จเยี่ยมพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ที่วัดถ้ำขาม จว.สกลนคร

สมเด็จพระสังฆราชทรงสนทนาธรรม กับ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ในสำนักถ้ำขาม จว.สกลนคร

สมเด็จพระมหาวีระวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร) ทรงบิณฑบาตรร่วมกับพระอาจารย์ต่าง ๆ ที่วัดป่าอุดมสมพร
จว. สกลนคร ถัดไปคือ พระอาจารย์หลุย พระอาจารย์ฝั้น และพระพุทธพจน์วราภรณ์

สมเด็จพระญาณสังวรณ์ ทรงฉันร่วมกับพระอาจารย์ฝั้น. ที่สำนักวัดถ้ำขาม จว. สกลนคร

(จากซ้ายไปขวา) พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระมหาปิ่น ปัญญาพโล พระญาณวิศิษฏ์ (สิงห์)

ปัจจุบันนี้ สาธุชนทั่วทุกภาค ต่างให้ความเลื่อมใสพระอาจารย์ในกองทัพธรรมฝ่ายวิปัสสนากันมากขึ้น
(ในภาพ) สาธุชน เข้าเยี่ยมนมัสการพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร วัดอุดมสมพร จว.สกลนคร

(ซ้าย) พระครูสีทา ชยเสโน แห่งวัดบูรพา จว.อุบลราชธานี เป็นพระกรรมวาจาจารย์พระอาจารย์มั่น ตอนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๖ (ขวา) วัดสุปัฏน์ จ.ว. อุบลในปัจจุบัน

วัดศรีทอง
จว. อุบลราชธานี
ในปัจจุบัน

รูปหล่อ ๓ พระอาจารย์ใหญ่ (ซ้าย) พระอาจารย์เสาร์ (กลาง) พระอาจารย์มั่น (ขวา) พระอาจารย์สิงห์ ณ วัดป่าสาลวัน จว. นครราชสีมา

ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นได้ว่า กองทัพธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระภายใต้การนำของสามเสนาธิการ คือ พระอาจารย์เสาร์ พระอาจารย์มั่น และพระอาจารย์สิงห์ ได้วางแผนอย่างมีระเบียบวินัย และอาจหาญนำพระในคณะออกเผยแพร่ พุทธบริษัททั้งคฤหัสถ์ และบรรพชิตในภาคต่าง ๆ ให้พากันสนใจ และบำเพ็ญภาวนา ฝึกฝนจิตใจกันมากขึ้น

เรื่องราวที่จะปรากฏต่อไปนี้ จะชี้ให้เห็นถึงการแผ่ขยายของกองทัพธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระ ที่ขยายออกไปทุกภาคของประเทศ โดย **พระญาณวิศิษฏ์ (สิงห์ ขนฺตฺยาคโม)** ศิษย์เอกของพระอาจารย์มั่น และเป็นผู้นำที่สำคัญในการเผยแพร่ในครั้งนั้นด้วย เป็นผู้เรียบเรียงขึ้นเองโดยตลอดว่า พระอาจารย์ท่านใดเป็นผู้นำไปเผยแพร่ในภาคใด จังหวัดไหน...

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ภาค ๑ จังหวัดพระนคร

๑. พระมหาปิ่น ปญฺญาพโล ปธ. ๕ ได้รับบัญชาสมเด็จพระมหาวีระวงศ์ (ติสฺโส อ้วน) แล้ว ได้ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ท่านพักที่วัดบรมนิวาศ จังหวัดพระนคร ๑ พรรษา มีพุทธบริษัทสดับตรับฟังเป็นอันมาก

๒. พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม* ได้รับบัญชาสมเด็จพระมหาวีระวงศ์ (ติสฺโส อ้วน) แล้ว ได้ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระในภาค ๑ จังหวัดพระนคร ท่านพักที่วัดบรมนิวาส ๑ พรรษา ได้ฝึกสอนพุทธบริษัทวัดบรมนิวาสให้นั่งสมาธิภาวนา และได้ไปฝึกสอนพุทธบริษัท วัดสัมพันธวงศ์ให้นั่งสมาธิภาวนา มีประชาชนพุทธบริษัทมาสดับตรับฟังและฝึกหัดนั่งสมาธิ เป็นอันมากทั้ง ๒ สำนัก

ภาค ๑ จังหวัดลพบุรี

พระอาจารย์ประทุม ธนปาโล ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ที่จังหวัดลพบุรี ท่านพักอยู่ที่วัดป่านิคมสามัคคีชัย บ้านบ่อหด จังหวัดลพบุรี ท่านได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรฝ่ายวิปัสสนาธุระ มีนามว่า พระครูญาณวิโรจน์

ภาค ๒ จังหวัดปราจีนบุรี

๑. พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระในภาค ๒ จังหวัดปราจีนบุรี ก่อนแต่เมื่อยังไม่ตั้งสำนักสงฆ์วัดป่าทรงคุณ ท่านพักที่สวนมะม่วงของนายอาจารย์พร บรรลือคุณ ตะวันออกวัดป่าทรงคุณ ในดงพระราม จังหวัดปราจีนบุรี และได้ไปช่วยแก้ไขวัดปากพอกที่เลิกร้าง ให้กลับเป็นวัดดีมีพระคณะธรรมยุต อยู่ประจำตลอดจนทุกวันนี้

๒. พระมหาปิ่น ปญฺญาพโล ปธ. ๕ ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระภาค ๒ จังหวัดปราจีนบุรีอีก ท่านพักอยู่ที่สำนักสงฆ์ วัดป่าทรงคุณ ตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ๕ พรรษา

เมื่อกลับจากจังหวัดปราจีนบุรีแล้ว ท่านป่วยได้นำไปพยาบาลรักษาตัว ที่วัดป่าแสนสำราญ อำเภอวารินทร์ชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ๒ พรรษา ไม่หายได้ถึงแก่มรณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙

เอกสารนี้... TUDC โดย ... 10/06/2564

---

* มรณภาพประมาณปี ๒๕๐๖

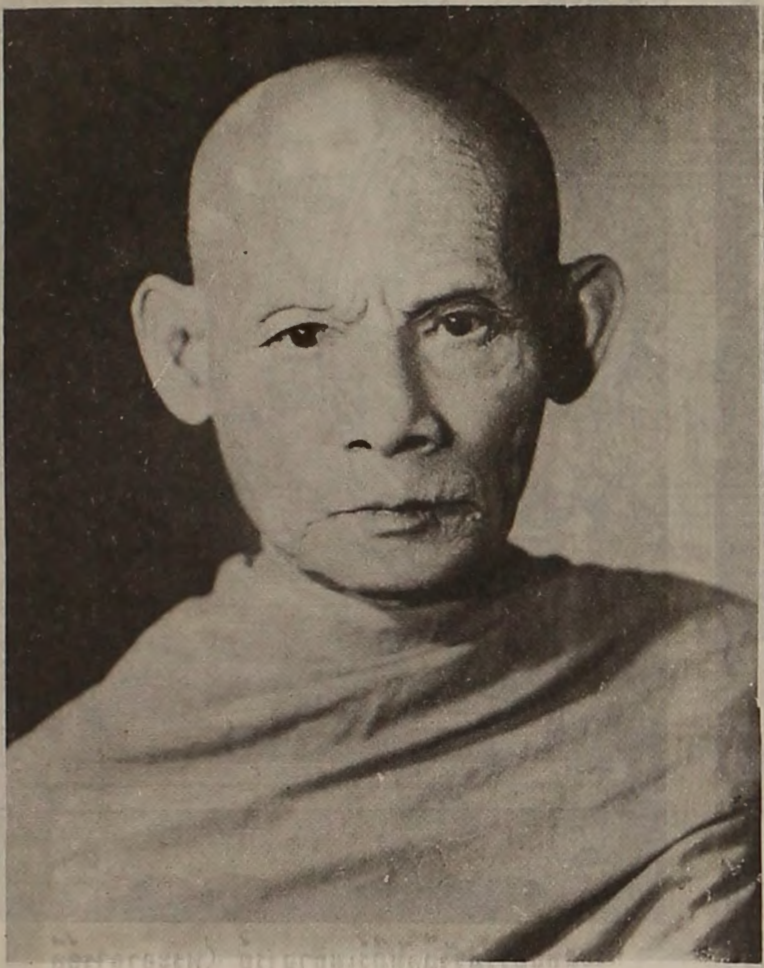

(ซ้าย) เจ้าพระคุณพระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ จว. อุดรธานี ซึ่งเป็นพระอุปัชฌายะของพระอาจารย์ต่าง ๆ ที่มารับการญัตติใหม่

(บน) กุฏิแปดเหลี่ยมของพระอาจารย์เสาร์ วัดเกาะแก้ว ธาตุพนม จว. นครพนม

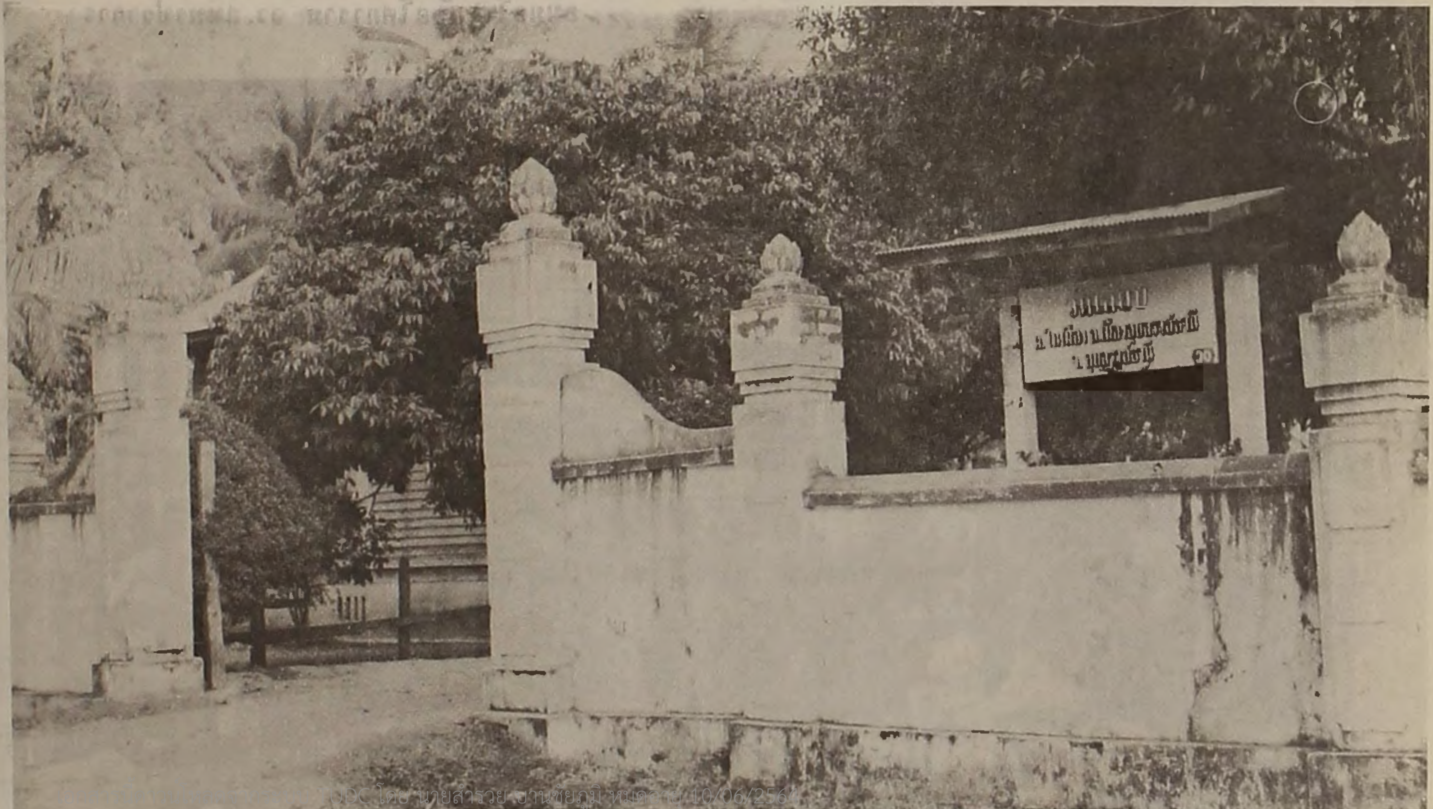

ด้านหน้าของวัดเลียบ จว. อุบลราชธานี

พระมหาปิ่น ปัญญาพโล

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์ (พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร) วัดอโศการาม จว.สมุทรปราการ

พระครูญาณทัสสี (พระอาจารย์คำดี ปภาโส) วัดถ้ำผาปู่ เขานิมิตร จว.เลย

ภาค ๒ จังหวัดจันทบุรี

๓. พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร และพระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ พระอาจารย์วิริยัง สิรินฺธโร พระอาจารย์ไสว โสภิโต ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในภาค ๒ จังหวัดจันทบุรี และได้แยกกันอยู่องค์ละสำนัก คือ

พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร[๑] พักอยู่ที่สำนักสงฆ์วัดป่าคลองกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เมื่อพระพุทธศาสนาล่วงได้ ๒๔๙๒ พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร ได้เผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระในภาค ๑ จังหวัดพระนคร ท่านพักอยู่ที่วัดบรมนิวาส จังหวัดพระนคร

ต่อมา ท่านอยู่วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ มีนามว่า พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีร์ เมธาจารย์

พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ[๒] ท่านพักอยู่ที่สำนักสงฆ์ วัดป่าทรายงาม บ้านหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

เมื่อกลับจากจังหวัดจันทบุรี ภาค ๒ แล้ว คณะสงฆ์ได้จัดส่งให้ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ภาค ๔ จังหวัดสกลนคร ท่านพักอยู่ที่วัดดอยธรรมเจดีย์ บ้านนาสีนวน ตำบลตองโขบ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

พระอาจารย์วิริยัง สิรินฺธโร[๓] ท่านพักอยู่ที่สำนักสงฆ์ วัดป่าดำรงธรรมาราม และได้ขออนุญาตสร้างอุโบสถ ผูกพัทธสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งว่าพ้นจากความเป็นสำนักสงฆ์แล้ว ได้เป็นวัดดำรงธรรมารามโดยสมบูรณ์ด้วยกฎหมาย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตรฝ่ายวิปัสสนาธุระ มีนามว่า พระครูญาณวิริยะ

พระอาจารย์ไสว โสภิโต ท่านพักอยู่ที่วัดเจดีย์แก้ว ตำบลหนองซึ้ม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ได้รับสมณศักดิ์ เป็นฐานานุกรมของเจ้าคุณ พระเทพสุทธิโมลี วัดจันทนาราม เจ้าคณะธรรมยุต จังหวัดจันทบุรี มีนามว่า พระครูปลัดไสว โสภิโต

---

๑ มรณภาพเมื่อ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๔
๒ มรณภาพเมื่อ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๐๕
๓ ปัจจุบัน เจ้าอาวาสวัดธรรมมงคล ซอยปุณวิถี สุขุมวิท

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ

ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๗๔ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (ติสฺโส อ้วน) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ ชั้นเจ้าคณะรอง (หิรัญญบัตร) มีนามว่า เจ้าพระคุณพระพรหมมุนี (ติสฺโส อ้วน) เจ้าคณะมณฑลนครราชสีมา วัดสุทธจินดา บังเกิดมีความสังเวชสลดใจ โดยได้ทัศนาการเห็นเจ้าพระคุณ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ วัดบรมนิวาส จังหวัดพระนคร ป่วยหนักระลึกถึงตัวว่าไม่มีกัลยาณมิตรที่ดี ฝ่ายวิปัสสนาใคร่จะหาที่พึ่งอันประเสริฐต่อไป จึงตกลงใจต้องไปเอาพระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม พระมหาปิ่น ปญฺญาพโล ซึ่งกำลังออกเที่ยวธุดงค์ไปจังหวัดขอนแก่นมาเป็นกัลยาณมิตรที่ดีให้จงได้ เมื่อตกลงใจแล้วก็ไปโดยฐานเป็นเจ้าคณะตรวจการ ครั้นไปถึงจังหวัดขอนแก่นแล้ว ถามได้ทราบว่า พระอาจารย์สิงห์ พระมหาปิ่น กำลังออกไปเทศนาสั่งสอนประชาชนอยู่อำเภอน้ำพอง ก็โทรเลขถึงนายอำเภอให้ไปอาราธนาพระอาจารย์สิงห์ พระมหาปิ่น เอารถยนต์มาส่งถึงจังหวัดขอนแก่นในวันนั้น

เมื่อมาถึงจังหวัดขอนแก่นแล้ว ท่านบอกว่า จะเอาไปอยู่ด้วยที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อปรึกษาหารือกันด้านวิปัสสนาและอบรมสมถะวิปัสสนาแก่พุทธบริษัททั้งหลายด้วย เพราะได้เห็นเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ป่วยขาหักเสียแล้วเราสลดใจมาก

เมื่อมาถึงจังหวัดนครราชสีมาแล้ว เจ้าคุณพระพรหมมุนีพักอยู่วัดสุทธจินดาพอสมควรแล้ว ก็นำพระอาจารย์สิงห์ พระมหาปิ่น ออกไปหาวิเวก ที่ป่าช้าที่ ๓ คุณหลวงชาญนิคม คุณหลวงนรา ได้ถวายที่ดินให้เห็นเป็นพื้นที่สร้างวัดป่าสาลวัน แล้วท่านก็นำไปหาเจ้าพระคุณ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ที่วัดบรมนิวาส จังหวัดพระนคร

ครั้นเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๗๕ กลับจากจังหวัดพระนคร ถึงจังหวัดนครราชสีมาแล้ว เจ้าพระคุณพระพรหมมุนี ไปพักวัดสุทธจินดา

พระอาจารย์สิงห์ พระมหาปิ่น ไปพักที่วัดป่าสาลวัน ซึ่งคุณหลวงชาญนิคมได้เริ่มสร้างมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๗๔ ได้กุฏิ ๑ หลัง ศาลายังสร้างไม่เสร็จ ๑ หลัง

พรรษาแรก ได้แยกกันอยู่จำพรรษา ดังนี้คือ

๑. พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม ๒. พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ ๓. พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ เผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าสาลวัน จังหวัดนครราชสีมา มีพระภิกษุ ๓๘ รูป สามเณร ๑๒ รูป

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

หมายเหตุ : พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม ที่พิมพ์ไปแล้วว่า "มรณภาพประมาณปี ๒๕๐๖" นั้น ขอแก้เป็น "มรณภาพเมื่อ ๘ กันยายน ๒๕๐๔"

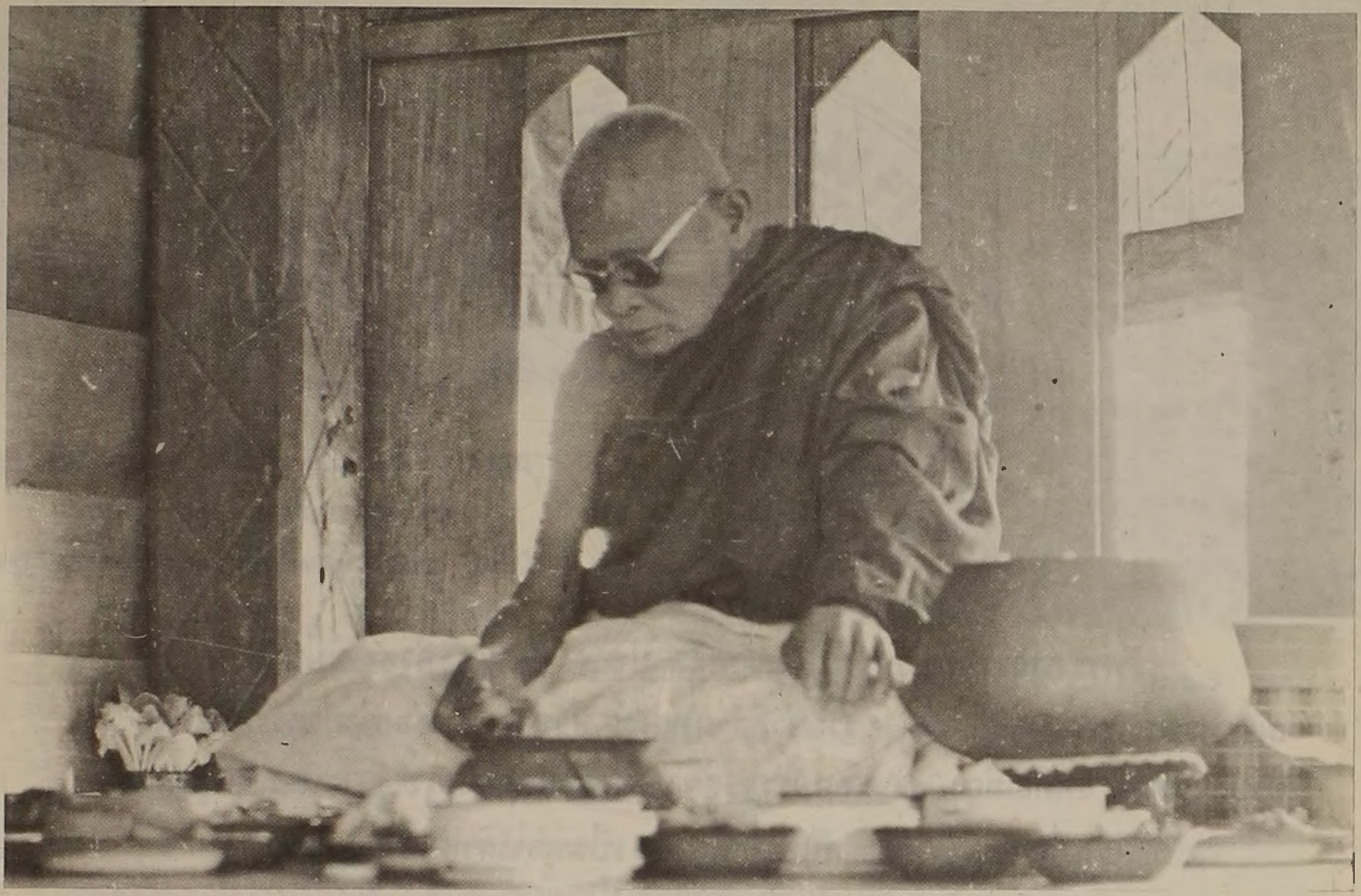

หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว จว. เชียงใหม่

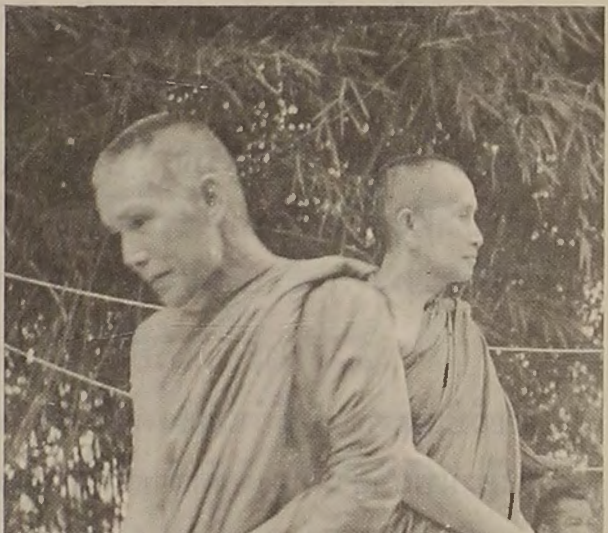

(บน) พระอริยเวที (มหาเขียน) วัดป่าบ้านโพน จว. กาฬสินธุ์ กับพระอาจารย์สิม พุทธาจาโร จว.เชียงใหม่

(ซ้าย) พระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี กำลังชักผ้ามหาบังสุกุล

(บน) ที่ตั้งกองทัพธรรมที่ ๑ วัดป่าสาลวัน
จว. นครราชสีมา
(ซ้าย) บริเวณกุฏิสงฆ์ วัดป่าสาลวัน

พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญาพโล ปธ.๕ กับ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร เผยแพร่พระพุทธศาสนา อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์ ป่าช้าที่ ๒ เรียกว่าป่าศรัทธารวม ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีพระภิกษุ ๑๐ รูป สามเณร ๔ รูป

ครั้นปีต่อไป ก็ได้แยกกันอยู่จำพรรษา เป็นหลายสำนักมากขึ้นโดยลำดับคือ

๑. ท่านพระอาจารย์ภุมมี จิตธมฺโม พร้อมด้วยพระภิกษุ ๕ รูป สามเณร ๒ รูป เผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าท่าช้าง กิ่งอำเภอท่าช้าง จังหวัดนครราชสีมา

๒. พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ ให้ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา นายอำเภอมีความเลื่อมใส อาราธนาไปพักสำนักสงฆ์วัดป่าสว่างอารมณ์ บ้านใหม่สำโรง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

๓. พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร พร้อมทั้งพวกไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ที่อำเภอโชคชัย ขุนอำนาจนายอำเภอมีศรัทธาเลื่อมใสมากได้อาราธนาให้ท่านพักที่สำนักสงฆ์วัดป่าธรรมิการาม อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

๔. พระอาจารย์บุญ พระอาจารย์พรหม พรหมสโร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระที่กิ่งอำเภอบำเหน็จณรงค์ ท่านพักจำพรรษาอยู่ที่สำนักสงฆ์วัดป่าสำราญจิต ตำบลบ้านชวน กิ่งอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

๕. พระอาจารย์คำตา พร้อมพระภิกษุ๕รูป สามเณร๒รูป ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ที่อำเภอปักธงไชย ท่านพักอยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าเวฬุวัน อำเภอปักธงไชย จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อพระอาจารย์คำตาจากไปแล้ว ต่อมามีพระอาจารย์ตู้ เป็นผู้อยู่ปกครองสืบมา

(บน) ที่ตั้งกองทัพธรรมที่ ๒ วัดป่าศรัทธารวม
จว. นครราชสีมา
(ขวา) บริเวณกุฏิสงฆ์ วัดป่าศรัทธารวม

๖. พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม พร้อมด้วยพระภิกษุ ๕ รูป สามเณร ๒ รูป ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระที่อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ท่านพักที่สำนักสงฆ์วัดป่าสุวรรณไพโรจน์ อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

อยู่ต่อมา คณะสงฆ์ได้ให้พระอาจารย์ทองอยู่ จิตธมฺโม ปกครองวัดสืบมา และได้ขอพระบรมราชานุญาต สร้างอุโบสถผูกพัทธสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒

๗. พระอาจารย์ภูมมี จิตธมฺโม พร้อมด้วยพระภิกษุ ๕ รูป สามเณร ๒ รูป ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ อำเภอจักรราช ท่านพักอยู่ที่สำนักสงฆ์วัดป่าจักรราช อำเภอจักรราช จังหวัดนครราชสีมา

ต่อมา คณะสงฆ์ได้จัดให้พระอาจารย์สำราญ ปกครองอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าจักรราช ได้รับสมณศักดิ์ เป็นฐานานุกรมของเจ้าคุณพระธรรมปิฎก เจ้าคณะธรรมยุต ภาค ๓ – ๔ – ๕ มีนามว่า พระครูธรรมธรสำราญ และได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต วิสุงคามสีมา สร้างอุโบสถเสร็จแล้ว ผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๒ – ๓ – ๔ – ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓

ภาค ๓ จังหวัดอุบลราชธานี

พระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีลเถระ และ พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถระ พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์สามเณรเป็นอันมาก เผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี

๑. พระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีลเถระ พักอยู่ที่วัดบูรพา จังหวัดอุบลราชธานี และได้จัดการสร้างสำนักสงฆ์ขึ้นหลายสำนัก คือ สำนักสงฆ์วัดภูเขาแก้ว อำเภอพิบูลมังสาหาร สำนักสงฆ์วัดดอนธาตุ อำเภอพิบูลมังสาหาร สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านสวนงัว อำเภอม่วงสามสิบ สำนักสงฆ์วัดบ้านเหล่าเสือโกก อำเภอขุหลุ สำนักสงฆ์

วัดบ้านด่าน อำเภออำนาจเจริญ สำนักสงฆ์วัดป่าท่าหัวดอน อำเภอเขื่องใน ท่านป่วยเป็นโรคชรามรณภาพล่วงไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕

๒. **พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถระ** ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ภาค ๔ จังหวัดสกลนคร ท่านพักอยู่ที่สำนักสงฆ์วัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร แล้วไปอยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าบ้านหนองผือ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ป่วยด้วยโรคชราพาธถึงแก่มรณภาพ เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒

๓. **พระอาจารย์ดี ฉนฺโน** เผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดป่าภูเขาแก้ว อำเภอพิบูลมังสาหาร และสำนักสงฆ์วัดป่าแสนสำราญ อำเภอวารินทรชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งสำนักสงฆ์ วัดป่าบ้านด่าน อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ท่านป่วยเป็นโรคเส้นโลหิตในสมองแตก มารักษาอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าแสนสำราญ อำเภอวารินทรชำราบ ไม่หายถึงแก่มรณภาพเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๐๒

๔. **พระอาจารย์บุญสิงห์** อยู่จำพรรษาสำนักวัดสร่างโศก เปลี่ยนเป็นวัดศรีธรรมาราม ได้รับสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตรมีนามว่า **พระครูพิศาลศีลคุณ**

๕. **พระอาจารย์ผั่น ปาเรสโก**[๕] อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดบ้านหนองไค่ อำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี

ภาค ๓ จังหวัดสุรินทร์

พระอาจารย์ดุลย์ อตุโล พระมหาโชติ พระอาจารย์น้อย อรินฺทโม ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดสุรินทร์

๑. **พระอาจารย์ดุลย์ อตุโล** ท่านพักอยู่วัดบูรพาราม จังหวัดสุรินทร์ ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร มีนามว่า **พระครูรัตนากร** เจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดสุรินทร์ และเป็นพระอุปัชฌายะ

๒. **พระอาจารย์มหาโชติ**[๖] พักอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าโยธาประสิทธิ กรมทหารจังหวัดสุรินทร์ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ มีนามว่า **พระธรรมฐิติญาณ**

---

๕ ปัจจุบันอยู่สำนักถ้ำเอราวัณ จว.เลย

๖ พระเทพสุทธาจารย์ (พระมหาโชติ คุณสมฺปนฺโน) อดีตเจ้าอาวาสวัดวชิราลงกรณ์วรารามวิหาร ปากช่อง จว. นครราชสีมา มรณภาพเมื่อ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๗

เอกสารนี้ดาวน์โห

(แถวบน) พระอาจารย์ฝั้น หลวงปู่ขาว เจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ พระอาจารย์อ่อน พระอาจารย์มหาบัว (กลาง) พระอาจารย์จันทร์ พระอาจารย์กงมา (แถวล่าง) หลวงพ่อบัว พระอาจารย์อ่อนสา

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC [illegible] 10/06/2564

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ขณะบิณฑบาตร ที่วัดอุดมสมพร จว. สกลนคร

ต่อมาท่านอยู่วัดสุทธจินดา จังหวัดนครราชสีมา เป็นเจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดนครราชสีมา และได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช มีนามว่า พระราชสุทธาจารย์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

พระอาจารย์น้อย อรินฺทโม พักอยู่สำนักสงฆ์ วัดบ้านนิมิตรมงคลสถานี จังหวัดสุรินทร์

ภาค ๓ จังหวัดศรีษะเกษ

พระอาจารย์ภุมมี จิตธมฺโม ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ จังหวัดศรีษะเกษ เมื่อไปถึงจังหวัดศรีษะเกษแล้ว ท่านได้พักอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าสำราญ ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมือง จังหวัดศรีษะเกษ

ต่อมาท่านไปอยู่ วัดโนนพระนิเวศน์ จังหวัดอุดรธานี

ภาค ๔ จังหวัดอุดรธานี

พระอาจารย์ภุมมี จิตธมฺโม พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ พระอาจารย์มหาบัว พร้อมด้วยพระภิกษุและสามเณร หมวดละ ๗ องค์ ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดอุดรธานี เมื่อไปถึงจังหวัดอุดรธานีแล้ว

(จากซ้ายไปขวา) พระอาจารย์ชอบ ฐานสโม วัดป่าสัมมานุสรณ์ จว.เลย พระอาจารย์ผั้น อาจาโร พระอาจารย์หลุย จนฺทสาโร วัดถ้ำผาบิ้ง จว.เลย

พระอาจารย์ภุมมี ฐิตธมฺโม พักอยู่สำนักวัดป่าโนนพระนิเวศน์ จังหวัดอุดรธานี ได้รับสมณศักดิ์เป็นฐานานุกรมของเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ เจ้าคณะธรรมยุตผู้ช่วยภาค ๓–๔–๕ รูปที่ ๓ มีนามว่า พระครูวินัยธรภุมมี ฐิตธมฺโม

พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ ท่านพักอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านหนองบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

พระอาจารย์มหาบัว[๗] ท่านพักอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ภาค ๔ จังหวัดสกลนคร

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ พระอาจารย์สิลา อิสฺสโร พระอาจารย์แว่น พระอาจารย์หอม พระอาจารย์ทองคำ พร้อมด้วยพระภิกษุและสามเณรหมวดละ ๗ รูป ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดสกลนคร

เมื่อไปถึงจังหวัดสกลนครแล้ว เวลานี้เผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ อยู่ในสำนักต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าถ้ำผาขาม จังหวัดสกลนคร

๒. พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ พักอยู่สำนักสงฆ์ยอดเขา เรียกว่า วัดป่าดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร

๓. พระอาจารย์สิลา อิสฺสโร อยู่สำนักสงฆ์ วัดโพธิชัย หรือวัดป่าอิสรารามก็เรียก ตำบลวาใหญ่ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

๔. พระอาจารย์กว่า สุมโน[๘] อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าบ้านภู่ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

๕. พระอาจารย์แว่น[๙] อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าบ้านบัว อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

---

๗ (ฉายา) ญาณสมฺปนฺโน

๘ มรณภาพเมื่อ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๙

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย [illegible] 19/06/2564

๙ (ฉายา) ธนปาโล ปัจจุบันเจ้าอาวาสวัดสุทธาวาส จว. สกลนคร

๖. พระอาจารย์หอม อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าบ้านอุ่มเม่า อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

๗. พระอาจารย์ทองคำ อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าผึ้งโคน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ภาค ๔ จังหวัดนครพนม

พระอาจารย์เกิ่ง อธิมุตฺโต พระอาจารย์บุญมา มหายโส พระอาจารย์ทอง อโสโก พระอาจารย์สนธิ์ พระอาจารย์คำ คมฺภีโร พระอาจารย์จรัส พร้อมด้วยภิกษุและสามเณรหมวดละ ๗ องค์ ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดนครพนม

เมื่อไปถึงจังหวัดนครพนมแล้ว ท่านได้แยกกันอยู่ตามสำนักต่าง ๆ ดังนี้

๑. พระอาจารย์เกิ่ง อธิมุตฺโต อยู่สำนักวัดโพธิชัย ตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้รับตำแหน่งเป็นพระอุปัชฌายะ

๒. พระอาจารย์บุญมา มหายโส อยู่สำนักวัดอรัญญิกาวาส จังหวัดนครพนม ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตร มีนามว่า พระครูไพโรจน์ปัญญาคุณ

๓. พระอาจารย์ทอง อโสโก อยู่สำนักสงฆ์วัดป่าเกาะแก้ว อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๔. พระอาจารย์สนธิ์ อยู่สำนักสงฆ์วัดถ้ำบ้านนาโสก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

๕. พระอาจารย์คำ คมฺภีโร อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าสิลาวิเวก อำเภอมุกดาหาร จังหวัดนครพนม

๖. พระอาจารย์จรัส อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าท่าควาย อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

เอกสารนี้ด... โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ภาค ๔ จังหวัดหนองคาย

พระอาจารย์หนูพูล พระอาจารย์หล้า พร้อมด้วยภิกษุ และสามเณร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในท้องที่จังหวัดหนองคาย เมื่อไปถึงจังหวัดหนองคายแล้ว ท่านได้แยกกันอยู่สำนักต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. พระอาจารย์หนูพูล อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย

๒. พระอาจารย์หล้า อยู่สำนักสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ภาค ๔ จังหวัดขอนแก่น

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๒ – ๓ – ๔ พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม พระอาจารย์มหาปิ่นปญฺญาพโล ปธ.๕ พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์อุ่น พระอาจารย์เกิ่ง อธิมุตฺโต พระอาจารย์สิลา อิสฺสโร พระอาจารย์ภุมมี จิตธมฺโม พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ พระอาจารย์ดี ฉนฺโน พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณรประมาณรวม ๓๐ รูป ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระในท้องที่จังหวัดขอนแก่น

เมื่อไปถึงจังหวัดขอนแก่นแล้ว ได้แยกกันอยู่จำพรรษา ตามสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม พระอาจารย์ภุมมี จิตธมฺโม พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ พระอาจารย์หลุย อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์ วัดป่าวิเวกธรรม ตำบลโนนทัน อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๒. พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญาพโล ปธ. ๕ พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านพระ คือ อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๓. พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านผือ ตำบลโนนทัน อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๔. พระอาจารย์เกิ่ง อธิมุตฺโต พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าชัยวัน บ้านสีฐาน อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๕. พระอาจารย์สิลา อิสฺสโร อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านคำไฮ ตำบลเมืองเก่า อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๖. พระอาจารย์อุ่น พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านทุ่ม อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๗. พระอาจารย์ดี ฉนฺโน พร้อมด้วยหมู่คณะพระภิกษุสามเณร อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านโคกโจด อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น

๘. พระอาจารย์ซามา[๑๐] พร้อมด้วยหมู่คณะพระภิกษุสามเณร อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าบ้านยางคำ จังหวัดขอนแก่น

๙. พระอาจารย์นิน อยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์ วัดป่าสุมนามัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

เมื่อออกพรรษาแล้ว ได้พร้อมด้วยเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และพระอุปัชฌายะ ในท้องที่อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น ออกเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ละมิจฉาทิฏฐิ เลิกจากการถือภูตผีปีศาจ ตั้งอยู่ในพระไตรสรณคมน์ทุกปีตลอดมาทั้ง ๓ ปี

ครั้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๔ กำลังออกเทศนาสั่งสอนประชาชนไปในท้องที่อำเภอน้ำพอง เจ้าพระคุณพระพรหมมุนี เจ้าคณะมณฑลนครราชสีมามีบัญชาอาราธนาให้ไปจังหวัดนครราชสีมา จึงได้ย้ายจากจังหวัดขอนแก่น ไปอยู่จำพรรษาที่จังหวัดนครราชสีมา

ภาค ๔ จังหวัดกาฬสินธุ์

พระอาจารย์แดง พร้อมด้วยหมู่คณะ ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ท่านอยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าประชานิยม ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร มีนามว่า พระครูกาฬสินธุ์สหัสคุณ และเป็นพระอุปัชฌายะ เจ้าคณะธรรมยุตอำเภอ จังหวัดกาฬสินธุ์

---

๑๐ (ฉายา) อุตฺตโม ปัจจุบัน วัดป่าไร่ม่วง อ.เมือง จว.เลย

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจาก...

(ซ้าย) หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง จว.เชียงใหม่
(บน) หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล จว.อุดรธานี

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย หมดอายุ 10/06/2564

พระอาจารย์อ่อน ญาณศิริ วัดหนองบัวบาน จว.อุดรธานี ขณะบิณฑบาตร

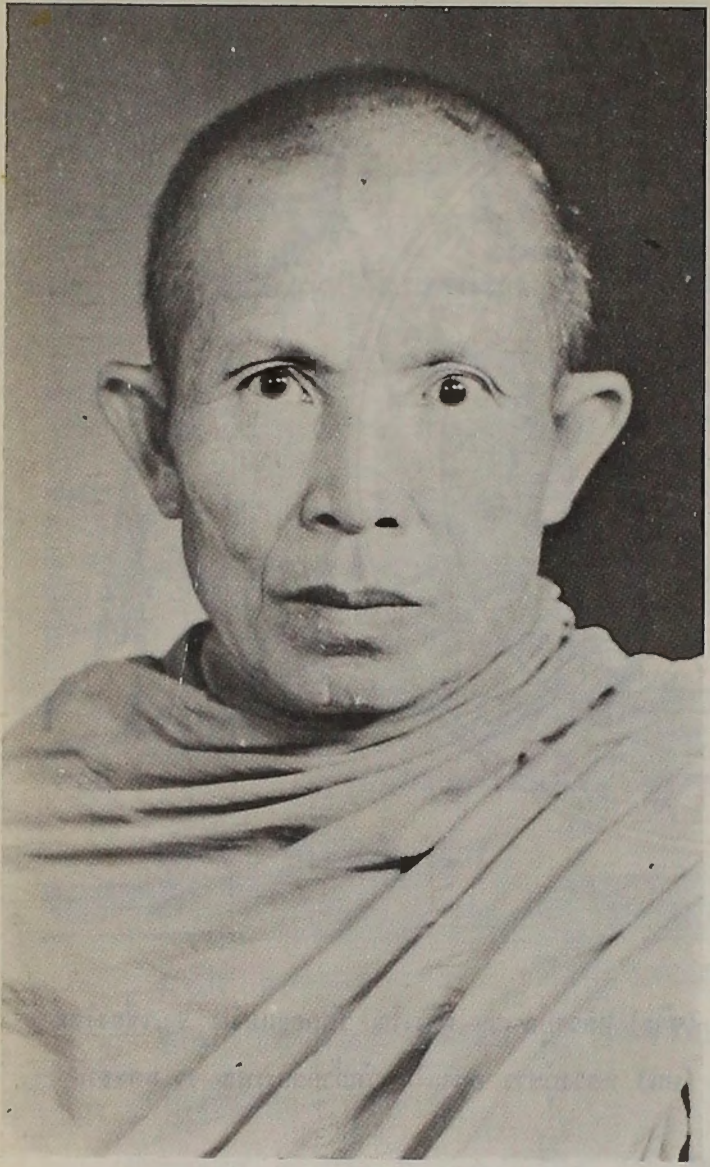

(ซ้าย) พระอาจารย์กงมา จิรปุญโญ วัดดอยธรรมเจดีย์
จว. สกลนคร
(บน) พระอาจารย์แว่น ธนปาโล วัดสุทธาวาส
จว. สกลนคร

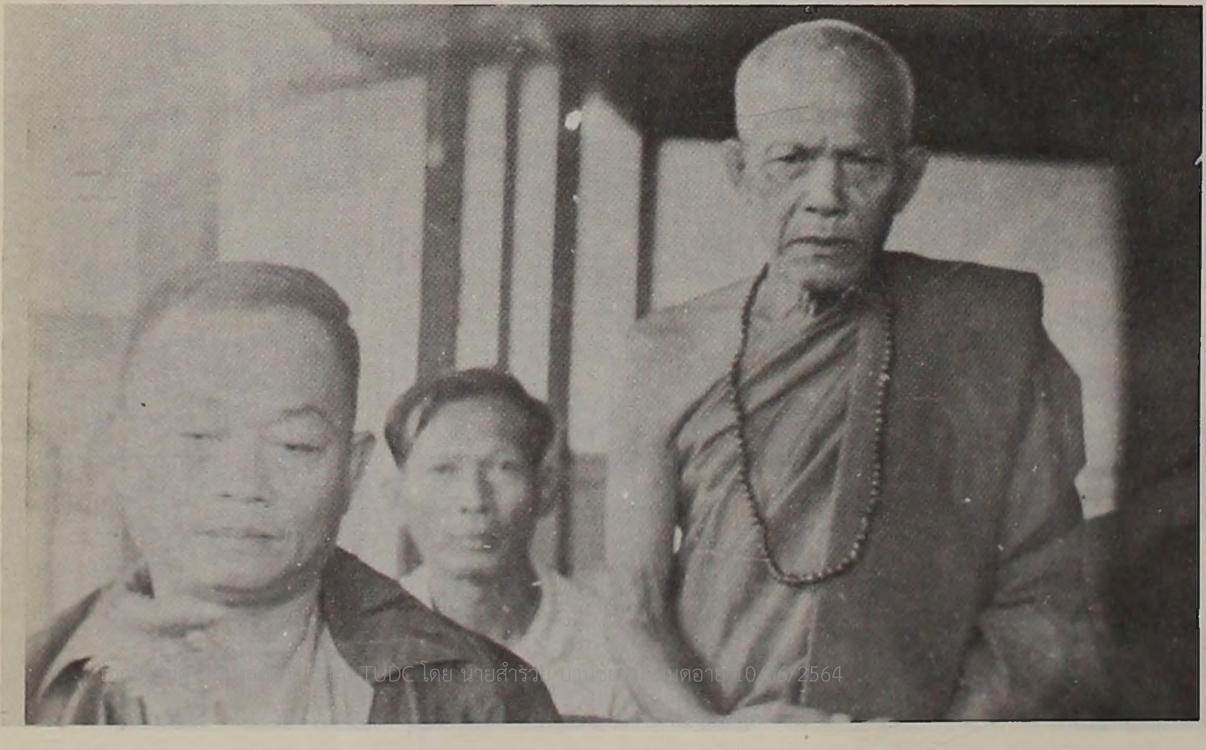

พระอาจารย์ตื้อ อาจรธมฺโม ขณะจำพรรษา ที่วัดป่าดาราภิรมย์ แม่ริม จว.เชียงใหม่

ภาค ๔ จังหวัดมหาสารคาม

พระอาจารย์คูณ อธิมุตฺตโก พร้อมด้วยพระภิกษุและสามเณร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ท่านพักอยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์ ป่าพูนไพบูลย์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ป่วยเป็นโรคฝีประคำร้อย ถึงแก่มรณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗

ภาค ๔ จังหวัดร้อยเอ็ด

พระอาจารย์สิโห เขมโก พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร เผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ จังหวัดร้อยเอ็ด ท่านพักอยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์วัดป่าศรีไพวัน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อมาท่านได้มาอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าทรงคุณ ตำบลดงพระราม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ภาค ๔ จังหวัดเลย

พระอาจารย์คำดี ปภาโส พระอาจารย์ชอบ พร้อมด้วยหมู่คณะพระภิกษุสามเณร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระในท้องที่จังหวัดเลย

เมื่อไปถึงจังหวัดเลยแล้วท่านได้แยกกันอยู่จำพรรษา ตามสำนักต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. พระอาจารย์คำดี ปภาโส พักอยู่สำนักสงฆ์วัดป่าถ้ำผาปู่เขานิมิตร จังหวัดเลย ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตร มีนามว่า พระครูญาณทัสสี

๒. พระอาจารย์ชอบ[๑๑] ท่านพักอยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าถ้ำเขาเมืองเลย จังหวัดเลย

ภาค ๕ จังหวัดนครเชียงใหม่

พระอาจารย์ตื้อ พระอาจารย์ฉิม พระอาจารย์หลุย ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

---

๑๑ (ฉายา) ฐานสโม ปัจจุบันอยู่วัดป่าสัมมานุสรณ์ อ. วังสะพุง จว. เลย

เมื่อไปถึงจังหวัดนครเชียงใหม่แล้ว ท่านได้แยกกันอยู่คนละสำนัก ดังนี้

๑. พระอาจารย์ตื้อ[๑๒] อยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าดาราภิรมย์ ตำบลค่ายรัสมี อำเภอแม่ริม จังหวัดนครเชียงใหม่

๒. พระอาจารย์ฉิม[๑๓] พักอยู่สำนักสงฆ์ วัดป่าสันติธรรม จังหวัดนครเชียงใหม่ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตร ฝ่ายวิปัสสนาธุระ มีนามว่า พระครูสันติวรญาณ

๓. พระอาจารย์หลุย พักอยู่สำนักสงฆ์ วัดป่า จังหวัดเชียงราย

ภาค ๕ จังหวัดลำปาง

พระอาจารย์แว่น พร้อมหมู่ภิกษุสามเณร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในท้องที่จังหวัดลำปาง เมื่อไปถึงแล้วพักอยู่จำพรรษาที่สำนักสงฆ์ วัดป่าสำราญนิวาส อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ต่อมาท่านอยู่วัดป่าบ้านบัว อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์

พระอาจารย์ทรงชัย (แข) พร้อมด้วยหมู่คณะพระภิกษุสามเณร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ ภาค ๖ ท่านพักอยู่จำพรรษา ที่สำนักสงฆ์วัดป่าเทวาสถาพร ตอนทางบ้านแดน จังหวัดนครสวรรค์

ภาค ๗ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา

พระอาจารย์เทศก์เทสรังสี พระอาจารย์จันทร์ จนฺทสิริ พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในภาคใต้ คือ ภาค ๗ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดพังงา เมื่อไปถึงภาคใต้แล้ว ท่านได้แบ่งแยกกันอยู่สำนักต่าง ๆ ดังนี้คือ

---

๑๒ (ฉายา) อาจารธมฺโม มรณภาพเมื่อ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๔

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

๑๓ พระอาจารย์ฉิม พุทธาจาโร ปัจจุบันอยู่วัดถ้ำผาปล่อง อ. เชียงดาว จว. เชียงใหม่

(จากซ้ายไปขวา) พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ (อุดรธานี) พระอาจารย์หลุย จนฺทสาโร (เลย)
พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร (สกลนคร) พระอาจารย์กว่า สุมโน (สกลนคร)
พระอาจารย์สาม อภิญฺจโน (สุรินทร์)

๑. **พระอาจารย์เทศก์เทสรังสี**[๑๔] อยู่จำพรรษาสำนักสงฆ์ วัดป่าไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ มีนามว่า **พระนิโรธรังสี คัมภีรปัญญาจารย์** เจ้าคณะธรรมยุตอำเภอ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดพังงา เป็นพระอุปัชฌายะ

๒. **พระอาจารย์จันทร์ จนฺทสิริ** อยู่สำนักสงฆ์วัดป่า........... .....จังหวัดกระบี่

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ UDC โดย ... 10/01/2564

๑๔ ปัจจุบันอยู่วัดหินหมากเป้ง อ. ศรีเชียงใหม่ จว. หนองคาย

เอกสารนี้ถูกจัดเก็บด้วยระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

207585

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

พระอาจารย์ มั่น ภูริทัตโต

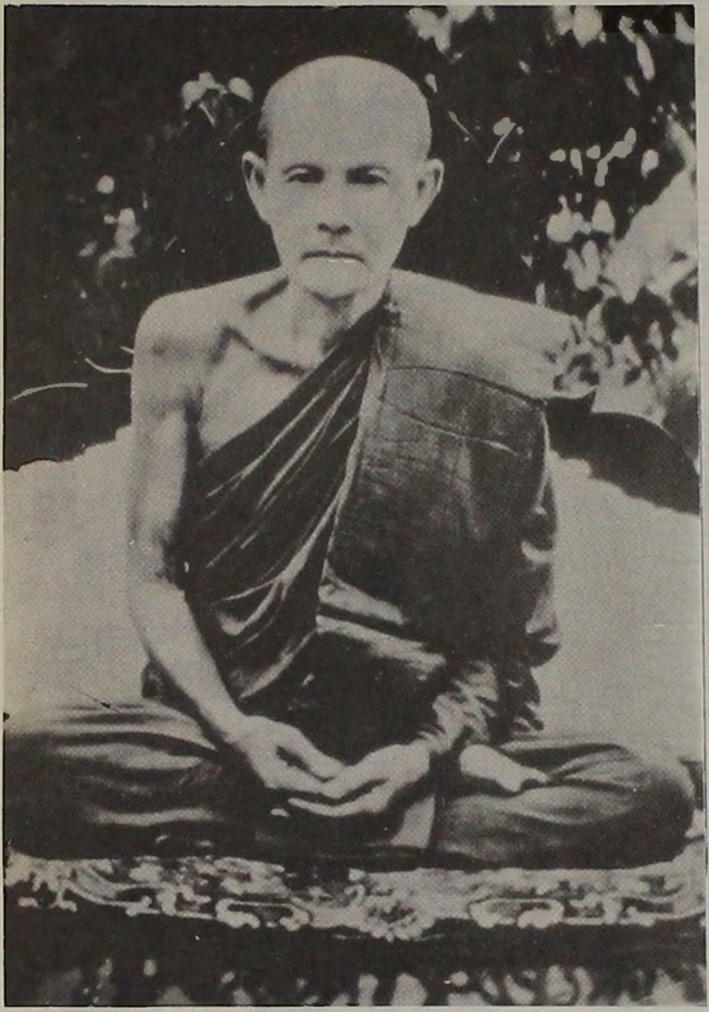

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

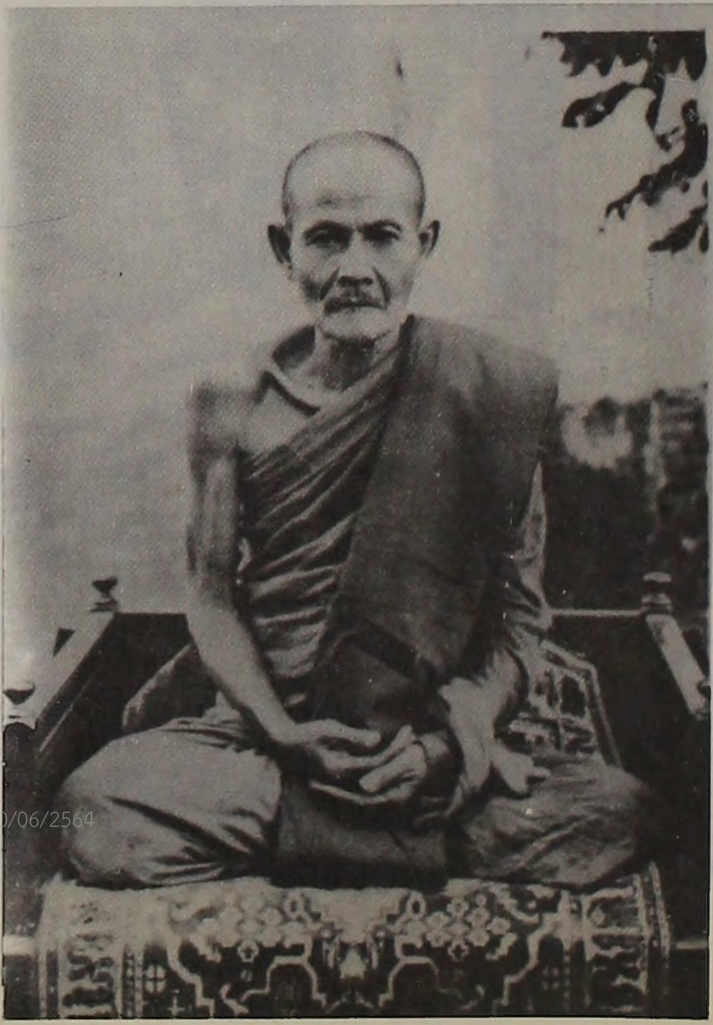

สำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

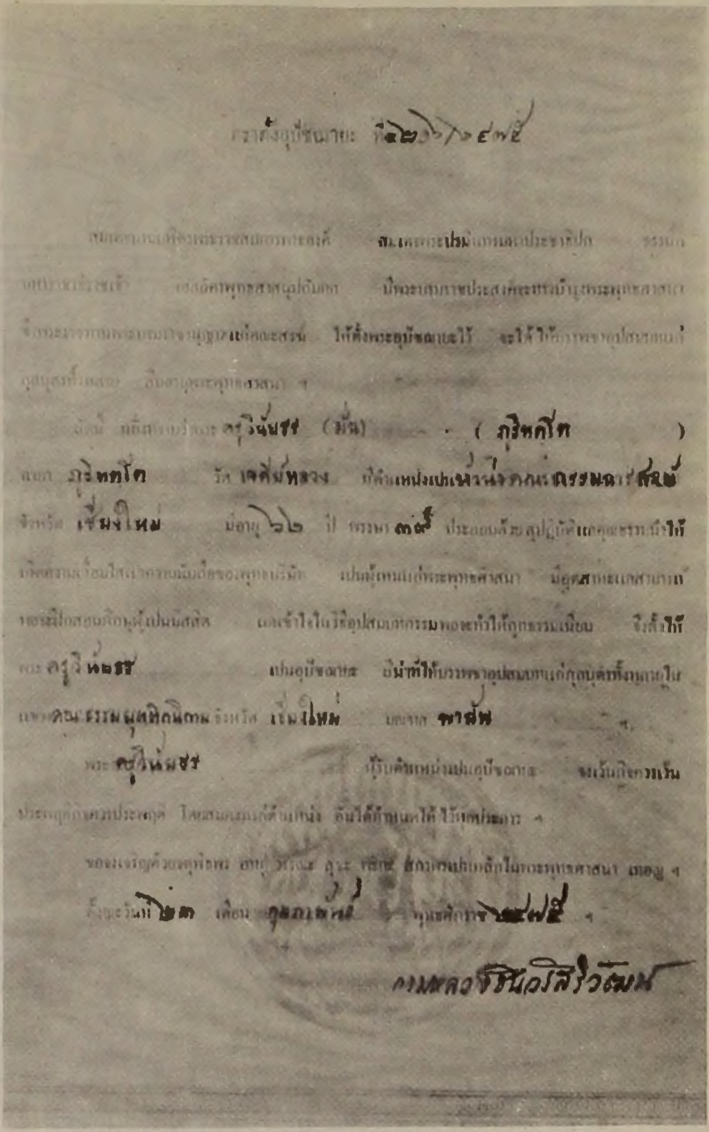

ตราตั้งอุปัชฌายะ ที่ ๒๖/๒๔๗๕

[illegible] ผู้บัญชาการคณะสงฆ์ [illegible] มีพระประสงค์จะทรงบำรุงพระพุทธศาสนา [illegible] แก่คณะสงฆ์ ให้ตั้งพระอุปัชฌายะไว้ จะได้ให้การบรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรทั้งหลาย [illegible] ฯ

บัดนี้ [illegible] พระครูวินัยธร (มั่น) (ภูริทตฺโต)

ฉายา ภูริทตฺโต วัด เจดีย์หลวง [illegible] จังหวัด เชียงใหม่ มีอายุ ๖๒ ปี พรรษา ๓๙ ประกอบด้วยสุปฏิบัติแลคุณธรรม [illegible] เป็นผู้หนักในพระพุทธศาสนา มีอุตสาหะแลสามารถ [illegible] แลเข้าใจในวิธีอุปสมบทกรรม [illegible] จึงตั้งให้ พระครูวินัยธร เป็นอุปัชฌายะ มีหน้าที่ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรทั้งหลายใน [illegible] คณะธรรมยุติกนิกาย จังหวัด เชียงใหม่ มณฑล พายัพ ฯ

พระครูวินัยธร ผู้รับตำแหน่งเป็นอุปัชฌายะ จงเว้นกิจควรเว้น ประพฤติกิจควรประพฤติ [illegible] ฯ

[illegible] ในพระพุทธศาสนา เทอญ ฯ

ตั้งแต่วันที่ ๒๓ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฯ

กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์

(ซ้าย) อีกรูปหนึ่งของพระอาจารย์มั่น (ขวา) ใบตราตั้งอุปัชฌายะ ของพระอาจารย์มั่น มีหน้าที่ บรรพชา อุปสมบท แก่กุลบุตรทั้งหลายในคณะธรรมยุตินิกาย จว.เชียงใหม่ ภาคพายัพ

พระอาจารย์มั่นถ่ายรูปร่วมกับศิษย์ของท่าน (จากซ้ายไปขวา) ๑. ไม่ทราบชื่อและฉายา ๒. พระอาจารย์กู่ ธมฺมทินโน ๓. พระอาจารย์กว่า สุมโน ๔. พระอาจารย์มั่น ๕. พระอาจารย์บุญธรรม

บรรดาศิษยานุศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ในวันพิธีศพของพระอาจารย์มั่น
วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๓

๑ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร)
๒ เจ้าคุณพระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ)
๓ เจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล)
๔ เจ้าคุณพระเทพวรคุณ (อ่ำ)
๕ –
๖ เจ้าคุณพระเทพญาณวิศิษฐ์ (เทิม)
๗ พระอริยคุณาธาร (ปุสโสเส็ง)
๘ เจ้าคุณพระธรรมบัณฑิต
๙ พระญาณวิศิษฏ์ (สิงห์ ขนฺตยาคโม)
๑๐ พระพิศาลสุธี (ทองอินทร)
๑๑ –
๑๒ หลวงปู่ขาว อนาลโย
๑๓ –

๑๔ เจ้าคุณพระราช ฯ (เจ้าคณะ จว. นครพนม)
๑๕ พระอาจารย์เทสก์ เทสรังสี
๑๖ –
๑๗ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
๑๘ พระอาจารย์กว่า สุมโน
๑๙ พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน
๒๐ หลวงพ่อขุนศักดิ์
๒๑ หลวงพ่อทองสุก
๒๒ –
๒๓ –
๒๔ พระครูอุดมธรรมคุณ (ทองสุข สุจิตฺโต)
๒๕ เจ้าคุณพระราช ฯ (วัดศรีโพนเมือง สกลนคร)
๒๖ พระอาจารย์บุญมา ฐิตเปโม

๒๗ พระอาจารย์กงมา จิรปุญโญ
๒๘ พระอาจารย์อ้วน
๒๙ พระอาจารย์สาม อภิญจโน
๓๐ พระรัตนกรวิสุทธ์ (เจ้าคณะ จว. สุรินทร์)
๓๑ –
๓๒ –
๓๓ พระเกตุ วณฺณโก
๓๔ –
๓๕ พระสุธมฺมคณาจารย์ (แดง)
๓๖ พระครูปัญญา วราภรณ์
๓๗ พระวินัยสุนทรเมธี (เจ้าคณะ จว. ขอนแก่น)
๓๘ พระอาจารย์กู่ ธมฺมทินฺโน
๓๙ พระครูวุฒิวราคม (พุฒ)
๔๐ พระอาจารย์ อ่อนสา.

หมายเหตุ ในภาพนี้ รายชื่อหรือฉายาของพระอาจารย์บางรูปขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดไป ขอได้รับคำแนะนำจากผู้รู้เป็นข้อแก้ไขในโอกาสต่อไป กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

(ซ้าย) วัดบ้านปง จว. เชียงใหม่
พระอาจารย์มั่น ประจำพรรษาปี ๒๔๗๔
(ล่าง) ป่าเมี่ยง แม่ปั๋ง เชียงใหม่
พระอาจารย์มั่น ประจำพรรษาปี ๒๔๗๗

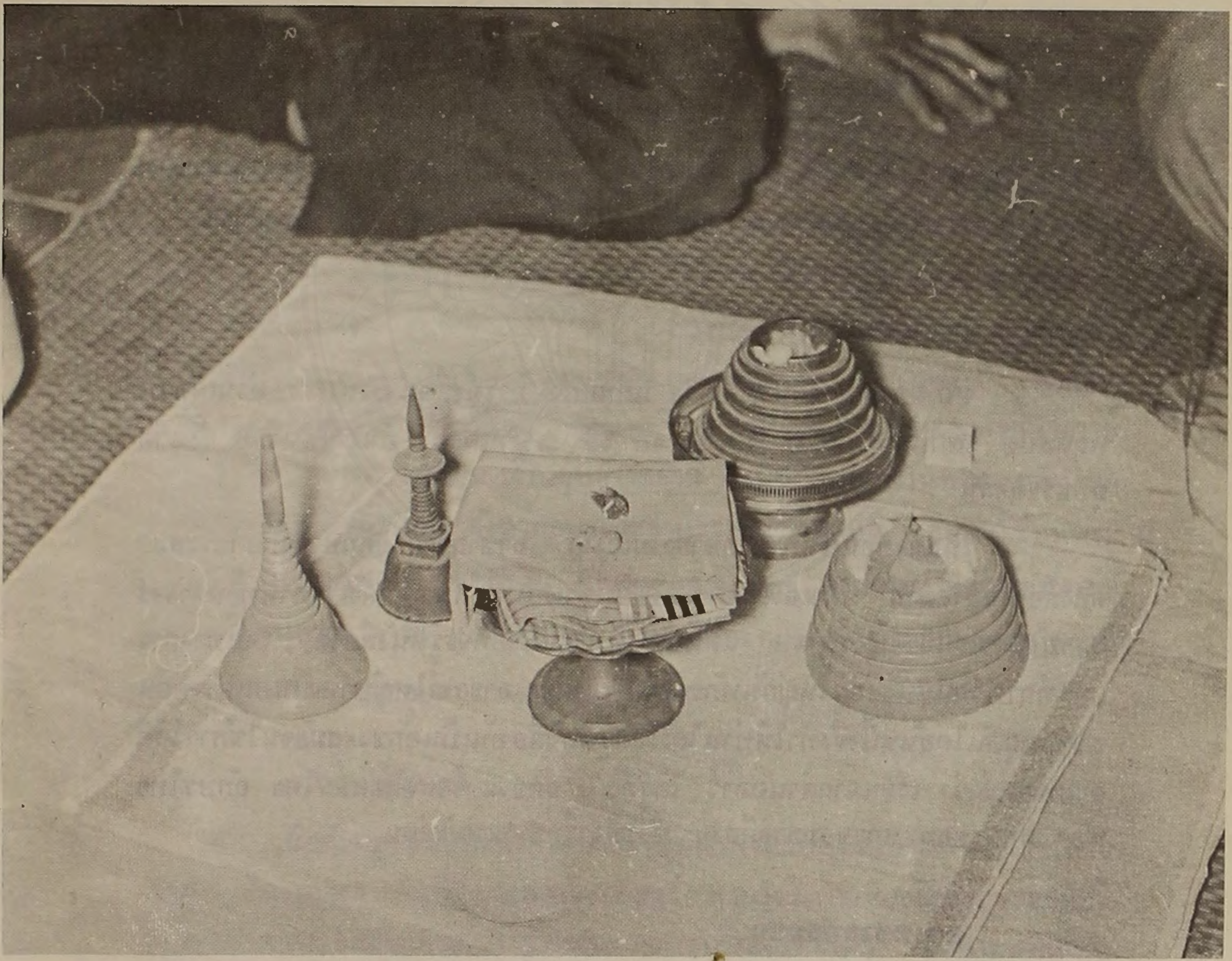

อัฐิและพื้นกรามของพระอาจารย์มั่น ซึ่งเป็นพระธาตุ พระเกตุ วณฺณโก
วัดเจดีย์หลวง จว.เชียงใหม่ เป็นผู้เก็บรักษา

จากเรื่องราวที่กล่าวมา บรรดาพระอาจารย์ในกองทัพธรรม ฝ่ายวิปัสสนาธุระ เฉพาะองค์ที่ปรากฏชื่อเสียงขจรขจายมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต มีส่วนสำคัญมากที่เป็นกำลังใจให้ท่านเหล่านี้ได้รับธรรมอันลึกซึ้ง สามารถทำประโยชน์ให้แผ่ขยายไปมากมายหลายแห่งในทุกภาคของประเทศ

ถึงแม้ว่าปัจจุบันท่านจะมรณภาพ แต่ชื่อเสียง เกียรติคุณ

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ของพระอาจารย์มั่น ยังคงอยู่เป็นที่เคารพสักการะของหมู่ชนโดยทั่วไป ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าครั้งที่ท่านยังดำรงชีวิตอยู่

ประวัติและเรื่องราวของ พระอาจารย์มั่น ที่จะกล่าวต่อจากนี้ **พระญาณวิริยะ (วิริยัง สิรินฺธโร)** ได้เรียบเรียงไว้เป็นประวัติย่อที่เก็บใจความได้มากพอควร ที่จะช่วยให้เราได้รู้จักพระอาจารย์มั่น ดียิ่งขึ้น...

สถานะเดิม

บิดาของท่านชื่อนายคำด้วง แก่นแก้ว มารดาชื่อนางจันทร์ ท่านเกิดวันพฤหัสบดี เดือนยี่ ปีมะเมีย พ.ศ. ๒๔๑๓–๑๔ ณ บ้านคำบง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ในสมัยก่อนนั้นการศึกษายังไม่เจริญ ถ้าหากว่าผู้ใดศึกษารู้จักอักขระสมัยต้องถือว่าฉลาดมาก โดยเฉพาะอาศัยวัดเป็นพื้นเป็นที่ศึกษา ดังเราท่านทั้งหลายจะทราบในขณะนี้ว่าคนครั้งก่อน แต่นี้ถ้าว่ามีวัยชรายากที่จะรู้หนังสือได้ (จนทางการเกณฑ์การเรียนหนังสือผู้ใหญ่กันพักหนึ่ง) แต่ท่านอาจารย์ใหญ่ท่านเป็นคนครั้งก่อนอาศัยเหตุอันใดอันหนึ่งจึงทำให้ท่านได้เรียนรู้หนังสือ อันเป็นอักขระสมัยจนใช้การได้ดีตามท่านเล่าว่า เรียนจากสำนักอาว์ ได้รู้ถึง ๓ อักขระ คือ ตัวอักษรไทย อักษรไทยน้อย อักษรขอม และขอมภาคอีสาน ซึ่งใช้จารึกธรรมสมัยก่อน

บรรพชาอุปสมบท

เป็นธรรมดาอยู่เองสังสารวัฏฏ์ ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้มนุษย์ได้เกิด แก่ เจ็บ ตาย การหมุนเวียนนี้แหละสำหรับผู้ดีมีวาสนาก็หากหาแต่ความดีเท่านั้นให้เป็นทุนในการท่องเที่ยว เมื่อพอแก่ความต้องการก็เท่ากับสะสมบุญมามาก ซึ่งในมงคลคาถามีว่า "**ปุพเพจ กตปุญญตา**" ผู้มีบุญทำไว้แล้วแต่ปางก่อน บุญย่อมตามและผูกอุปนิสัยให้ดีและชอบการพ้นจากทุกข์เสมอไป ดังปัจฉิมภาวิกชาติของพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย ก็กระทำให้พระองค์ออกบรรพชาแสวงหาวิโมกธรรม โดยเกิดขึ้นในพระหฤทัยของพระองค์เอง จนกระทำให้สำเร็จพระโพธิญาณเป็นไปในที่สุด แม้ว่าพระสาวกทั้งหลายก็เช่นกัน เมื่อบุญติดตามผูกอุปนิสัยก็เป็นเหตุให้น้อมเข้ามา เพื่อบรรพชาอุปสมบทในขอบเขต พระบรมศาสดาได้ดีและพ้นจากทุกข์ไป

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

อนึ่งเล่าสำหรับท่านอาจารย์ใหญ่ ก็เห็นจะเป็นเช่นกับพระสาวกเหล่านั้นหรือไร จึงมีเหตุปัจจัยแนะนำจิตของท่าน ให้น้อมไปเพื่อบรรพชา ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรในวัดบ้านคำบง เมื่ออายุ ๑๕ ปี ปฏิบัติกิจวัตร์เป็นประเพณีมา ภายหลังเมื่อท่านอายุได้ ๑๗ ปี บิดาขอร้องให้ลาสิกขาไปช่วยงานทางบ้าน ท่านก็ได้ลาสิกขาไปช่วยการเต็มความสามารถในการนั้น แม้ท่านได้ลาสิกขาไปแล้วก็ลาแต่กายเท่านั้น ส่วนใจยังครองอยู่ในเพศบรรพชิตจึงทำให้ท่านระลึกอยู่ไม่วาย ซึ่งเป็นเพราะเหตุปัจจัยดังว่ามาแล้ว ท่านก็เบื่อหน่ายต่อฆราวาสวิสัย ครั้นเมื่อท่านอายุได้ ๒๒ ปี จึงลาบิดามารดาอุปสมบทต่อไป ท่านทั้งสองก็อนุญาต ท่านเข้าไปเล่าเรียนที่สำนักท่านอาจารย์เสาร์ กนฺตสีลเถระ วัดเลียบ เมืองอุบลราชธานี ได้เป็นภิกษุภาวะในพระพุทธศาสนาที่วัดศรีทอง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พระอริยะกวี (อ่อน) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูศรีทา ชยเสโน เป็นกรรมวาจาจารย์ พระครูประจักษ์อุบลคุณ (สุ่ย) เป็นอนุสาวนาจารย์ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๔ นามมคธที่อุปัชฌาย์ตั้งชื่อ ภูริทตฺโต เมื่ออุปสมบทแล้วก็เข้าไปศึกษา

การบำเพ็ญพรต

เมื่อท่านอุปสมบทแล้วก็ได้บำเพ็ญสมณธรรมกับท่านอาจารย์เสาร์ กนฺตสีลเถระ เป็นเวลาหลายสิบปี ท่านอาจารย์เสาร์ฯ ท่านได้พาไปเที่ยวศึกษาธรรมปฏิบัติในสถานที่ต่าง ๆ และไปทางฝั่งซ้ายเมืองหลวงพระบางและที่อื่น ๆ ซึ่งท่านเคยเล่าว่าเคยพากันป่วยแทบกลับมาไม่รอด เพราะป่วยทั้งท่านเอง และท่านอาจารย์เสาร์ฯด้วย ท่านเลยมาระลึกถึงธรรมปฏิบัติเข้าไปในที่สงัดแห่งหนึ่งพิจารณาความตาย จิตเลยลงสู่ภวังค์ขจัดโรคาพาธไปได้ในขณะนั้น ท่านจึงได้พยาบาลท่านอาจารย์เสาร์ฯ จนหายปรกติแล้ว ก็พากันกลับยังที่เดิม

ณ การภายหลังท่านได้ออกไปโดยเฉพาะ แสวงหาความวิเวกตามสถานที่ต่างๆ อาศัยพุทธพจน์เป็นหลัก ก็เร่งความเพียรบำเพ็ญสมณธรรมโดยมิได้คิดเห็นแก่อันตรายใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชีวิต เช่นเมื่อคราวท่านไปแต่ผู้เดียวที่ถ้ำสาริกา ในภูเขาใหญ่นครนายก ในขณะที่ไปถึงบ้านใกล้ถ้ำ ตามทางให้เขาบอกทางไป อันเขาบอกว่าอย่าอย่าไปเลย เพราะที่ไปถ้ำนี้ตาย ๕ องค์แล้ว ท่านบอกว่า เออ ให้มันเป็น ๖ ทั้งอาตมาแล้วก็เข้าไปพักอยู่ในถ้ำนั้นบำเพ็ญสมณธรรม เมื่อแรกจิตไม่เป็นไปตามความประสงค์ธาตุก็กำเริบ อาศัยอากาศในสถานที่นั้นร้ายกาจนัก เวลาที่ท่านฉันอาหารลงไป เวลา

ถ่ายเป็นอุจจาระออกมาเหมือนกัน เช่นท่านฉันแตงโมหรือข้าว ก็เป็นแตงโมข้าวเป็นชิ้นเป็นกากอุจจาระออกมา แสดงว่าธาตุไม่สามารถจะย่อยได้เลย ท่านจึงมาคิดว่าคราวนี้เห็นจะต้องแน่ตามคำชาวบ้านเขาว่ากระมัง (ตาย) ท่านเลยคิดสละชีวิตแล้วจึงเดินเข้าไปในถ้ำ เห็นหินมีหลังพอนั่งได้หนึ่งก้อนตั้งอยู่ข้างเหวลึก ท่านจึงขึ้นนั่งบำเพ็ญสมณธรรมบนหินก้อนนั้น ตั้งใจว่าถ้าจิตมันไม่เป็นไปก็ขอให้มันตกตายเสีย ณ กาลนั้น อาศัยเหตุอื่นบ้าง อาศัยเหตุนั้นบ้าง ท่านก็ทำจิตให้เป็นไปตามความประสงค์และเกิดอัศจรรย์มากมายหลายประการท่านว่า และกาลต่อมาท่านฉันอาหาร ๆ เหล่านั้นก็กลับย่อยเป็นปรกติตามเดิม และพระที่ตายไป ๕ องค์นั้น เพราะมาทำผิดพระวินัยแล้วเกิดวิบัติ (ศีลวิปตฺติ) ท่านว่าแล้วท่านก็อยู่บำเพ็ญสมณธรรมอยู่ที่นั้นต่อไปอีกหลายเวลา เห็นสมควรแก่กาลท่านก็ออกไปเที่ยวตามที่ต่าง ๆ

อนึ่ง ตอนนี้ท่านเล่าว่า เวลาจะไปอยู่ที่ไหนไปที่ใด ไม่ต้องการที่จะให้ใครรู้ จนกระทั่งท่านต้องใช้ร่มกระดาษกันคนรบกวน เพราะเขาเห็นกรดพระก็คอยแต่จะมารบกวน มาหาให้ทำอะไรต่าง ๆ เมื่อท่านไปพัก ณ ที่ใด พอเขารู้กันมากท่านก็รีบหนี กลัวเขาจะมารบกวนอันเป็นภัยแก่การบำเพ็ญสมณธรรม ซ้ำพระที่ไปเป็นเพื่อนนั้นก็หาเอาไปน้อยองค์ที่สุด สมัยหนึ่งมีพระพยายามจะติดตามไปบำเพ็ญสมณธรรมกับท่าน ท่านได้ปฏิเสธและไม่ยอมให้ไปด้วยมีมากมาย เพราะท่านต้องการจะบำเพ็ญเพื่อความพ้นจากทุกข์จริง ๆ ตกว่าสมัยกาลนั้นท่านไม่ได้ติดต่อให้เป็นการใกล้ชิดแก่คฤหัสถ์และบรรพชิตเลย

ณ กาลครั้งหนึ่งคราวท่านบำเพ็ญสมณธรรม พักอยู่ที่เขาพระงามถ้ำสิงห์โต ลพบุรี แต่ก่อนไม่มีบ้านเมืองอะไรมาก แม้ท่านพักอยู่ที่นั้นก็บำเพ็ญไปตามพุทธพจน์โดยความเพียรอันเป็นมัชฌิมาปฏิปทา และก็ไม่ท้อถอยกลัวแก่มรณะภัยใด ๆ แม้ภูเขานั้นเขาก็เล่ากันว่ามีผีดุร้ายท่านก็ไม่นำพา กลางคืนวันหนึ่งท่านนั่งอยู่ที่ข้างถ้ำสิงห์โตใต้โคนมะกอก เวลาประมาณประถมยามล่วงไป ปรากฏว่ามียักษ์ใหญ่ตนหนึ่งถือกระบองเท่าลำตาล มารุกรานขับไล่ท่านให้ลุกหนีไป "ถ้าไม่หนีจะตีให้ตาย" มันว่า ท่านก็ไม่หนีเพราะได้อธิษฐานว่า จะนั่งตลอดคืนแล้ว ท่านจึงกำหนดจิตให้ยิ่งลงไป ในไม่ช้ายักษ์ตนนั้นก็ปราศนาการหนีไป ท่านก็นั่งอยู่จนแจ้ง รู้สึกว่าเห็นธรรมอัศจรรย์มาก ท่านอาจารย์ใหญ่เล่า และท่านก็อยู่บำเพ็ญสมณธรรมไปจนได้ความรู้ความฉลาดในทางดำเนิน แล้วท่านก็มาระลึกถึงผู้ที่จะพอช่วยแนะนำให้ได้ปฏิบัติบ้างจึงกลับมาทางภาคอีสาน

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากคลังเอกสาร TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

กุฏิและทางเดินจงกรมของพระอาจารย์มั่น ที่บ้านหนองผือ จว. สกลนคร พ.ศ. ๒๔๘๘ - ๒๔๙๒

การเผยแพร่ธรรม

ครั้นเมื่อท่านมาระลึกถึงหมู่คณะที่เป็นสหธรรมมิก พอจะช่วยแนะนำได้ โดยเฉพาะทางภาคอีสาน ท่านจึงได้เดินมาจากภาคกลางมาทางอุบลราชธานี เที่ยวจาริกไปในสถานที่ต่าง ๆ อันเป็นสถานที่พอจะพาคณะเจริญสมณธรรมได้ ภายหลังครั้นเมื่อพระภิกษุสามเณร เมื่อได้ยินว่าท่านมาทางนี้ก็ได้เข้ามาศึกษาธรรมปฏิบัติ แต่ครั้งแรกมีน้อย เป็นพระภิกษุสามเณรที่ถือลัทธิต่างๆก็ได้เข้ามาปฏิบัติด้วยเป็นอันมาก โดยที่ท่านมิได้เรียกร้องหรือชักชวนแต่ประการใด ก็น้อมตัวเข้ามาศึกษาปฏิบัติ เมื่อได้รับโอวาทและอบรมก็เกิดความรู้ความฉลาดเลื่อมใสเกิดขึ้นในจิตในใจ บางท่านก็ยอมเปลี่ยนจากลัทธิเดิม กลับเข้ามาเป็นนิกายเดียวกับท่าน บางท่านก็มิได้เปลี่ยนลัทธิ นี้ท่านเองมิได้บังคับแต่ประการใด และเป็นจำนวนมากที่ยอมเปลี่ยนจากลัทธิเดิม แม้ว่าท่านพระเถระทั้งหลายนี้แหละเมื่ออบรมได้รับความเลื่อมใสในธรรมแล้วก็นำไปเล่าสู่กันฟัง โดยลำดับ อาศัยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ต้องการพ้นจากกองทุกข์ ซึ่งอุปนิสัยวาสนาได้อบรม

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย นาน้ำซึม หมดอายุ 10/06/2564

เป็นทุนดังที่ว่ามาแล้วแต่หนหลัง ก็ได้พยายามออกติดตามขอปฏิบัติด้วยเป็นจำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะท่านอาจารย์กงมา จิรปุญโญ ท่านเล่าว่าเดิมได้ยินข่าวจากตาผ้าขาว (ผู้ถือศีล ๘) ผู้ปฏิบัติอยู่กับท่านอาจารย์ใหญ่ เมื่อพบกับตาผ้าขาวคนนั้นแล้ว ท่านก็ได้ไต่ถามธรรมปฏิบัติกับตาผ้าขาวคนนั้น อันตาผ้าขาวได้แสดงธรรมปฏิบัติจนจะแจ้งเกิดความเลื่อมใส จึงถามถึงท่านอาจารย์ใหญ่ว่าอยู่ที่ไหน เมื่อทราบความแล้ว ก็ออกติดตามจนพบท่านอาจารย์ใหญ่ ก็ได้อบรมอยู่กับท่านจนเกิดความรู้อันเป็นภายในพระเถระชั้นก่อนเก่านี้ก็มีอยู่มาก มีพระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญาพโล พระอาจารย์เทศ เทสรงฺสี เป็นต้น และก็ยังมีอยู่มาก ท่านพระเถระทั้งหลายเหล่านี้ เมื่อได้มาได้ฟังอบรมปฏิบัติจนเห็นผล ณ ภายในแล้ว ก็นำคำสอนพระกรรมฐานออกเผยแพร่ (อย่าพึงเข้าใจว่าท่านอาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตรัสรู้ธรรมเหล่านี้เอง ท่านได้รับความรู้มาจากพุทธพจน์ อันเป็นธรรมละเอียด แล้วจึงนำมาเผยแพร่คณะศิษย์) ให้แพร่หลายเป็นลำดับต่อไปถึงอุบาสกอุบาสิกา และอนุชนรุ่นหลังต่อมา แม้ข้าพเจ้าเองเชื่อว่ารุ่นหลัง รุ่นหลังต่อมาเมื่อได้รับปฏิบัติกับศิษย์ของท่านแล้ว จึงเกิดความเชื่อความเลื่อมใสภายใน ต่อมาจึงได้เตรียมตัวเข้ามาหาท่านเป็นการใหญ่ เมื่อศึกษาได้ความตามเหตุผลประการใด ก็ได้ช่วยเผยแพร่แนะนำธรรมปฏิบัติเหล่านี้ให้มากตามสติกำลังของท่านผู้ไปอยู่ในที่นั้น ๆ จนเป็นเหตุให้วัดป่าเป็นสถานที่บำเพ็ญพระกรรมฐาน ไกลจากบ้านพอควร เกิดมีมากมายหลายจังหวัด ดังที่ข้าพเจ้าว่ามาแล้ว แต่กรรมฐานวินิจฉัยโน้น อาศัยเหตุเหล่านี้แหละจึงทำให้กรรมฐานแพร่หลายจนเป็นที่รู้จักกันแทบทุกจังหวัดในสยามประเทศ จึงมาถึงสมัยชราของท่านได้กลับพักอยู่ที่จังหวัดสกลนคร คราวนี้เกิดศิษย์รุ่นหลังขึ้นอีกมากมายเป็นที่น่ายินดี พร้อมทั้งพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกาก็เจริญแพร่หลายตลอดมา

โปรดญาติ

อนึ่ง ภายหลังท่านได้ไปโปรดมารดาของท่านด้วยธรรมเทศนา จนเกิดความเลื่อมใสจริงในพระพุทธศาสนา บวชเป็นนางชี (รักษาศีล ๘ หญิง) และท่านก็ได้สั่งสอนให้ปฏิบัติธรรมตามพุทธพจน์ จนมีความรู้เห็นแจ้งในธรรมวินัยนี้ ตัวมารดาท่านเองยังเปล่งอุทานว่า สิ้นสงสัยในศาสนานี้แล้ว แม้เวลาจะมรณภาพยังรู้จักวันเวลาว่าวันนี้จะถึงกาล คือวันนั้นเวลาบ่าย ๓ โมงบอกแก่บุตรทั้งหลาย เมื่อถึงเวลาก็มรณภาพ เป็นไปตามความจริงทุกประการ

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย นามชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

พระอาจารย์สิม พุทธาจาโร วัดถ้ำผาปล่อง เชียงดาว จว.เชียงใหม่ กับ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

อนึ่ง น้องสาวของท่านชื่อจำปาศิลป์ และหลานสาวของท่าน ท่านก็เทศนาให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาจนได้บวชเป็นนางชี เหลนของท่านคือลูกของนางปทุมาชื่ออำพลได้ฟังธรรมเลื่อมใสก็ได้บรรพชาเป็นสามเณร แม้ญาตินอกนั้นที่ได้ยินได้ฟังก็เกิดความเลื่อมใสติดตามปฏิบัติก็มีมาก โดยเฉพาะท่านได้โปรดเพียงครั้งเดียว คราวโปรดมารดาท่านเท่านั้น

ภาคที่ท่านไปสั่งสอน

ด้วยความที่ท่านหวังเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ชนเป็นอันมาก เหตุนั้นท่านจึงไม่อยู่เป็นที่เป็นทางหลักแหล่งเฉพาะแห่งเดียว เที่ยวไปเพื่อประโยชน์แก่ชนในสถานที่นั้นๆ ดังนี้

๑. ณ กาลสมัยนั้นท่านอาจารย์ใหญ่ฯ อยู่วัดเลียบนั้นมานาน จึงได้เข้าไปจำพรรษาที่กรุงเทพฯ และทางเขาพระงามจังหวัดลพบุรี จนถึง พ.ศ. ๒๔๕๗ ครั้นแล้วท่านจึงมาหาสหธรรมทางอุบลราชธานี จำพรรษาที่วัดบูรพาในจังหวัดนั้น เมื่อปี **พ.ศ. ๒๔๕๘ ท่านมีพรรษาได้ ๒๕ พรรษา**

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ ODC โดย นายสำรวย บานชยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

๒. พรรษาที่ ๒๖ พ.ศ. ๒๔๕๙ จำพรรษาที่ภูผากูด

๓. พรรษาที่ ๒๗ พ.ศ. ๒๔๖๐ จำพรรษาที่บ้านคงปอ "ห้วยหลวง" อำเภอเพ็ง พระอาจารย์เสาร์เข้ามาศึกษาปีนี้

๔. พรรษาที่ ๒๘ พ.ศ. ๒๔๖๑ จำพรรษาที่ถ้ำผาบิ้ง เมืองเลยอยู่องค์เดียว

๕. พรรษาที่ ๒๙ พ.ศ. ๒๔๖๒ จำพรรษาที่บ้านค้อ อำเภอผือ พระอาจารย์สิงห์ ขนฺตฺยาคโม พระอาจารย์สุวรรณ์ อาจารย์ตื้อ อาจารย์แหวน อาจารย์หนู มาศึกษา

๖. พรรษาที่ ๓๐ พ.ศ. ๒๔๖๓ จำพรรษาที่อำเภอท่าบ่อ หนองคาย

๗. พรรษาที่ ๓๑ พ.ศ. ๒๔๖๔ จำพรรษาที่บ้านห้วยทราย อำเภอมุกดาหาร

๘. พรรษาที่ ๓๒ พ.ศ. ๒๔๖๕ จำพรรษาที่ตำบลหนองลาด อำเภอสว่าง-แดนดิน จังหวัดสกลนคร พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญาพโล ออกจากเรียน (ได้ ป.๕) แล้วมาศึกษา สำหรับปีนี้มีพระเข้ามาศึกษากันมาก

๙. พรรษาที่ ๓๓ พ.ศ. ๒๔๖๖ จำพรรษาที่เมืองหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี พระอาจารย์กู่ ธมฺมทินโน พระอาจารย์หลาย ยาพ่อหลวง วิจารณ์ พระอาจารย์เทศก์ เทสรงฺสี เข้ามาศึกษา

๑๐. พรรษาที่ ๓๔ พ.ศ. ๒๔๖๗ จำพรรษาที่บ้านค้อ อำเภอผือ มีผู้มาศึกษาบ้าง

๑๑. พรรษาที่ ๓๕ พ.ศ. ๒๔๖๘ จำพรรษาที่อำเภอท่าบ่อ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์กว่า สุมโน พระอาจารย์อุ่น พระอาจารย์อ่อน ญาณศิริ พระอาจารย์หอม เข้ามาศึกษา

๑๒. พรรษาที่ ๓๖ พ.ศ. ๒๔๖๙ จำพรรษาที่บ้านสามผง อำเภอท่าอุเทน พระอาจารย์เกิ่ง อธิมุตฺตโก (เคยเป็นอุปัชฌาย์) ยกวัดญัตติหมดทั้ง ๑๓ องค์ พระอาจารย์สีลา อิสฺสโร พระอาจารย์พอน พระอาจารย์ยาคูดี พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ พระอาจารย์จำปี เข้ามาศึกษา

๑๓. พรรษาที่ ๓๗ พ.ศ. ๒๔๗๐ จำพรรษาที่บ้านหนองขอน อำเภอบุ่ง อุบลราชธานี

๑๔. พรรษาที่ ๓๘ พ.ศ. ๒๔๗๑ จำพรรษาที่กรุงเทพฯ วัดสระปทุม

๑๕. พรรษาที่ ๓๙ พ.ศ. ๒๔๗๒ จนถึงพรรษาที่ ๔๙ พ.ศ. ๒๔๘๒ จำพรรษาที่จังหวัดเชียงใหม่ มีลำดับดังนี้

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดยนายสำรวย นาชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

(บน) พระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี วัดหินหมากเป้ง จว. หนองคาย (ซ้าย) พระอาจารย์กว่า สุมโน วัดป่าบ้านภู่ จว. สกลนคร

ก. พ.ศ. ๒๔๗๒ จำพรรษาวัดเจดีย์หลวงในเมือง

ข. พ.ศ. ๒๔๗๓ จำพรรษาที่ดอยเขาจอมแตง อำเภอแม่ริม

ค. พ.ศ. ๒๔๗๔ จำพรรษาที่บ้านโป่ง อำเภอสันมหาพน

ฆ. พ.ศ. ๒๔๗๕ จำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวงในเมือง

ง. พ.ศ. ๒๔๗๖ จำพรรษาที่อรัญญบัพพตา ป่าเมี่ยง จำพรรษากับท่านอาจารย์สาร ห้วยทราย อำเภอเวียงป่าเป้า

จ. พ.ศ. ๒๔๗๗ จำพรรษาที่ป่าเมี่ยง แม่ปั๋ง อำเภอพร้าว

ฉ. พ.ศ. ๒๔๗๘ จำพรรษาที่ทุ่งหมากเข้า อำเภอพร้าว ท่านอาจารย์เทศก์ กับท่านอาจารย์อ่อนสี สุเมโธ จำพรรษาด้วย

ช. พ.ศ. ๒๔๗๙ จำพรรษาที่เขามูเซอร์ อำเภอแม่สรวย ได้โปรดพวกมูเซอร์ซึ่งเป็นคนป่าไม่รู้จักพระพุทธศาสนา ให้เกิดความเลื่อมใสจนรู้จักพุทธศาสนาได้ พระอาจารย์เทศก์ขึ้นไปด้วย

ซ. พ.ศ. ๒๔๘๐ จำพรรษาที่ดอยธาตุจอมแจ้ง อำเภอแม่สรวย

ฌ. พ.ศ. ๒๔๘๑ จำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวงในเมือง

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ญ. พ.ศ. ๒๔๘๒ จำพรรษาที่วัดแม่คอย อำเภอพร้าว

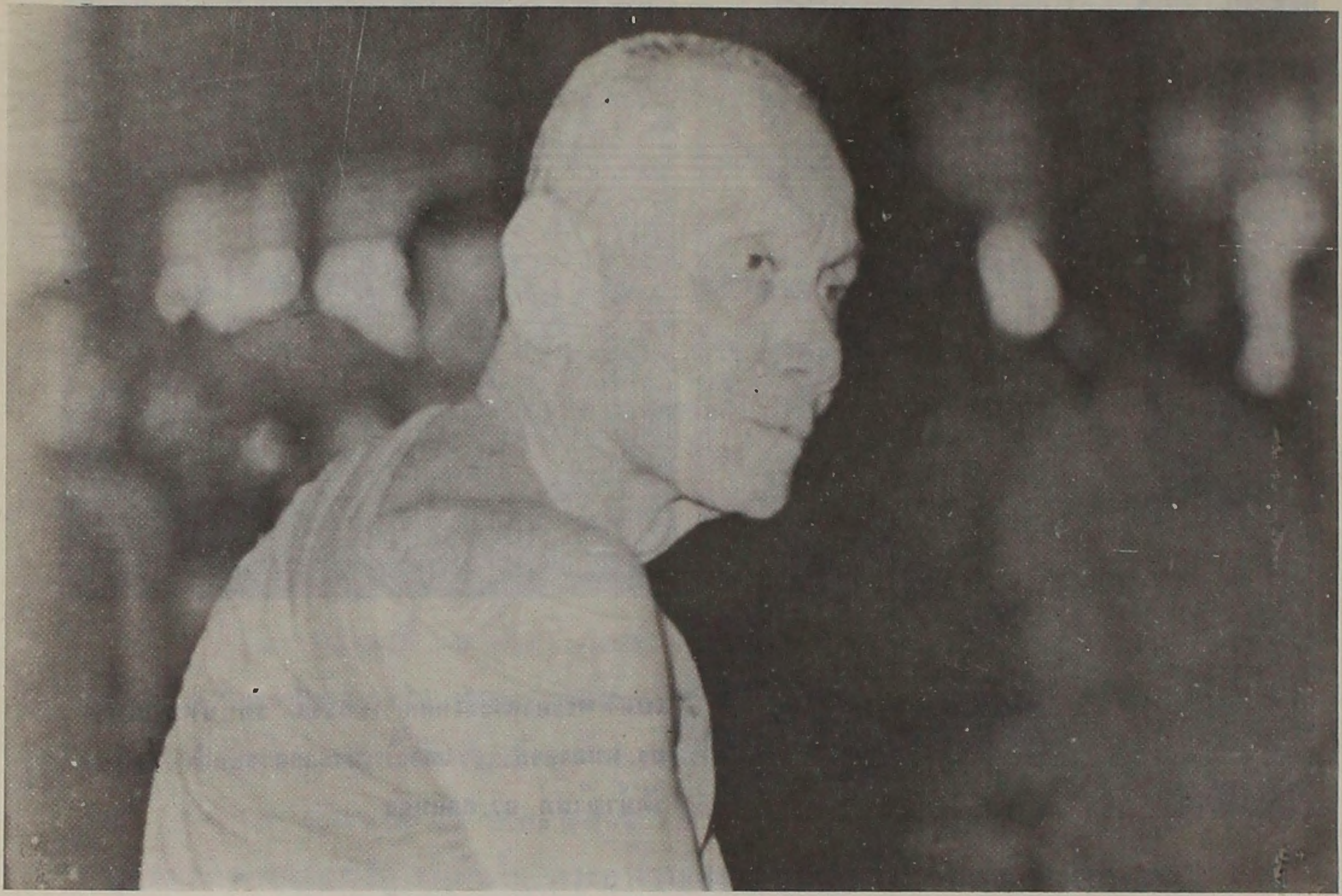

หลวงพ่อบัว สิริปุณโณ วัดป่าหนองแซง จว.อุดรธานี

ระหว่างที่ท่านได้อยู่ทางเชียงใหม่นี้ มีผู้มาศึกษามาก ตามที่ข้าพเจ้าได้ฟังจากท่านมา แต่ก็ไม่หมดทีเดียวดังนี้

ก. พระอาจารย์เนียม โชติโก พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร พระอาจารย์ปลัดทองสุก ธมฺมคุตฺโต พระอาจารย์พรหม พระอาจารย์สิม พระอาจารย์ชอบ พระอาจารย์มนู พระอาจารย์เหรียญ เข้ามาในราว พ.ศ. ๒๔๘๐

ข. พระอาจารย์มหาทองสุก สุจิโต พระอาจารย์ปาน มหาอุสสาโห พระอาจารย์เนตย์ กัณตสีโล พระอาจารย์เฟื่อง พระอาจารย์เจี๊ยะ จุนโท เข้ามาราว พ.ศ. ๒๔๘๒

๑๖. พรรษาที่ ๕๐ – ๕๑ พ.ศ. ๒๔๘๓ – ๒๔๘๔ จำพรรษาที่วัดโนนนิเวศน์ จังหวัดอุดร พระอาจารย์หลุยฯลฯ เข้ามาศึกษา

๑๗. พรรษาที่ ๕๒ พ.ศ. ๒๔๘๕ จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านโคก จังหวัดสกลนคร พระอาจารย์มหาบัว พระวิริยังค์ สิรินฺธโร และอีกมากเข้ามาศึกษา

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บุญชัยภูมิ หมวดวิช 10/06/2564

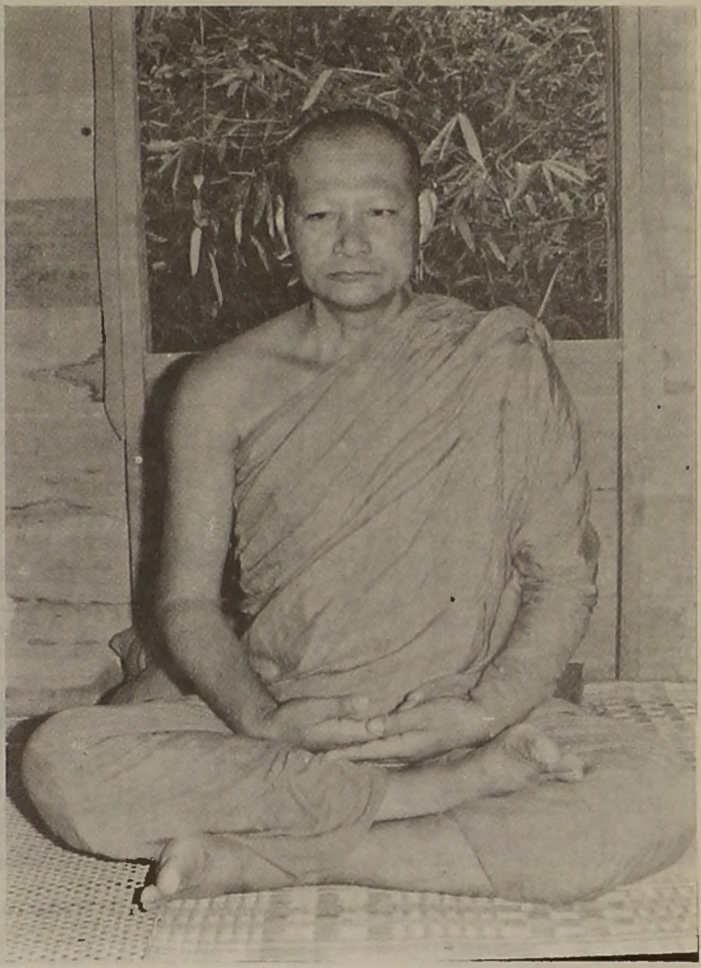

(ซ้าย) พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ วัดภูทอก จว.หนองคาย (ขวา) พระอาจารย์วัน อุตฺตโม วัดภูเหล็ก จว. สกลนคร

พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน ขณะบิณฑบาตร

ไฟล์จากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ ดาวน์โหลด 10/06/2564

(จากซ้ายไปขวา) พระอาจารย์วัน อุตฺตโม พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ พระอาจารย์สุภัทร สุปกาโม

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

(บน) พระอาจารย์แบน ธนากโร วัดดอยธรรมเจดีย์ จว.สกลนคร (ขวา) พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร วัดป่าแก้ว จว.สกลนคร

(ซ้าย) พระอาจารย์สาม อกิญฺจโน วัดป่าไตรวิเวก จว.สุรินทร์ (บน) พระอาจารย์จันทร เขมปตฺโต วัดจันทราราม อ.เมือง จว.หนองคาย

๑๘. **พรรษาที่ ๕๓ พ.ศ. ๒๔๘๖** จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านนามน จังหวัดสกลนคร พระอาจารย์จันทร์ เขมปตฺโต และอีกมากเข้ามาศึกษา

๑๙. **พรรษาที่ ๕๔ พ.ศ. ๒๔๘๗** จำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านโคก จังหวัดสกลนคร มีผู้ใหม่เข้ามาศึกษามาก

๒๐. **พรรษาที่ ๕๕ ถึง ๕๘ พ.ศ. ๒๔๘๘** จำพรรษาอยู่ที่บ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร มีผู้เข้ามาศึกษาทั้งเก่าใหม่มากมาย พร้อมทั้งอุบาสกอุบาสิกา เป็นที่น่ายินดียิ่ง ภิกษุสามเณรทั้งภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ

ทั้งนี้ ตามที่ข้าพเจ้าอยู่กับท่านอาจารย์ใหญ่ ได้ไต่ถามทราบความจากท่าน แล้วจึงได้ลงเป็นสารบาญดังข้างบนนี้ เท่าที่ปรากฏชื่ออยู่ ที่ยังไม่หมดก็มี ขอพึงทราบตามนี้ด้วย

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TODC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ปัจฉิมกาล

ณ การต่อมาท่านได้ไปเที่ยวหลายจังหวัดหัวเมือง ครั้นแล้วท่านก็มาระลึกว่าภาคอีสานมีจังหวัดสกลนครเป็นต้น เป็นที่สบายแก่การเจริญสมณธรรม กับชนทั้งหลายก็พากันเอาใจใส่ในข้อปฏิบัติดี ดังท่านเคยพูดอยู่เนือง ๆ ว่า **"ภาคอีสานนี้ชอบปฏิบัติบวชก็อยู่ได้ทนทานโดยมาก"** ดังนี้ ส่วนศิษย์ของท่านโดยมากล้วนแล้วแต่ภาคอีสาน จึงเป็นเหตุให้ท่านได้กลับมา ครั้นเมื่อท่านกลับมาทางภาคอีสานนี้แล้ว ก็เข้ามาประชุมเป็นกลุ่มก้อน เพราะก่อนแต่นี้ท่านไปเชียงใหม่ ได้แตกกระจัดกระจายไปหลายแห่ง ครั้นเมื่อภายหลังความชราภาพของท่านมีมากขึ้น ท่านก็รีบสั่งสอนธรรมปฏิบัติแก่บรรดาศิษย์ทั้งรุ่นแรก รุ่นกลาง และรุ่นใหม่ ให้ได้มีความเข้าใจตลอดมาดังที่ข้าพเจ้าว่ามาแล้วแต่หนหลัง ในครั้งสุดท้ายจริง ๆ ท่านก็มาจำพรรษาอยู่ที่บ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ได้มรณภาพลง ณ ที่วัดสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร ตรงกับวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ เวลา ๐๒.๒๓ น. เป็นกาลสุดท้ายแห่งสังขารธรรมทั้งหลายในโลก ด้วยประการฉะนี้.

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย 10/06/2564

อาคารพิพิธภัณฑ์อัฐบริขารของ พระอาจารย์ มั่น ภูริทัตโต
ณ วัดสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

รูปํ ชีรติ มจฺจานํ นามโคตฺตํ น ชีรติ

สามเณรบุนนาค
เที่ยวกัมมัฏฐาน

ประวัติและเรื่องราวของสามเณรบุนนาค เที่ยวกัมมัฏฐาน เป็นหนังสือที่ได้มีผู้จัดพิมพ์ เป็นธรรมบรรณาการมาหลายครั้งแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก จากเรื่องราวต่าง ๆ ของสามเณรบุนนาค ซึ่งท่านเป็นอีกองค์หนึ่งที่อยู่ในกองทัพธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกับที่กองทัพธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระ กำลังเผยแพร่ธรรมอยู่ในขณะนั้น

พิจารณาแล้ว เห็นควรได้รวบรวม จัดพิมพ์ขึ้นในหนังสือเล่มนี้อีกครั้ง ก็เพื่อที่จะให้ท่านผู้อ่านจะเห็นได้ว่า การเผยแพร่ธรรมในครั้งกระนั้นเป็นของที่ทำได้โดยความยากลำบาก จะต้องประสพกับภัยและปัญหาต่าง ๆรวมทั้งอุปสรรคและข้อขัดแย้งนานาชนิด ซึ่งพระภิกษุและสามเณร ในกองทัพธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระ จะต้องใช้ความพยายาม และขันติธรรมเพียงไร จึงจะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้ผ่านพ้นไปได้..........

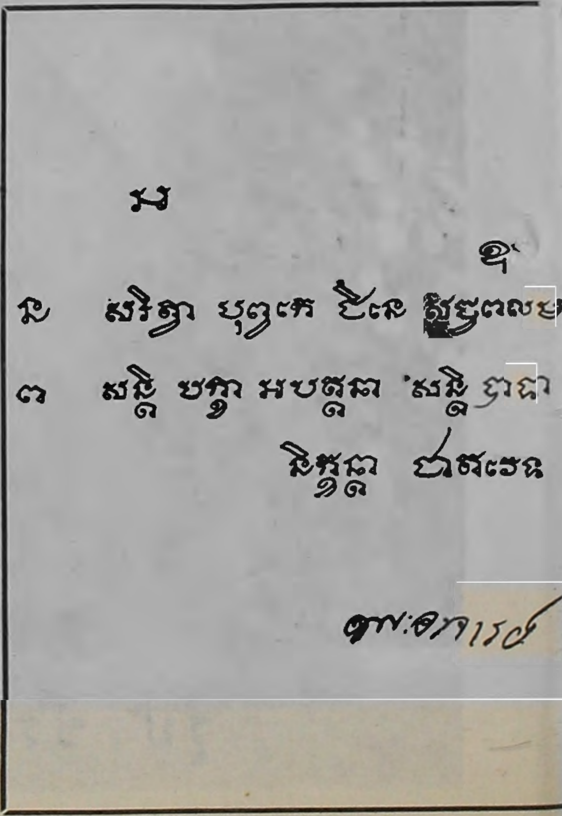

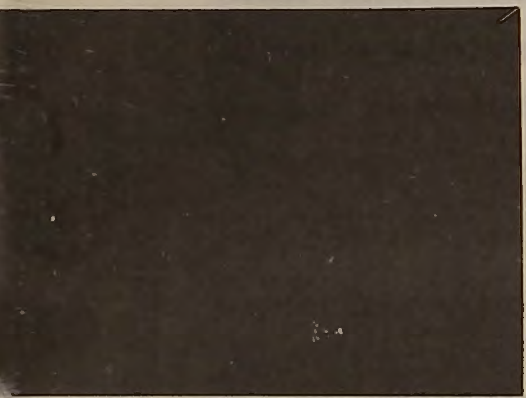

หนังสือประวัติสามเณรบุญนาค เที่ยวกรรมฐาน ลงวันที่ ๑๖ เดือน ๙ ขึ้น ๙ ค่ำ วันจันทร์ พ.ศ. ๒๔๘๐ เผอิญมีพระเดชพระคุณ ท่านเจ้าจอมมารดาทับทิม ที่วังกรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช พร้อมด้วยคุณนายอั๋นและโยมเข็ม ขอประวัติการความเป็นมาแล้วของอาตมภาพ ในเวลาหนึ่งโมงเช้า ๗ นาฬิกา ก่อนรับบิณฑบาต อยู่ ณ ที่ตำหนักในวังนั้น

ก่อนพระเดชพระคุณจะบัญชาให้เขียน ประวัติความเป็นมาของอาตมภาพ ในเวลา ๙ ทุ่มวันนั้น ส่วนอาตมภาพกลับมาจากเดินจงกรมในลานพระเจดีย์แล้ว มาเข้าที่นั่งสมาธิในห้อง ได้รับปุพพนิมิต เห็นบุรุษแก่คนหนึ่งมาประกาศชื่อของตนว่า โยมนี้มีชื่อว่า อะสะกรรมบุรุษ แล้วห้างกระแทะเทียมโคแล้วว่านิมนต์ พระผู้เป็นเจ้าขึ้นนั่ง ครั้นเมื่ออาตมภาพนั่งเสร็จแล้ว ปรากฏว่า ณ ที่ทั้งปวงเกิดเป็นห้วงน้ำทั้งหมด บุรุษนั้นก็ขับกระแทะเทียมโคนำพาข้ามน้ำ

สองภาพ (ล่าง) พระนาคโฆโส ท่านผู้เขียนประวัติเที่ยวกัมมัฏฐานของตัวท่านเอง เมื่อครั้งยังเป็นสามเณรอยู่

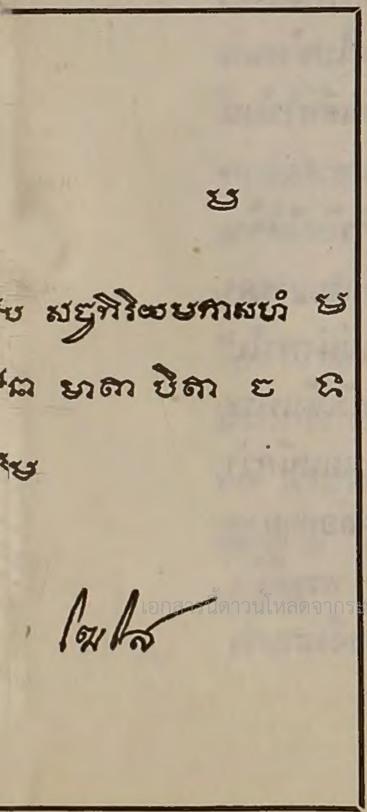

นั้นไป พอพ้นฝั่งบุรุษแก่คนนั้นแสดงตนเป็นผู้มีฤทธิ์เกิดแสงสว่างรอบตัว แล้วสั่งอาตมภาพว่า จงระวังกิจที่จะทำในวันต่อไป กลัวจะเป็นภัยแก่ท่าน ดังนี้ พอรุ่งเช้ามาเป็นเวลาย่ำรุ่ง ๓๐ นาที ก็ออกบิณฑบาต ครั้นไปถึงตำหนักที่พักของพระเดชพระคุณเป็นเวลาหนึ่งโมงเช้า พอนั่งลงประมาณสัก ๕ นาทีพระเดชพระคุณท่านก็บัญชาขอให้เขียนประวัติการณ์ ความเป็นมาของอาตมภาพตั้งแต่ยังรุ่นเยาว์ ครั้งแต่เป็นสามเณรเล็ก ๆ จนกระทั่งออกเที่ยวธุดงค์กรรมฐานมาจนบัดนี้

ในประวัติความเป็นมาของอาตมภาพ มีคนขอ ๒ ครั้งมาแล้ว แต่ยังมิได้เขียนให้สักคน ครั้งที่ ๑ ขุนอาจกำนันอำเภอฟ้าหยาด ครั้งที่ ๒ ขุนประเทืองอุปราช เจ้าเมืองคำทอง แขวงดินแดนฝรั่งเศส ก็มิได้เขียนให้ บัดนี้เป็นครั้งที่ ๓ ซึ่งพระเดชพระคุณบัญชาขอประวัติความเป็นมาแห่งอาตมภาพ อาตมภาพจำต้องลิขิตเขียนเรียนมา แต่เพื่อพระเดชพระคุณทราบ ตั้งแต่ต้นจนอวสาน ในประวัติการณ์แห่งอาตม-ภาพ ดังรายละเอียดเรียนมาในสมุดเล่มนี้

อาตมภาพเป็นบุตรคนสุดท้องของบิดามารดา เมื่ออายุได้ ๖ ขวบพอดีวันนั้นเป็น เดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำ มารดานำพาไปทำบุญวันเกิดแห่งอาตมภาพที่วัด เผอิญหนาวจัดมองเห็นท่านพระครูปานห่มจีวรผืนใหญ่ เข้าใจว่าจะอุ่นก็ร้องเรียกให้มารดาขอให้ มารดาบอกว่ายังไม่บวช เอามาห่มไม่ได้กลัวบาป อาตมภาพมองขึ้นไปข้างบนเห็นพระพุทธรูปที่พิมพ์ใส่แผ่นกระดาษเรียงลำดับ ๑๒ องค์ ซึ่งพระท่านติดไว้บนหัวนอน ถามมารดาว่านั่นอะไร มารดาบอกว่า นั่นรูปพระเจ้าดังนี้ ต่อนั้นอาตมภาพก็นึกรักใคร่เลื่อมใสในพระพุทธรูปนั้น บอกมารดาขอให้ มารดาไม่ขอ ก็ร้องไห้ขึ้นในทันใดไม่หยุด ตกลงสมภารวัดได้เอามาให้แล้วนำไปไว้ที่บ้าน วันหลังถามมารดาว่า แม่เวลานี้พระเจ้าอยู่ไหน แม่บอกว่าพระเจ้าไปนิพพานแล้ว จึงขอให้แม่นำพาไปนิพพานที่พระเจ้าอยู่ แม่บอกว่าไปไม่ได้นิพพานอยู่เมืองฟ้า ต่อมาวันหลังเห็นพระเดินเที่ยวบิณฑบาตตามลำดับกันมามาก ๆ องค์ คล้ายกับรูปที่ติดอยู่บนหัวนอนนึกว่าเป็นพระเจ้า จึงร้องบอกมารดาว่า แม่นั่นพระเจ้ามาหน้าบ้านเรา มารดาโผล่ออกมาดู

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

เห็นพระไปเที่ยวบิณฑบาต มารดาจึงร้องนิมนต์พระว่า มนต์ก่อนค่ะ พระก็ยืนเป็นแถวแนวลำดับกันอยู่ ก็นึกเลื่อมใสมาก ครั้นมารดากลับมาจากใส่บาตรจึงถามว่า

แม่พระมาจากไหน มารดาบอกว่าพระมาจากวัด ถามอีกว่าพระมาจากไหนไปอยู่วัด มารดาบอกว่าไปจากบ้านไปบวชอยู่ที่วัด เมื่อทราบว่าพระไปจากบ้านไปบวชอยู่วัด ต่อนั้นอาตมภาพก็ขอให้มารดานำพาไปบวช มารดาบอกว่ายังเล็กบวชไม่ได้ ก็อ้อนวอนขอให้มารดานำพาไปฝากไว้วัด มารดาก็ห้ามเป็นครั้งที่ ๒ ว่ายังเล็กเกินไป ก็ขอไปไม่หยุด ต่อมามารดาไม่พูดด้วยก็ร้องไห้ ว่าอยากไปอยู่วัด ทั้งบ่นทั้งร้องไห้แต่เช้าจนเที่ยง จนไม่กินข้าวสาย เพราะเสียใจกลัวมารดาจะไม่ไปฝากที่วัด ตกลงมารดาก็นำพาไปวัดเผดียงต่อสมภารว่า อ้ายหนูร้องไห้อยากมาอยู่วัด ไม่รู้จะทำอย่างไร สมภารก็เรียกไปถาม อาตมภาพตอบว่าอยากบวช ท่านจึงถามอีกว่าอยู่กับเราไปก่อนไหม ใหญ่จึงบวช จึงตอบท่านว่าอยู่ มารดาก็มอบให้อยู่กับพระแต่วันนั้นเป็นต้นมา อยู่กับพระไป ๒ เดือน บิดามาจากขายกระบือ ไม่เห็นก็ถามหา มารดาบอกว่าแกไปอยู่วัด บิดาก็ออกไปเที่ยววัด ถามว่าแกอยากเข้าไปนอนบ้านไหม จึงบอกกับพ่อว่าไม่อยากไป พ่อก็มอบให้พระเป็นครั้งที่ ๒ ครั้นจนเข้าพรรษา อาจารย์ก็พาไปจำพรรษาที่วัดป่า อำเภอยะโสธร ไกลจากบ้านเดิมประมาณ ๓ พันเส้น คนเดิน ๓ คืนจึงจะถึง ขณะขี่เกวียนไปตามทางอาจารย์บอกว่าอีก ๓ ปีจึงบวช ไปอยู่ในเมืองเรียนหนังสือกับเขาก่อน แต่นั้นก็นึกดีใจมาก เพราะอาจารย์กำหนดการจะบวชให้ในระหว่าง ๓ ปี แต่ยังไม่รู้ว่าอะไรเป็นปีเป็นเดือน ตื่นเช้ามาก็ถามอาจารย์ทุกวันว่าถึง ๓ ปีหรือยัง อาจารย์ก็หัวเราะทุกวัน นานเข้าท่านรำคาญท่านบอกว่า ถ้าถึง ๓ ปีจะบอกให้ดอกนะ และจะบวชให้พร้อม ต่อนี้ไปอย่าถามอีกนะ จงเรียนหนังสือเข้าให้มาก ๆ จึงบวช ต่อนั้นอาตมภาพก็ตั้งใจเรียนหนังสือในสำนักอาจารย์ต่อไป จนอายุได้แปดขวบพอดีตรงกับเดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำ กลางคืนวันนั้นฝันเห็นพระเจ้าพร้อมทั้งรัศมีสว่างไสว ตื่นนอนขึ้นมารู้สึกคิดถึงมาก จึงกราบพระสวดมนต์แล้วก็ปรารถนาเป็นพระเจ้าอีกองค์หนึ่ง ต่อนั้นไปทุก ๆ วันก็ตั้งใจเก็บดอกไม้บูชาแล้วปรารถนาเป็นพระเจ้า จนอายุ ๙ ขวบ อาจารย์ที่บวชให้เป็นสามเณร พอบวชแล้วก็เรียนหนังสืออยู่กับอาจารย์ ต่อไปอีกเป็นเวลา ๖ ปี พอดีอายุครบ ๑๔ ขวบเต็ม ๑๕ ปีย่าง เผอิญพระภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งชักชวนไปทำปาณาติบาต ฆ่าแย้ ๑ ตัว พอกลับมาถึงวัด ค่ำลงสวดมนต์ไหว้พระแล้วต่อไปประมาณ ๔ ทุ่มก็จำวัด แล้วนิมิตฝันเห็นพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ ๒๓ องค์ นั่งประชุมอยู่ร่มไม้หว้าชมพูและท่านแสดงธรรมว่า จะเป็นสมณะเพราะศีรษะโล้นก็หามิได้ คนจะเป็นสมณะเพราะผ้าเหลืองก็หามิได้ จะเป็นสมณะเพราะไม่มีภรรยาก็หามิได้ จะเป็นสมณะเพราะเรียนรู้มากก็หามิได้ ผู้เที่ยวไปไม่มีอะไรในชีวิตและถึง

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ UDC โดย นายสำรวย 10/06/2564

(๑–๑๓) ปังสุกุลลิกังคธุดงค์

พร้อมด้วยความเป็นอยู่และที่อาศัยเช่นนี้จึงได้นามว่าเป็นสมณะ ขณะที่ฝันนั้นปรากฏว่าแดดร้อนจัด อาตมภาพก็เข้าไปอาศัยอยู่ในร่มนั้นเย็นดี แล้วท่านเอาน้ำให้ฉัน น้ำนั้นเมื่อฉันเข้าแสบสมองคล้ายกลิ่นสุรา และแสบจมูกมาก เลยตื่นขึ้น ขณะนั้นเป็นเวลา ๗ ทุ่ม เงียบสงัดและเดือนหงายแจ้งสว่างมองไปเห็นเพื่อนบรรพชิต ทั้งพระและสามเณรนอนเกลื่อนกรนอยู่พนักเล็กข้างนอกกุฏิ เพราะฤดูนั้นเป็นฤดูร้อน เป็นเดือน ๔ แรม ๓ ค่ำ ต่อนั้นอาตมภาพจึงลงจากพนักกุฏิเล็ก ไปนั่งอยู่ร่มมะม่วง หวนนึกถึงคำฝันที่ปรากฏทั้ง ๔ ข้อ แล้วนึกถึงมรรยาทความเป็นอยู่ของพระสาวก และพระศาสดา คงไม่ตลกคะนองเคลื่อนกันเช่นนี้ พอนึกแล้วก็ตกลงในใจว่า เราจะต้องหลีกออกไปบำเพ็ญความสงบและมรรยาทที่ปรากฏเห็นนี้ให้จงได้ นึกแล้วนึกเล่าจนนอนไม่หลับอีกในคืนนั้น

พอรุ่งเช้าขึ้นมาฉันแล้วก็ลาพระอาจารย์ ท่านก็ไม่อนุญาต บอกพระอาจารย์ว่า ผมตกลงแล้วแต่คืนนี้ ผมเห็นจะไม่อยู่ ว่าแล้วก็ขอขมาโทษจากอาจารย์วางขันดอกไม้ไว้ซึ่งหน้าท่าน แล้วก็หลีกไป วันแรกเดือน ๔ แรม ๔ ค่ำ ไปพักป่าช้าบ้านหนองแสง ตอนค่ำลงนึกกลัวผี ได้พิจารณาว่าอะไรเป็นผี ได้ความว่าใจเป็นผี

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ ศึดอายุ้ 10/06/2564

เพราะร่างกระดูกเขาเผาและฝังหมดเสียแล้ว ตกลงว่าไม่จริง วัว, ควาย, หมู, ไก่

ก็มีใจทั้งนั้น ทำไมคนกินเนื้อมันได้ เช่น วัว ควาย ยิ่งตัวใหญ่ไม่กลัวผีมันหลอกหรือ ทำไมกินเนื้อมันได้ ขนเอาเนื้อเอากระดูกมันไปเก็บไว้ที่บ้านทั้งกินเสียด้วย จนกระทั่ง ปู, ปลา ก็มีใจทั้งนั้น หากว่าใจสัตว์ที่ตายแล้วเป็นผีอยู่กับซากศพ ที่ฝังไว้แล้วนั้นเป็นผีหลอกคน ถ้าเช่นนั้นคนที่ฝังซากวัว ซากควายลงที่ท้องของตน ก็จะไม่เป็นอันอยู่อันนอน เพราะผีมันจะหลอกเปล่าทั้งนั้น ไม่ปรากฏเลยว่าค่ำมาคนนั้นคนนี้ถูกผีวัวควายหลอก หรือผีหมู ผีไก่ ก็เปล่าทั้งนั้น ตกลงว่ามนุษย์นี้หลอกกันทั้งนั้น สิ่งใดกินเนื้อมันเห็นว่าไม่ใช่ผี สิ่งใดไม่ได้กินเนื้อ เขาบอกว่ากลัวผีหลอกมันดังนี้ มนุษย์ที่ตายแล้วฝังอยู่ป่าช้าเช่นนี้ยิ่งแล้ว แต่ยังไม่ตาย ใจของมันทั้งไม่อยากตาย ทั้งไม่อยากตายอยู่แล้ว เพราะมันกลัวป่าช้า ตายแล้วที่ไหนมันจะมา ถ้าใจของคนยังมีติดอยู่ที่กายทำไมมันจะตาย ใจคนหนีแล้วแต่อยู่เรือน ขณะมันตายทีแรกนั้นมิใช่หรือ มันจึงตาย เมื่อพิจารณาเช่นนี้แต่วันนั้นมา ขึ้นชื่อว่าป่าช้า อยู่ได้ทุกแห่งไป ไม่ต้องกลัวผีอีก

(๒-๑๓) เตจีวริกังคธุดงค์

เดินเที่ยวพักไปตามป่าช้า บ้านอื่นๆ ต่อไปได้ ๙ คืน ถึงฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแดนของฝรั่งเศส เป็นเวลา ๕ โมงเศษ ขอข้ามเรือกับแกวคนหนึ่ง พอข้ามไปถึงฝั่งนั้นบ้านเล็กตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ยังไม่มีวัดทั้งอยู่ใกล้ริมภูเขา ชื่อบ้านแก้งกะอาก พอไปถึงบ้านนั้นมืดพอดี ผู้ใหญ่บ้านเขานิมนต์ให้ขึ้นพักจำวัดที่เรือน เพราะกลัวช้างป่า เขาบอกว่ามันเข้ามารบกวนบ้านนั้นทุกวัน เมื่อได้ยินเขาเล่าเช่นนั้นอาตมภาพก็ยืนพักพิจารณาอยู่ครู่หนึ่ง ได้ความว่าบัดนี้เราเป็นบุตรของพระศาสดา เราจะเชื่อความเป็นพ่อของเรา ในข้อที่ว่าอย่าลุอำนาจแก่ความกลัว ซึ่งเป็นอคติข้อที่ ๔ หรือเราจะเชื่อความหลงที่เราเคยกลัวมาแต่ปุเรชาติ ตกลงในใจว่าหากความกลัวอันมีประจำใจมาแล้วแต่วันเกิด ทุกตัวสัตว์จะนำพาคนดีเพราะความกลัว แล้วมนุษย์และสัตว์ทั้งโลกนี้ ก็จะวิเศษกันไปหมดแล้ว ตกลงว่าหัวใจสัตว์ทั้งโลกนี่มีความกลัวนี่

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

และประจำสันดานอยู่ทุกตัวสัตว์ไป ตัวเราเองก็มัวแต่กลัวอยู่เช่นนี้ ตกลงหัวใจเราก็จะแค่หัวใจสัตว์เท่านั้น ไม่เห็นแปลกจากสันดานสัตว์ นึกแล้วก็ตั้งใจอดทนต่อความกลัว เดินผ่านบ้านนั้นไป คนในบ้านนั้นทักท้วงว่าพระกรรมฐานท่านไม่พักเรือนคน แต่ขณะนั้นก็มีความกลัวอยู่อย่างระส่ำระสาย แต่นึกถึงว่าความอดทน คือ ขันติบารมีก็เป็นธรรมอันจะพึงบำเพ็ญส่วนหนึ่ง ตกลงว่าเวลานั้นจำเป็นจำไป ก็คือความอดทนต่อความกลัวต่อสัตว์ร้ายนั้นไป มิใช่ไปด้วยความหมดกลัว อย่างไม่กลัวผี

พอไปถึงที่แห่งหนึ่งเป็นหนทางช้างเดินแถบทรายภูเขาขณะนั้นยังไม่รู้ว่าที่นั้นเป็นทางช้าง เห็นแต่ว่าที่นี้เตียนดีเมื่อเราต้องการเดินจงกรม ก็จะได้เดินตามแนวนี้ และที่นั้นมีต้นตะเคียนใหญ่และมีเครือหวายเป็นพุ่มห้อยล้อมต้นตะเคียนดกหนาเป็นร่มดี ฝ่ายว่าอาตมภาพจึงตรึงกั้นมุ้งลงเพื่ออาศัยในที่นั้น เสร็จแล้วก็นั่งสมาธิต่อไปในที่นั้น ต่อมาตอนดึกจวนรุ่งเวลา ๙ ทุ่ม เผอิญมีช้างใหญ่ตัวหนึ่งเป็นประธานในช้างทั้งหลาย เดินผ่านเชือกเผือกที่แขวนกลดให้ขาดตกลง แล้วได้ยินเสียงช้างพับหูดังโปะก็นึกตกใจ ว่านี่เป็นเสียงอะไร เปิดมุ้งขึ้นดูเห็นช้างยืนเทียมกลดอยู่ก็นึกตกใจจนหายใจไม่ออก แน่นหน้าอกขึ้นมาแล้ว ก็ค่อยคลานออกจากมุ้งเข้าไปอาศัยพุ่มหวายที่รกห้อมล้อมต้นตะเคียนอยู่ไม่ช้าช้างก็ฉวยเอามุ้งขึ้นพาดบนศีรษะช้างเอง แล้วจับเหวี่ยงลงมาแล้วก็เอาเท้าขยี้ ไม่ช้าจับเอามุ้งขึ้นพาดบนศีรษะของตนแล้วก็ดึงลงมาขยี้ทำดังนี้จนมุ้งและกลดมุ่นสลายหยิบไม่ถูกแล้ว ช้างก็ยืนอยู่ครู่หนึ่งแล้วก็หันหน้าไปเข้าทางต้นตะเคียนแล้วก็ดึงเครือหวายที่นั้นกินเป็นอาหาร ตกลงเวลานั้นซ่อนตัวอยู่ในพุ่มหวายใต้คางช้าง

อีกไม่ช้าหมู่ของช้างเดินตามกันมาอีก ๒๑ ตัว มาทันช้างตัวที่กินหวายอยู่ก่อนนั้น ต่างตัวก็มายืนห้อมล้อมต้นตะเคียนดึงเครือหวายลงมากินเป็นอาหาร ฝ่ายว่าอาตมภาพทั้งนี้รู้สึกว่าแค้นใจอยู่ คือแน่นหน้าอกหายใจไม่ออกเพราะความกลัวอยู่สักครู่หนึ่ง นึกขึ้นได้ว่ามาคราวนี้เพื่อบำเพ็ญกิจของพระศาสนาฉะนั้นขออันตรายทั้งหลายจงพินาศฉิบหายไปด้วยอำนาจคุณพระรัตนตรัย พออธิษฐานเสร็จแล้วก็เกิดคันตามลำคอและแสบจมูกขึ้นมา ทนไม่ได้ก็ไอและกระแอมขึ้นมาด้วยเสียงอันดัง ฝ่ายว่าช้างทั้งหลายเหล่านั้น ตื่นเสียงไอก็พากันวิ่งแตกตื่นหนีไปในขณะนั้น ก็พอดีสว่างออกมามองดูหาบาตรและห่อผ้า เห็นไปอยู่ในเหวซึ่งช้างมันเหวี่ยงลงไป ก็ค่อย ๆ คลานลงไปที่เหวเอาบาตรและผ้าขึ้นมาได้ แล้วก็ครองผ้าและบาตร เข้าไปบิณฑบาตในบ้านนั้น

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

นายดีผู้ใหญ่บ้านถามว่า คุณพักที่ไหน ช้างไมรบกวนคุณหรือ ฝ่ายว่าอาตมภาพก็ทำดุจนิ่งอยู่ไม่พูด และไม่ตอบกระไร แกก็แปลกใจบ่นว่า พระเณรอะไรถามไม่พูด แกก็ตามออกไปดูที่อยู่เห็นรอยช้างมันขยี้กลด และมุ้งแตกสลายแกจึงถามอีกเป็นครั้งที่สองว่าเวลาช้างมันมาทำลายของท่านใต้เท้าไปอยู่ที่ไหน ช้างจึงไม่ทำร้ายตัวของใต้เท้าด้วย ฝ่ายอาตมภาพก็นั่งฉันข้าวเรื่อยไป มิได้พูดและตอบแก่โยมคนนั้นคำใดคำหนึ่งเลย

พอฉันเสร็จแล้วก็ตะพายบาตร ไต่ชายเขาไปประมาณสัก ๘๐ เส้น พบบึงน้ำมีบัวหลวงบัวทองจอกแหนต่าง ๆ มีร่มไม้สดชื่นหลายอย่างตามริมบึง แต่บึงนั้นมีฝั่งชันและสูงมีท่าลง ๕ แห่ง เป็นที่อาศัยแห่งสัตว์ทั้งหลายเป็นต้นว่า เสือ, ช้าง, หมี, ลิง, กระทิง สัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ในป่านั้นย่อมอาศัยกินน้ำในบึงนั้น ฝ่ายว่าอาตมภาพไปถึงเข้าก็พิจารณาว่า ที่นี้มีน้ำใสดีและป่าไม้ก็สดชื่น ควรแล้วอันเราผู้ต้องการความสงบ จะต้องพักบำเพ็ญอยู่ที่นี่ แล้วก็หลีกไปอาศัยอยู่ร่มไทรที่จับอยู่ชายเขาห่างจากบึงประมาณ ๑๐ เส้น พอตะวันค่ำลงประมาณ ๕ โมงเย็น เผอิญเสียงเสือร้องเสียง อ้าวฮือ ๆ อ้าวฮือ ๆ ร้องจากหลังเขา มากินน้ำในบึงนั้น เสียงเสือร้องดังก้องหาในทิศทั้งสี่ฝ่ายว่าอาตมภาพได้ยินเข้าก็ตกใจ พิจารณาไปว่า บัดนี้เรานำชีวิตมาสู่อันตราย ด้วยหวังเพื่อบำเพ็ญบารมี เมื่อตกลงใจเช่นนี้เกิดขนพองสยองเกล้าอย่างพิศวงใจ คือปรากฏว่าขนทั้งตัวยาวออกข้างละแขนตั้งขึ้นตั้งลง เสียงเสือยิ่งร้องใกล้เข้ามาทั้ง ๖ ตัว มาตัวละทิศ ขณะนั้นเกิดแน่นใจ ลำคอแข็ง น้ำตาทั้งสองข้างไหลหยดหยาดออกมา หยิบจีวรในบาตรมาห่มคลุมปิดทั้งตัวทั้งศีรษะนั่งขัดสมาธิแล้วนึกอะไรยังไม่ออกเพราะยังแน่นหน้าอก และคอแข็ง น้ำตาทั้งสองข้างก็ไหลไม่หยุดทั้งแน่นหน้าอกนึกอะไรก็ไม่ออก

อยู่ประมาณ ๕ ทุ่ม ยังมีลิงไม่ใหญ่ไม่เล็ก ขนาดกลาง ๆ ลงมาจากต้นไทรมาร้องโวกเวียนอ้อม ๓ รอบ แล้วเข้านอนข้างที่บนหน้าตักเอาศีรษะหนุนเข่าขวา ร้องเสียงโวก ๆ ดังนั้นอยู่เรื่อยไป จนกว่าประมาณ ๖ ทุ่มจึงนึกได้ว่าจะเป็นนี้กระมังโบราณท่านว่าผีสม่อยกินไส้พุงคนนอนค้างเขากลางคืน พอนึกได้เช่นนี้แล้วอาการแน่นหน้าอกก็ค่อยทุเลาลงพอให้นึกอะไรต่อไปได้จึงได้ตั้งสัจจะอธิษฐานว่า สาธุ สาธุ สาธุ ข้าแต่เทพยดาทั้งหลาย พร้อมด้วยคุณพระรัตนตรัย หากว่าข้าพเจ้ายังมีกรรมเวรกับสัตว์
เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บาใชยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564
ตัวหนึ่งตัวใดแล้ว ขอสัตว์เหล่านั้นมาล้างผลาญทำลายชีวิตแห่งข้าพเจ้าให้เป็นไปตาม

ยถากรรมนั้น ๆ หากว่าข้าพเจ้ามิได้มีกรรมเวรกับสัตว์ตัวหนึ่งตัวใดแล้ว ส่วนปฏิปทาการบำเพ็ญบารมี ของข้าพเจ้าจงเป็นไปอย่าได้ขัดข้องต่ออันตรายทั้งหลาย อันจะพึงมีในเบื้องหน้า พออธิษฐานเสร็จลง ลิงตัวนั้นก็กระโดดออกไปขึ้นบนต้นไทร ทันใดก็นึกขึ้นได้ว่า เราคงจะไม่มีเวรเลย พอสำเร็จอธิษฐานลิงก็ออกหนีทันที ก็นึกดีใจขึ้นมา ได้บริกรรมกำหนดนึกพุทโธๆ ตามหายใจเข้าหายใจออกอยู่เรื่อยไป

(๓ – ๑๓) บิณฑปาติกังคธุดงค์

พอจวนสว่างเสือก็ร้องฮ้าวฮือ ๆ ขึ้น ก็แน่นหน้าอกขึ้นอีก น้ำตาทั้งสองข้างก็ไหลหยดหยาดซึมซาบออกมา ไม่ช้าช้างพัดร้องเสียงดังเอ๊ก ๆ เอกขึ้นอีก ขณะนั้นใจสะดุ้งขึ้นมาแค้นค้างอยู่ที่ต้นคอ หูดังอื้ออยู่ครู่หนึ่ง ปรากฏลิ้นแข็ง พ้นออกมาที่ริมปากแล้วก็หูดับ และไม่รู้อะไร ในระหว่างนั้นคล้าย ๆ กับว่านอนหลับไม่ฝัน ก่อนจะรู้สึกตัวคล้ายกับนอนฝัน แต่ยังนั่งอยู่ปรากฏว่ายังมีหญิงสาวหนุ่มคู่หนึ่ง ถือดอกบัวมาอันหนึ่ง มาถวายแล้วบอกว่าท่านจงทนไปเถิด ท่านจะเป็นผู้หมดเวรในชาตินี้ ดังนี้ แล้วก็รู้สึกขึ้นทันที

พอดีสว่าง ก็ไปเที่ยวบิณฑบาต บ้านนั้นอีก พอไปถึงบ้าน นายดีผู้ใหญ่บ้านบอกแก่ชาวบ้านนั้นว่า ท่านองค์นี้ท่านมาบิณฑบาต ใครมีศรัทธา ก็จงใส่บาตรให้ท่านไปเถิด ใครไม่มีศรัทธาก็แล้วไป ส่วนตัวเราเข้าใจว่าจะเป็นคนบ้ากระมังถามไม่พูด มิฉะนั้นก็จะเป็นคนพิกลมาจากแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นแน่ วันนั้นมีคนใส่บาตรให้ ๒ คนได้ข้าวประมาณเท่า ๒ ฟองไข่เป็ดแล้วก็กลับไปฉัน พอฉันเสร็จตอนกลางวันก็นั่งสมาธิ และเดินจงกรมไปตามเคย ครั้นค่ำลงตอนเย็น เสือมันร้องฮ้าวฮือ ๆ ทุกวัน ๆ พอได้ยินเสียงเสือร้องขึ้น ก็เกิดแน่นหน้าอก น้ำตาไหลซึมซาบออกมา ดังนั้นทุกวันไป ตอนกลางคืนนอนไม่หลับเลยสักนิด นั่งอย่างไรก็อยู่อย่างนั้น หากจะติงตัวหรือเดินไปมาในเวลากลางคืน ก็นึกว่าเสือหรืออะไรมันจะมองเห็น เอาผ้าจีวรห่ม

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

(๔–๑๓) สปทานจาริกังคธุดงค์

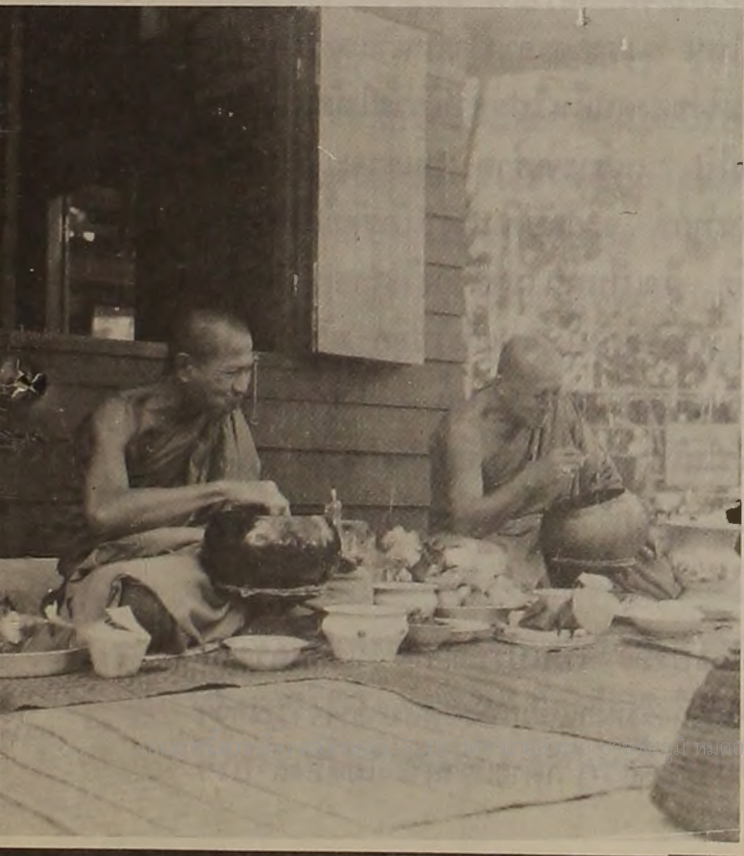

บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

(๕–๑๓) เอกาสนิกังคธุดงค์

(๖–๑๓) ปัตตปิณฑิกังคธุดงค์

คลุมศีรษะ แล้วก็นั่งนิ่งอยู่ เพื่อจะให้สัตว์ที่มามองเห็นว่าเป็นตอไม้ไป มันจึงจะไม่ทำอันตรายแก่เรา ทำอย่างนั้นอยู่ในที่นั้น ๓ วัน ส่วนเวลากลางวันก็เดินจงกรมบ้าง นั่งบ้างนอนบ้างตามธรรมดา ส่วนกลางคืนนั่งทำพิธีเป็นตอไม้ไปเลย

อยู่ต่อมาถึงวันคำรบ ๔ คิดปรารภอันจะกลับบ้านและสำนักวัดเดิม ไม่ช้าในขณะคิดจะกลับคืนสู่สำนักวัดเดิมนั้นยังมีตะขาบใหญ่ตัวหนึ่งวิ่งออกมาจากรูหิน มาตรงเฉพาะหน้าแล้วก็กัดสะดือกินไส้ของตนจนเกือบจะขาดเป็นท่อนแล้วก็ตายไป ก็นั่งพิจารณาอาการของสัตว์นั้นอยู่ ไม่ช้ายังมีเต่าใหญ่ตัวหนึ่งคาบผลมะสั้นลูกโต ๆ เข้ามาวางจรดกับเข่า หยุดอยู่ครู่หนึ่งแล้วก็หลีกไป อาตมภาพก็นั่งพิจารณาอาการสัตว์ทั้งสองที่ปรากฏขณะนั้นได้ความว่า หากเราเพียรทำลายความกลัวของเราได้ แล้วเราก็จะมีผล ดังเต่าตัวโง่ ๆ ทำไมมันยังเอาผลไม้มาให้เราดูได้ ถึงความกลัวนี้ไม่หาย เราก็จะอดทนต่อความกลัวอยู่ต่อไป ต่างก็ได้บำเพ็ญขันติบารมี คือว่าจะกลัวเพียงใด ก็อดทนอยู่นั้นเองทนต่อความกลัวอยู่ที่นั้น ตอนค่ำมาพอเสือร้อง ๒ เสียง ดังฮ้าวฮือ ๆ ก็แน่นหน้าอกน้ำตาไหลออกมาอยู่เช่นนั้นได้ ๑๐ วัน

ในวันคำรบ ๑๐ ตอนเย็นเสือร้องที่บนเขา ก็แน่นหน้าอกเข้าอีก จึงนึกขึ้นมาว่า เราทนต่อความกลัวมาเป็นเวลา ๑๐ วันแล้ว ไม่เห็นหายสักที เป็นทุกข์อยู่ดังนี้ร่ำไป หากจะกลับบ้านก็กลัวเพื่อนบรรพชิตพร้อมทั้งอาจารย์จะดูถูกเรา ว่าไปไม่กี่วันก็กลับมาแล้ว ไม่เห็นเป็นอะไรไปได้ที่ไหน เราก็จะอายขายหน้าและรำคาญหูตกลงว่าเราตั้งใจไปหาความดี ซ้ำจะเอาความโง่ของตนคืนไปสู่สำนักวัดให้คนอื่นเขาดูถูกปฏิปาทาของศาสนาทั้งเราก็จะเป็นทุกข์ต่อไป เพราะจะรำคาญหูเขาจะเย้ยเล่นว่าเราเป็นกรรมฐานก้อม ตกลงถึงจะอยู่ที่นี้ก็เป็นทุกข์ จะกลับคืนสู่สำนักวัดก็เป็นทุกข์กลัวเขาจะไม่เชื่อถือข้อประพฤติของเราต่อไปอีก คือเป็นคนไม่จริงกลับกลอก แหนงว่าเราไปให้เสือกัดตายในวันนี้เสียดีกว่า จะทนทุกข์อยู่ดังนี้หลายวันไปอีก ถ้าเรายังไม่ตายอยู่ต่อไปอีกพรุ่งนี้หรือมะรืนนี้ก็จะเป็นทุกข์เพราะความกลัวเช่นนี้ หากว่าเสือกัดให้เราตายเสียแล้วในวันนี้ ก็ใครเล่าจะมากลัวให้เป็นทุกข์อยู่ที่นี้อีก ตกลงว่าเอาเถิดเป็นทุกข์เพราะเสือกัดไม่กี่ชั่วโมงแล้วก็ตายไป ดีกว่าเราจะทนทุกข์อยู่เช่นนี้ต่อไปหลายวันอีก

คิดตกลงแล้ว ก็เตรียมครองผ้าให้เรียบร้อย เป็นปริมณฑล แล้วก็ตรงไปยังท่าน้ำที่บึงที่เสือเคยลงกินน้ำทุกวัน พอลงไปถึงริมน้ำแล้วก็นั่งขัดสมาธิพิจารณาว่า

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำราญ บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

เมื่อมันมากินเรามันก็คงกัดที่ตรงคอของเรานี้ ประเดี๋ยว ๆ ก็ตายเท่านั้น ไม่ต้องลำบาก

อีกหลายวัน คิดแล้วก็ตั้งปณิธาน ปรารถนาว่าหากข้าพเจ้าตายลงในวันนี้ ด้วยอำนาจแห่งคุณานุธรรมทั้งหลายมีผลแห่งการรักษาศีลเป็นต้น จงดลบันดาลยังข้าพเจ้าให้ได้ถึงสุคติมีสวรรค์เป็นเบื้องหน้า อธิษฐานเสร็จก็นั่งอยู่ ไม่ช้าเสือก็มาถึงนั่งหลับตาอยู่ได้ยินเสียงหายใจเสือดังเสียงกึกฮือ ๆ เข้าก็ลืมตาขึ้น เห็นเสือตัวใหญ่สี่มุม มองดูเท้าหน้าทั้งสองของเสือใหญ่เท่าต้นคอของเรานึกแล้วก็แน่นหน้าอกขึ้นทันที น้ำตาก็หยดหยาดลงในขณะนั้น แล้วตระครุบลงหมอบอยู่คอยให้เสือเข้ามากัด ไม่ช้าเสือครางขึ้นเสียงดังกึกฮือ ๆ แล้วก็คว้าฝุ่นดินมาใส่ถูกศีรษะ ๓ ที แล้วเสือกระโดดขึ้นบนฝั่งบึงแล้วร้องเสียงดังฮ้าวฮือ ๆ ไกลออกไป จึงเงยขึ้นนึกได้ว่าเสือมันไม่กินเราเพราะอันตรายยังไม่มาถึง นึกแล้วก็ขึ้นฝั่งบึงเดินตามหลังเสือขึ้นมาห่างกันประมาณ ๑๐ กว่า ๆ วา พอเสือมองเห็นก็ทำท่าตระครุบ ก็เดินตรงเข้าไปหาเสือยังอีกประมาณ ๒ ก้าวขา เสือก็กระโดดแล้วจึงไปตามชายเขา ส่วนว่าอาตมาภาพครั้งนี้ก็เดินกลับไปที่พักร่มไทร

ขณะนั้นกำลังเดินไปพลางพิจารณาว่า ขึ้นชื่อว่ามนุษย์คือสัตว์วิเศษแปลว่าพวกใจสูง สูงพร้อมด้วยบุญญาภิสังขารจึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ตกลงว่าใครทั้งหมดในโลกนี้จะอยู่ได้ทนเพราะความกลัวตายก็หามิได้ หรือว่านึกอยากตายแล้วก็ตายลงทันทีหามิได้ ข้อนี้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์คงตั้งอยู่ได้หรือตายลงก็ดี ต้องเป็นไปตามยถากรรมของสัตว์ตามให้ผลเท่านั้น พิจารณาเช่นนี้แล้วก็ถึงร่มไทรนั่งลงที่ก้อนหินที่เคยพักแล้ว ก็พิจารณาต่อไปว่า เช่นเราเวลานี้คิดอยากตาย ทั้งไปให้เสือกัดกินเสียด้วย ข้อนี้กรรมยังรักษาอยู่ ยังไม่ให้ผลในความตายมาถึงจึงไม่ตายเช่นคนอื่นเล่าที่เขาตายแล้วก่อนเรายังอยู่ในบ้านเรือนเสียด้วย มีพี่น้องญาติวงศ์รักษาไม่อยากให้เขาตายคนที่ตายไปนั้นเขาก็ไม่อยากตาย แล้วก็ไม่เห็นว่ามีใครทำให้เขาตาย ทำไมเขาตายไปแล้ว ข้อนี้ความเป็นอยู่ได้หรือความตายไปเหล่านี้มิได้อยู่ในความปกครองต้องการของใครเสียแล้ว ความเป็นอยู่หรือความตายไปเป็นเรื่องของกรรม จะให้ผลเป็นส่วนพิเศษนอกจากความปกครองของใจต่างหาก มิใช่ว่าใจนี้ปกครองชีวิตได้โดยเด็ดขาดเช่นใจยังไม่อยากตายเลยเช่นใจยังไม่อยากเลยพอเจ็บปวดที่ไหนเจ้าใจต้องนึกหายามาใส่ผลที่สุดก็ตาย เช่นใจของเราเวลานี้นึกอยากตายก็ไม่เห็นมันตาย ข้อนี้อย่าเลยเจ้าใจเอ๋ยชีวิตความเป็นอยู่นี้หรือจะตายลงเมื่อไรก็ดีมิได้มีกรรมสิทธิ์ในเจ้าเสียแล้ว มิฉะนั้นควรแล้วหรือเราจะมานึกกลัวตายหรืออยากตายให้เป็นทุกข์เปล่า ๆ มิเข้าเรื่องเข้าการ ความเป็นอยู่หรือความตายไป มีตัวกรรมเป็นเจ้าของเขาทำหน้าที่นั้นเป็นส่วนพิเศษ เขาจะ
เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บวนชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564
ไปหวงแหนช่วยเขาให้เขาทำให้ดีขึ้นกว่านี้ก็เปล่าหรือนึกจะทำลายของเขาจนนำไปยอม

ให้เสือกัดเสือก็ไม่กัดเพราะเจ้าของเขารักษาอยู่ เมื่อพิจารณาตกลงเช่นนี้แล้วก็รู้สึกหายกลัว แล้วก็ค่ำมืดเข้าประมาณ ๑ ทุ่มรู้สึกง่วงนอนมากก็นอนทับลงที่ลานหินนั้น เงยหน้าขึ้นมองดูดวงดาวสดใสก็นึกสบายใจขึ้น ประการเดียวเท่านั้น ชั่วครู่เสือก็คราง ขึ้นใกล้ ๆ เสียงฮ้าวฮือ ๆ ใจก็นึกขึ้นทันทีว่า บัดนี้ข้าพเจ้ารู้ดีแล้ว ชีวิตนี้มิได้มีกรรมสิทธิ์ในข้าพเจ้า ใจจึงนึกสั่งเจ้าของชีวิตคือเจ้ากรรมว่าเจ้ากรรมเอ๋ย ผู้เป็นเจ้าของแห่งชีวิต บัดนี้เสือมาใกล้เข้าแล้วเห็นสมควรเช่นไร เจ้าก็คงจัดการไปตามเรื่องนั่นแหละหนอ นึกแล้วก็นอนหลับต่อไป ขณะหลับอยู่นั้นฝันว่าช้างเผือกมาจับยกเอาทั้งตัวขึ้นนั่งบนศีรษะ แล้วก็เดินขึ้นหลังเขาไปพักอยู่ร่มไม้ใหญ่เย็นเงียบ

ไม่ช้าก็ตื่น พอตื่นขึ้น ก็นึกพยากรณ์คำฝันของตนว่าฝันเช่นนี้ปฏิปทาของเราจะเจริญยิ่ง ๆ ต่อไป จึงพึงพิจารณาต่อไปว่า แต่ก่อนเรามีความกลัวมาปิดกั้นสันดาน จนนึกอะไรไม่ออก บัดนี้ความกลัวอันนั้นก็ถึงความพ่ายแพ้ไปแล้ว บัดนี้เราควรจะบำเพ็ญธรรมบทไหนหนอ พิจารณาไปมาก ๆ ระลึกขึ้นได้ว่าสติปัฏฐานทั้ง ๔ นี้ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงรับรองว่าเป็นธรรมอันบุคคลพาเจริญให้มากแล้ว ได้บรรลุธรรมพิศมัยภายใน ๗ ปีบ้าง ๗ เดือนบ้าง ๗ วันบ้าง ต่อนั้นอาตมภาพก็นั่งสมาธิพิจารณาต่อไปว่ากายก็สักเพียงว่าแต่กายไม่ใช่สัตว์ บุคคลตัวตนเราเขาเรียก กายานุปัสนา และเวทนาสุขทุกข์ก็ไม่ใช่เรา เรียกเวทนานุปัสนา และจิตก็ไม่ใช่เรา เรียกจิตตานุปัสนา และธรรมานุปัสนาที่คิดพล่านกับจิตก็ไม่ใช่เรา เรียกธรรมานุปัสนา เมื่อพิจารณาเสร็จลงก็เกิดความสนใจขึ้นมาก ว่าเราปฏิบัติเพื่อจะละกายอันเป็นมนุษย์ที่เจืออยู่ด้วยความทุกข์ เพื่อจะได้ความสุข เวทนาอันเกิดแก่ทิพสมบัติสุขนั้นก็มิใช่เราและของเราเสียแล้ว หรือจิตผู้จะเสวยความสุขก็ไม่ใช่เรา และไม่เป็นของเราเสียแล้วและธรรมารมณ์ผู้จะรับรู้ซึ่งความสุข อันเราจะพึงได้ก็ไม่ใช่เรา และไม่เป็นของเราเสียแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ปฏิปทาที่บำเพ็ญอยู่ด้วยความลำบากถึงเพียงนี้ เราจะเมื่อไรหนอเป็นคุณสมบัติ อันจะพึงได้พึงถึง เพราะว่ากายก็ดี เวทนาก็ดี จิตก็ดี ธรรมก็ดี พระเจ้าท่านตรัสไว้ว่าไม่ใช่เราและไม่เป็นของเราเสียแล้ว ตัวเวทนา คือความเสวยทุกข์ เสวยสุข และอุเบกขาเวทนา ความเสวยในเวทนาทั้ง ๓ นี้ ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเราเสียแล้ว ผลจะพึงได้อันเกิดแก่การรักษาศีล และเมตตาภาวนา จะพึงมีที่ไหนหนอ พิจารณาไม่ตกลงก็เกิดความสนใจมากขึ้น พอดีสว่างรุ่งเช้าขึ้น ก็เดินไปบิณฑบาต ขณะเดินไปบิณฑบาต ก็พิจารณาไปพลางว่า ทุกข์อันเกิดแต่ความรำคาญก็ปรากฏอยู่ที่เรา สุขอันเกิดแต่ความ

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TODC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ชื่นใจก็ปรากฏอยู่ที่เรา หากสุขเวทนาก็ดี ทุกขเวทนาก็ดี อุเบกขาเวทนาก็ดี พระเจ้า

(๗ – ๑๓) ขลุปัจฉาภัตติ กังคธุดงค์

(๘ – ๑๓) อารัญญิกังคธุดงค์

(๙ – ๑๓) รุกขมูลิกังคธุดงค์

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ท่านว่าไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา ทำไมหนอ จึงปรากฏอยู่ในสันดานของข้าพเจ้าไม่รู้สิ้นรู้สุดดังนี้ พอเข้าไปถึงบ้าน เผอิญนายดีผู้ใหญ่บ้านแกลงมาบอกว่า คนเช่นคุณไม่รู้ว่าบ้าหรือคนทำกลอย่างหนึ่งอย่างใดไม่รู้ จะอยู่อาศัยบ้านนี้นานไม่ได้จงหลีกไปเถิด พอกลับจากบิณฑบาตฉันเสร็จก็เตรียมของหลีกไปในวันนั้น

เดินข้ามเขาไป ๒ ลูก ไปถึงดงตะเบิงนางพอดีตอนเที่ยง รู้สึกหิวน้ำก็แวะลงไปในคลองกลางดงนั้น พอลงไปท่าน้ำเห็นเสือกัดบุรุษคนหนึ่ง เสือกำลังดึงกัดกินแต่ต้นขาขวาเท่านั้น แล้วก็ยืนพิจารณาว่า เจ้ากรรมเอ๋ยกรรมเช่นนี้ เจ้าเคยทำหรือไม่หากใช่การอันถึงพร้อมแล้ว ก็ตามยถากรรม มิใช่การถึงพร้อมแล้วคือไม่เคยทำเวรกันมาแต่ก่อน ก็ขอปฏิปทาของข้าพเจ้าจงเป็นไปในศาสนาอย่าได้ขัดข้อง พออธิษฐานเสร็จแล้วก็นั่งลงฉันน้ำ ส่วนเสือก็กระโดดมาจากคนที่ตายอยู่นั้น ข้ามศีรษะขึ้นริมฝั่ง ส่วนว่าอาตมภาพนั้นฉันน้ำเสร็จแล้วก็ขึ้นฝั่งคลองตามทีหลังเสือ พอเสือมองเห็นก็วิ่งออกหน้าตรงไปก่อนประมาณ ๒๐ เส้น ติดตามไปไม่ช้าก็พบเสือตัวนั้นหมอบอยู่ทำท่าจะตะครุบ จึงพิจารณาขึ้นว่า หากเราทั้งสองเคยเป็นกรรมกันมาแล้วอย่างใดก็จงเป็นเช่นนี้เถิด หากไม่เคยเป็นกรรมหรือเบียดเบียนกันแล้ว ก็จงอย่าได้เบียดเบียนกันเลย อธิษฐานเสร็จแล้วก็ตรงเข้าไปหาเสือประมาณ ๕ ศอก เสือกระโดดเข้าป่าไปเงียบ จึงเดินตรงข้ามดงนั้นไปประมาณ ๓ ทุ่มเศษ ก็พ้นจากดง

ไปถึงบ้านชื่อ นาบันได เป็นบ้านของข่าซึ่งไม่มีศาสนา มองเห็นศาลเจ้าของเขา นึกว่าเป็นศาลาที่พักนอกบ้าน ก็ขึ้นพักที่นั้นไม่รู้การปฏิบัติของเขา จึงไปเอายางไม้เต็งจุดไฟขึ้นที่ศาลเจ้าของเขา ชาวบ้านเขามองเห็น ก็ถือตะบองและหอกดาบหลาวแหลนต่าง ๆ มาทำท่าจะทุบตีบ้าง จะพื้นบ้าง จะแทงบ้าง แล้วพูดขึ้นไม่รู้ภาษากัน เป็นแต่สั่นศีรษะเท่านั้น เขาจึงไปตามคนภาษาเขามาถามเป็นภาษาลาวว่าจะไปไหน จึงได้บอกเขาว่าจะไปกรรมฐาน แต่คนนั้นบอกว่าเจ้ามาอยู่ที่นี่เจ้าจุดไฟผิดผีของพวกบ้านแล้ว เจ้าจงไปหาซื้อควายมาเลี้ยงผีเขาก่อนจึงไปได้ อาตมภาพบอกเขาว่าไม่มีเงิน แต่คนนั้นจึงขอคลี่ดูย่ามและบาตร และสายคาดเอวเห็นไม่มีเงินแกจึงขอมีดโกนกับผ้าสบง ได้ยอมให้แต่ผ้าสบง และเขาให้ตัดผ้าสบงผืนนั้นออกเป็น ๑๖ ท่อนแล้วเขาแจกกันในคืนวันนั้น จึงได้อาศัยอยู่นั้นตลอดรุ่ง พอสว่างตอนเช้าก็เข้าไปบิณฑบาตก็มีเฉพาะแต่คนภาษาลาวเขาใส่ให้ข้าวก้อนหนึ่งประมาณเท่าไข่เป็ด จึงกลับไปฉันที่ศาลา เสร็จแล้วก็เดินต่อไปเข้าเขาส้มโรงในวันนั้น

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TODC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ข้ามเขาไปได้ ๔ ลูก เลียบไปตามชายเขา พอประมาณ ๕ โมงเย็นมองหาที่พัก เผอิญมองไปเห็นสามเณรองค์หนึ่ง นั่งนับลูกปะคำอยู่ เข้าไปถามไม่พูดด้วย เป็นแต่เขียนหนังสือบอกว่าผมอยู่เมืองหงสาวดีเที่ยวธุดงค์ไปกับอาจารย์ บัดนี้อาจารย์ตายเสียแล้ว ยังเหลือแต่ผมคนเดียว บัดนี้อายุผมได้ ๑๗ ปี จะเที่ยวไปไม่อาลัย ผมชื่อ**เณรจวง** ดังนี้จึงพักอาศัยอยู่ในถ้ำเดียวกันในคืนวันนั้นจนตลอดรุ่ง พอสว่างรุ่งเช้าขึ้น สามเณรรูปนั้นจึงกวักมือเรียกอาตมภาพว่า สามเณรท่านจงเข้ามานี้ ครั้นอาตมภาพเข้าไปถึง สามเณรรูปนั้นจึงพูดว่า ต่อไปนี้บ้านมนุษย์ห่าง เมื่อท่านต้องการอาหารแล้ว รุ่งเช้าขึ้นท่านจงฟังเสียงชะนีมันร้อง เมื่อชะนีร้องมากชุมที่ไหนท่านจงเข้าไปที่นั้น เพราะชะนีกินผลไม้เป็นอาหาร ท่านไปถึงเมื่อท่านต้องการ ท่านก็จะได้ฉันผลไม้นั้นเป็นอาหาร ว่าแล้วก็นั่งนิ่งอยู่ อาตมภาพจึงขอลาท่านไป สามเณรนั้นจึงพูดว่า ท่านจะเดินต่อไปท่านจงเรียนพระพุทธมนต์ ๕ พระองค์ด้วยผมก่อน ท่านจะไปด้วยความสวัสดิภาพ ดังนี้อาตมภาพถามว่า พุทธมนต์นั้นอย่างไร สามเณรจึงบอกว่า *นะเมตตา โมกรุณา พุทธปรานี ธายินดี ยะเอ็นดู* ดังนี้ท่านจงเจริญบ่อย ๆ ท่านจะปลอดภัยดังนี้ ต่อนั้นอาตมภาพจึงลาเณรแล้วเที่ยวต่อไปอีก ๓ วัน ยังไม่พบบ้านคน ฉันผลไม้เป็นอาหาร

วันค่ำรบ ๔ เดินไปมองขึ้นไปบนยอดภูเขา เห็นต้นยาใหญ่มองไกลคล้ายกับเจดีย์ เพราะฤดูนั้นเป็นฤดูใบยาร่วงเสียหมด เป็นพัก ๆ คล้ายกับต้นมะพร้าว แต่ต้นมันใหญ่ปลายมันเล็ก คล้ายกับยอดเจดีย์ อาตมภาพจึงอุตส่าห์ขึ้นไปดู เห็นใบพร้อมทั้งเปลือก เข้าใจแน่ได้ว่าเป็นยาแท้ จึงเก็บเอาใบแห้งมาสูบดูก็เป็นรสเมาอย่างยาที่มีอยู่ตามบ้านคน อาตมภาพจึงเอามีดโต้เล่มเล็ก ๆ ที่ติดย่ามไปนั้นบากต้นยาได้สองกีบก็ถือไป จวนค่ำก็ถึงบ้านแห่งหนึ่ง ๖ หลังคาเรือน ไม่รู้ชื่อบ้านเพราะคนเหล่านั้นเป็นข่าไม่รู้ภาษากัน อาตมภาพจึงแวะเข้าจำวัดอาศัยเงือบหินที่ชายเขา รุ่งเช้าก็เข้าไปบิณฑบาต เห็นคนแก่คนหนึ่งนั่งหลามข้าวโพดสาลีอยู่ ผ้าก็ไม่นุ่งห่มเลย อามตภาพจึงไปยืนหน้าบ้านแก ๆ ก็คว้าไม้ท่อนพื้นตรงเข้ามาหา ทำท่าจะตีอาตมภาพ ๆ มองเห็นเช่นนั้นก็หลับตายืนตรงอยู่กับที่ ไม่ช้าแกตรงเข้าไปจับชายจีวรแล้วพูดขึ้น แต่ไม่รู้ภาษา อาตมภาพจึงตรงเข้าจี้มือลงในกระบั้งหลามข้าวโพด แกก็เอามาให้หมดทั้งกระบั้ง อาตมภาพก็หลีกไปนั่งฉันอยู่ ณ ลานหินทิศตะวันออก บ้านของคนแก่คนนั้น

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

แกก็ตามไปดูแล้วก็คลานเข้ามาจับฝ่าเท้าของอาตมภาพแสดงความรักใคร่ คือแกหัวเราะ

(๑๐-๑๓) อัพโภกาลิกังคธุดงค์

(๑๑-๑๓) โสสานิกังคธุดงค์

ขึ้นแล้วก็กลับเข้าไปในบ้าน เรียกเพื่อนบ้านมาดูทั้งหญิงทั้งชาย แต่ไม่มีผ้านุ่งห่มทั้งนั้น ผลที่สุดผู้หญิงก็จะเข้ามาใกล้ๆจับขาอย่างตาแก่คนนั้น อาตมภาพจึงโบกมือห้ามแล้วตรงไปจับเอาแต่นิ้วมือคนชายด้วยกันเข้ามาให้ใกล้ แล้วโบกมือห้ามผู้หญิงไม่ให้เขาจับชาย คนเหล่านั้นก็รู้นัย เขาจึงห้ามผู้หญิงไม่ให้เข้ามาใกล้และจับ

บ่ายพอสายขึ้น อาตมภาพก็เข้าไปอาศัยอยู่เงือบหินที่อาศัยนอน คนเหล่านั้นก็ตามไปดู ที่นั้นมีร่มไทรและต้นตะเคียนมีบ่อน้ำใบไม้สดชื่น อาตมภาพจึงพิจารณาว่าที่นี้จะเป็นที่สบายแก่การบำเพ็ญสมณธรรม ตกลงพักรั้งแรมทำความเพียรเจริญอาณาปานัสสติอยู่ที่นั่น ๑๙ วัน แล้วจึงเดินข้ามเขา ไปอีกวันตลอดค่ำ

ไปถึงบ้านข่าแห่งหนึ่งประมาณ ๙ หลังคาเรือน ซึ่งเป็นข่าตะโอ่ยเข้าไปตั้งอยู่ใหม่ ยังมีข่าสองคนพอส่งภาษาลาวได้มาถามว่า เจ้าอยากไปไส ถ้าคำไทยว่าคุณจะไปไหน ดังนี้ อาตมภาพตอบว่า จะไปเที่ยวกรรมฐาน แกจึงบอกว่าต่อไปข้างหน้านี้ บ้านคนห่าง และส่งภาษากันไม่ถูก เลยอย่าไปดีกว่า ตกลงอาตมภาพก็ไปหาถ้ำอาศัยจำพรรษาอยู่ที่นั้น ก็มีคนสองคนนั้นใส่บาตรให้ฉัน อาหารบิณฑบาตเป็นข้าวโพด

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชยภูมิ เมื่อวันที่ 10/06/2564

(๑๒-๑๓) ยถาสันถติกังคธุดงค์ (๑๓-๑๓) เนสัชชิกังคธุดงค์

หลามด้วยกระบั้งไม้พุ่ง อาตมภาพก็อาศัยจำพรรษาอยู่ที่ถ้ำนั้นบำเพ็ญเพียรเพ่งอาโปกสิณ คือเพ่งน้ำเป็นอารมณ์ บำเพ็ญอารมณ์ทั้งสองนี้เป็นที่สบายใจ อยู่จำพรรษาในที่นั้นนับว่าปลอดภัยไม่มีอันตรายมาเบียดเบียน

ตอนออกพรรษาแล้ว ๕ วัน จึงเที่ยวต่อไปอีก ข้ามเขา ๓ ลูก แล้วจวนจะค่ำยังไม่พบบ้านคน อาตมภาพก็แวะขึ้นเขา หาน้ำฉันเพื่ออันจะพักจำวัดที่นั้นด้วย เผอิญไปพบพระหลวงตาองค์หนึ่ง หาบตะกร้าใหญ่เที่ยวเก็บผลไม้มะเดื่ออยู่หน้าถ้ำ อาตมภาพจึงถามท่านว่าอยู่ที่ไหน ท่านตอบว่าผมอยู่ในจักรวาฬ อาตมภาพจึงตะกายขึ้นไปพักที่ถ้ำ วางบาตรไว้แล้วจึงไปสรงน้ำเสร็จ กลับมา พระหลวงตาองค์นั้นก็มาพักที่ถ้ำอันเดียวกัน จำวัดด้วยกันในถ้ำนั้น ท่านเรียกอาตมภาพไปเรียนคาถาด้วย ท่านว่าคาถาสำเร็จ คือจะปรารถนาอะไรก็สำเร็จตามประสงค์ ดังนี้ ใจความว่า *โอมอุอะมะนะโมพุทธายะขะสุมัง* ท่านบอกว่าให้เณรเจริญเป็นนิตย์ เณรจะสมหวังดังความตั้งใจในชาตินี้และชาติหน้าดังนี้ พออาตมภาพเรียนจำได้แล้วท่านก็ลงไปในเวลา ๗ ทุ่มคือตี ๑ ในกลางคืนวันนั้น อาตมภาพถามว่าท่านจะไปไหน ท่านตอบว่าจะไปเที่ยวในจักรวาฬ อาตมภาพถามว่าท่านชื่ออะไร ท่านตอบว่าผมชื่อพระ ดังนี้ แล้วก็เดินเรื่อย

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชื่นภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ไปตามชายเขา อาตมภาพจำวัดอยู่ที่นั้นจนสว่าง ยังมีงูตัวหนึ่งโตประมาณ ๑ จับ เลื้อยมาเอาหางสอดเข้าที่น่องเท้าของอาตมภาพ แล้วรัดเข้าให้แน่นอยู่ไม่ช้าก็แลบหางออกมาแหย่ไปตามตัว ตามรักแร้ อยู่นาน สว่างขึ้น มันจึงวางพื้นตัวออกแล้วก็เลื้อยเข้าไปในถ้ำนั้น

ต่อนั้นอาตมภาพก็ลุกขึ้นฟังเสียงชะนีร้องมากที่ไหนต้องไปที่นั้น เพื่ออาศัยฉันผลไม้เป็นอาหาร เพราะว่าป่าดงเหล่านั้นมีผลไม้ครบทุกชนิดเช่น กล้วย หรือขนุน ผลส้ม ลูกฝรั่ง ลูกมะเดื่อ หรือส้มจีนมีมากหลายชนิด ชะนีก็กินไม่หวัดไม่ไหว อาตมภาพก็เก็บผลไม้นั้นฉันเป็นอาหาร และเดินต่อไปอีก ๓ คืนยังไม่พบบ้านคน ไปพบคนจำพวกหนึ่งไม่มีบ้านไม่มีเรือนอยู่ อาศัยตามถ้ำตามเขา กินผลไม้เปลือกไม้เป็นอาหาร ไม่ห่มผ้าห่มผ่อนเลย ส่วนลูกอ่อนของเขาเอารังผึ้งที่มันร้างแล้วมาห่มให้ และปูให้เด็กนั้นนอน พอไปพบเข้าเขากลัว แตกตื่นวิ่งหนีทิ้งไม้สีไฟและเครื่องมือใช้สอยและรังผึ้งร้าง อาตมาก็เข้าไปตรวจดูเห็นแน่ได้ว่าพวกนั้นเขากินผลไม้และเปลือกไม้เป็นอาหาร

อาตมภาพก็เดินผ่านข้ามเขานั้นไปอีกเป็นเวลา ๓ คืน ถึงเมืองพาบัง มีวัดและเจดีย์โบสถ์และศาลา มีพระศาสนาอย่างเมืองเรา แต่พระเณรเมืองนั้นฉันข้าวค่ำและจับต้องสตรีในอาวาสไม่เป็นอาบัติ จับต้องสตรีนอกอาวาสจึงเป็นอาบัติ ดังนั้นอาตมภาพจึงพักอยู่ที่นั้น ๑๖ วัน ถูกเจ้าอาวาสไล่หนีเพราะเห็นว่าแข่งดีเขา เพราะฉันหนเดียว ประเทศนั้นเป็นคนยาง มีคนลาวเมืองหล่มคนหนึ่งไปอยู่ที่นั่นพอส่งภาษากันได้

อาตมภาพจึงหนีจากที่นั้นเดินข้ามเขามาอีก ๒ คืน ไปพบบ้านหนึ่งชื่อบ้านป่าเหล็กมี ๔๐ หลังคาเรือน เป็นคนพวนส่งภาษาลาวได้ แต่ไม่มีวัด พวกนี้ทำไร่ข้าวโพดกินเป็นอาหาร และมีบึงน้ำใหญ่ในระหว่างดงป่าไม้ใกล้กับตีนเขา

อาตมภาพพิจารณาเห็นว่าที่นี้เป็นที่จะบำเพ็ญสมณธรรมดี อาตมภาพจึงพักอยู่ที่นั้นอีกนานประมาณ ๑๓ เดือน ตกลงจำพรรษาที่นั้นอีกพรรษาหนึ่ง บำเพ็ญใจให้นิ่งอยู่ที่ลมสุดคือที่ว่างตรงสะดือรู้สึกว่าได้ความสบาย เพราะจิตนิ่งอยู่ที่อันเดียวได้ความว่าทั้งโลกนี้เป็นทุกข์เพราะใจทำงานคือคิดไม่หยุด ตกลงคนทั้งโลกนี้ก็เป็นทุกข์เพราะใจเท่านั้น จะเป็นสุขก็เพราะใจเท่านั้น จิตนี้นำมาซึ่งอารมณ์เป็นที่พอใจก็เป็นสุขขึ้น เมื่อจิตนำมาซึ่งอารมณ์เป็นที่ไม่พอใจก็เป็นทุกข์ขึ้นเท่านั้น สาธุชนผู้ปฏิบัติทางใจมีสติเป็นหลักฐานพอเป็นที่อาศัยจิตให้จิตเฉยอยู่มิให้จิตนำมาซึ่งอารมณ์เป็นที่

พอใจและอารมณ์ไม่เป็นที่พอใจ ดักจิตเฉยอยู่ที่อารมณ์อันเดียวทั้งกลางวันและกลางคืน จิตไม่นำมาซึ่งอารมณ์ทั้งสอง ทั้งส่วนเป็นที่พอใจและไม่พอใจไม่มีแล้ว ทุกข์จะมาทางไหนเมื่อจิตเฉยอยู่ที่อันเดียวนั้นได้ศัพท์ว่า *วิหรติ* แปลว่า ย่อมอยู่สบาย สบายศัพท์นี้ไม่ใช่สุขไม่ใช่ทุกข์ เฉย ๆ นั้นเอง ตกลงอาตมภาพบำเพ็ญเพียรโดยวิธีดักจิตอยู่ ชื่อถ้ำนางแพง

อยู่พอพ้นเขตเข้าพรรษาแล้ว ก็เที่ยวไปตามภูเขาอีกประมาณ ๕ วัน ไปถึงภูเขาลูกหนึ่งชื่อภูเขาอ่าง เพราะมีหนังสือจารึกแผ่นศิลาเป็นตัวลาว อ่านได้ความว่า นี้ภูเขาอ่างเงิน เป็นที่พักของพระองค์เจ้าธิดาเมต ดังนี้ และที่นั้นมีบ่อน้ำใหญ่ไหลออกมาจากภูเขา แต่น้ำนั้นฉันไม่ได้เพราะมีกลิ่นคาวคล้ายกับน้ำล้างไส้เดือน ถึงจะล้างมือล้างเท้าก็ติดมือติดเท้า พอถูกกลิ่นก็ทนอาเจียนไม่ได้ อาตมภาพเห็นน้ำเหม็นเช่นนั้น จึงพักพิสูจน์ดูว่า น้ำนี้จะเป็นเพราะอะไรจึงคาวนัก นั่งเข้าที่อยู่ที่นั้นประมาณ ๕ โมงเย็น เสียงน้ำงดไหล ลืมตาขึ้นก็ไม่เห็นน้ำไหลจริง ไม่ช้าเห็นสัตว์ชนิดหนึ่งตัวคล้ายกับปลาไหลออกมาจากรูนั้น ใหญ่ประมาณ ๔ จับ ยาวประมาณ ๑๒ ศอก มีสีแสดอิฐบ้าง เหลืองบ้าง แดงบ้าง สีน้ำเงินบ้าง เลื้อยลงไปสู่บึงที่มีในภูเขานั้น

ต่อจากนั้นอาตมภาพจึงเดินขึ้นเขาไปหาถ้ำที่สำหรับจำวัด เพราะเดือนมืดจะเดินกลางคืนก็เห็นจะลำบาก พอขึ้นไปบนหลังเขาไปพบพระองค์หนึ่งชื่อ **สาธุวันดี** ท่านบอกว่าท่านอยู่เมืองหลวงพระบาง ขณะนั้นอายุของท่านองค์นั้นกำลัง ๒๕ ปี ท่านถามอาตมภาพว่าเณรเที่ยวมานานแล้ว ได้คุณวุฒิอะไรบ้าง อาตมภาพก็เล่าตามเรื่องที่เป็นมาของตนให้กับท่านฟัง ท่านจึงแนะนำว่า บุคคลผู้บำเพ็ญเพียรอันเป็นบุพเพของตนเป็นมาแล้วอย่างไร คนนั้นจะมีความเพียรก้าวหน้าไม่ท้อถอย เพราะว่าชาติที่เป็นมาแล้วสุขบ้างทุกข์บ้าง ดีบ้างชั่วบ้าง เป็นสัตว์บ้างเป็นมนุษย์บ้างเมื่อเห็นเช่นนี้ ว่าความเกิดเป็นมนุษย์และสัตว์ในโลกมีภพอันไปปรกติ ผู้นั้นจึงกล้าต่อความเพียรนั้นอีกในโลกนี้ เหตุนั้นผู้เห็นบุพเพนิวาสานุสสติแล้ว จึงมีความเพียรก้าวหน้าไม่หยุด ผู้บำเพ็ญทั้งหลายเมื่อชำนาญการดักจิตแล้ว ควรบำเพ็ญปัญญาจักษุอันนี้ให้เจริญขึ้น จึงจะไม่ท้อถอยต่อการบำเพ็ญดังนี้ ต่อนั้นไปอาตมภาพจึงถามท่านว่า ปฏิบัติมาแค่ผมควร

บำเพ็ญแล้วหรือยัง ท่านตอบว่าการดักจิตของเณรก็ชำนาญบ้างแล้ว แต่ขาดปัญญาจักษุ เหตุนั้นควรอบรมปัญญาจักษุให้กล้าก่อนจึงควรต่อไป จากนั้นท่านก็แนะนำทางปัญญาจักษุพอควร แล้วท่านจึงแสดงฤทธิ์ของท่านบางสิ่งบางอย่าง เช่นหายตัว คือขณะนั้นไปเที่ยวบิณฑบาตด้วยกันกับอาตมภาพ ๆ เดินตามหลังท่าน ท่านเดินก่อนทายกเขาไม่เห็นเข้าบิณฑบาตก็ไม่ได้ ได้เฉพาะแต่อาตมภาพผู้เดินตามหลัง ที่ถ้ำนั้นมีบ้านอาศัยบิณฑบาต ๕ หลังคาเรือน ทำไร่ข้าวเป็นอาชีพของคนชาติพวน ต่อนั้นไปอาตมภาพพักศึกษากรรมฐานกับท่านองค์นั้นอยู่ ๑๖ วัน จากนั้นออกเดินตามคลองน้ำชายฝั่งเป็นถนน คือ ท่านเดินใต้หลังน้ำไป เป็นของสุดวิสัยของอาตมภาพที่จะตามได้ จึงเป็นอันว่าหมดหนทางจะตามท่านไปด้วย

ต่อนั้นไปอาตมภาพก็เดินไปตามเขาอีก ๒ วันไปถึงเมืองวัง ไปพักอยู่ถ้ำเต่างอย ไปเที่ยวบิณฑบาตรบ้านแดง ทางประมาณ ๑๐๐ เส้น ที่นั้นมีบ่อน้ำอาศัยเป็นที่สบายแก่การบำเพ็ญสมณธรรม อาตมภาพพักทำความเพียรเพ่งกสิณอาโปธาตุ บางทีเพ่งอากาศธาตุบ้าง บำเพ็ญอยู่ที่นั้น ๒ พรรษาเกิดเรื่องอธิกรณ์ ๔ ครั้ง คือไปอยู่ทีแรกเจ้าคณะแขวงเรียกเข้าไปในเมือง ตรวจดูใบสุทธิอาตมภาพบอกว่าไม่มีอุปัชฌายะ เจ้าคณะแขวงบอกว่า เณรต้องเข้ามาอยู่วัดด้วยหมู่คณะ อย่าไปอยู่ถ้ำอยู่เขาคนเดียวไม่สมควร อาตมภาพบอกว่าผมบำเพ็ญกรรมฐาน ขอใต้เท้าจงให้โอกาสแก่ผมบ้าง ท่านตอบว่าบำเพ็ญอะไรข้าไม่รู้ ถ้าเป็นพระเป็นเณรแล้วควรเข้าไปอยู่ในวัดทั้งนั้น อาตมภาพได้ยินคำอันนี้นึกขึ้นได้ว่า ที่นี้จะเป็นอุปสรรคแก่การบำเพ็ญสมณธรรมแต่เราทนอยู่ได้เราก็จะได้บำเพ็ญขันติบารมี เมื่อนึกขึ้นมาเช่นนี้อาตมภาพจึงกราบลาท่านเพื่อจะออกไปอยู่ถ้ำตามเดิม ท่านบอกว่าพรุ่งนี้จะต้องเข้าอยู่วัดนะ อย่าไปอยู่ป่าอยู่เถื่อนตามลำพังของตน เพราะเป็นเณรต้องอยู่บังคับของพระ อาตมภาพก็นิ่งไม่พูดออกจากวัดของท่านก็กลับเข้าไปอยู่ถ้ำตามเดิม อธิษฐานไม่พูดจะบำเพ็ญแต่สมณธรรมส่วนเดียว ใครจะว่าอะไรไม่พูดด้วย ต่อนั้นก็ตั้งหน้าบำเพ็ญความเพียรส่วนเดียวอีก ๑๐ กว่าวัน เจ้าคณะแขวงใช้พระให้ไปบอกเข้ามาอยู่วัด อาตมภาพก็นั่งเข้าที่ทำสมาธิเรื่อยไปไม่พูดด้วย พระที่ไปถ้ำมาบอกแก่เจ้าคณะแขวงว่า เณรเป็นแต่นั่งสมาธิหลับตาอยู่ไม่พูดด้วย วันหลังต่อมาเจ้าคณะแขวงให้นายตำบลไปบอกให้หนี ถ้าไม่หนีต้อง

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ไปหาเจ้าคณะแขวงในวันนั้น อาตมภาพก็เข้าไปหาเจ้าคณะแขวงในเมือง แต่ไม่พูด ท่านถามว่าจะหนีหรือก็ไม่พูด จะเข้ามาอยู่ในอาวาสด้วยไหมก็ไม่พูด ท่านถามอะไร ๆ ก็ไม่พูด ท่านดุด้วยคำหยาบคายหลายอย่างหลายประการ หนักเข้านั่งสมาธิอยู่ที่นั้นตลอดวันค่ำคืนตลอดรุ่ง ดักจิตอยู่ไม่ให้จิตตามเอาอารมณ์อะไรทั้งหมดเข้ามาสิงอยู่ภายในใจ รู้สึกสบาย และทำความเข้าใจว่า คำพูดอะไรทั้งหมดเป็นสักเพียงแต่เสียง เป็นธาตุอันหนึ่งไม่ใช่สัตว์บุคคล ตัวตนเราเขา เป็นแต่ว่าเสียงนั้นเป็นที่พอใจของตน ก็ว่าเสียงนั้นดี เสียงอันใดไม่เป็นที่พอใจของตนก็ว่าเสียงชั่ว ที่จริงเสียงนั้นจะได้เป็นรูปเป็นกายเป็นหญิงเป็นชายก็หามิได้ ตกลงทั้งโลกนี้จะสงัดจากเสียงไม่มี เพราะหูเรายังมีอยู่ เข้าบ้านก็เสียงคน ออกป่าดงก็เสียงสัตว์ เช่นอยู่ป่า สัตว์บางชนิดร้องเสียงเพราะ เป็นที่พอใจเรา ก็ว่าเสียงดี บางทีเสียงสัตว์บางตัวร้องขึ้นไม่เป็นที่พอใจเราก็ว่าเสียงนั้นชั่วร้าย ผลที่สุดลมพัดต้นไม้เสียงออดแอดซะนิดหน่อย เป็นที่พอใจน่าฟังก็ว่าเสียงนั้นดี หากพายุมันพัดมาแรงเสียงอึดอาดครึกครื้นเรากลัว ก็ว่าเสียงนั้นร้ายหรือชั่ว ที่จริงเสียงหรือหูเท่านั้นเป็นไปตามธรรมดาของโลก เช่น หูถ้าเสียงดังขึ้นไม่ฟังก็ได้ยิน เช่นเสียงดีหูไม่ได้ต้องการฟังมันก็ดังขึ้นเอง เหตุนั้นมิเป็นการควรและหรือเราทำโทษหูที่ได้ยินและเสียงที่ดังขึ้นอันเป็นไปตามธรรมดาวิสัยของโลก

เมื่ออาตมภาพได้พิจารณาเช่นนี้ ยังมีความอิ่มอกอิ่มใจ มิได้โศกเศร้าเสียใจในกิริยาอันที่ท่านขู่เข็ญดุดันต่าง ๆ ไม่ช้าอาตมภาพก็ไปพักจำวัดอยู่ที่โบสถ์ หลับไปฝันเห็นเทวดาเหาะมาทางอากาศ มาบอกอาตมภาพว่า ดูกรเจ้าสามเณรจะมีผู้มาขัดขวางต่อปฏิปทาของท่าน อย่างน่าพิศวงใจดังนี้ อาตมภาพก็ตื่นนอนขึ้นมา แล้วก็พิจารณาว่า อะไรจะขัดขวางข้อปฏิปทาของข้าพเจ้า ยิ่งกว่าความตายไม่มี แม้แต่เสือทำท่าจะกัดอยู่เดี๋ยวนี้ ข้าพเจ้าสละชีวิตมาหลายหนแล้ว มิได้ทอดธุระเลยว่าจะไม่ปฏิบัติศีลธรรมต่อไปอีก นี่มนุษย์เหมือนกัน ที่สุดท่านก็คงฆ่าให้ตายเท่านั้น ชีวิตนี้ถึงไม่มีคนฆ่าก็จะตายเองอยู่แล้ว ส่วนความดีคือศีลธรรม เราไม่ปฏิบัติเอาก็ไม่ได้ ตกลงเราจะหวงชีวิตอันจะตายเองอยู่เปล่า ๆ มาละศีลธรรมอันเป็นที่พึ่ง ทั้งในภพนี้และภพหน้า มิเป็นการควรเลย

เมื่ออาตมภาพตกลงเช่นนี้แล้วก็ออกจากโบสถ์เข้าสู่ถ้ำที่อยู่ตามเดิม บำเพ็ญเพียรพิจารณาอนัตตาธรรมเป็นลำดับไป มิได้เพ่งกสิณอย่างเดิม โดยเหตุว่าปัญญา

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

เกิดขึ้นทั้งนี้ ก็เนื่องจากอุปสรรคเช่นนั้น จะเป็นอันตรายแก่ข้อปฏิบัติ บำเพ็ญอยู่ที่นั้นตลอดจนฤดูแล้ง ต่อมาฤดูฝนจวนเข้าพรรษา ญาหลวงเมืองวัง ไทยเราเรียกนาย

อำเภอ ต้องการอยากพบสามเณรกรรมฐานที่ไม่พูดอยู่ถ้ำเต่างอย, จึงใช้ปุลิศ (ไทยเรียกตำรวจ) ไปนำตัวของอาตมภาพไปที่ว่าการอำเภอ แล้วซักไล่ไต่ถามด้วยอรรถด้วยธรรม เป็นต้นว่าศีล ๑๐ กรรมบถ ๑๐ เหล่านี้ เป็นต้น และกรรมฐาน ๔๐ คืออะไรบ้างดังนี้ อาตมภาพก็นั่งพิจารณาว่า คนเช่นนี้มิใช่ผู้ถามเพื่อปฏิบัติ มาถามเพื่อทดลองเล่นเท่านั้น เมื่อจะกล่าวแก้หรือก็ไม่เห็นประโยชน์แก่ผู้มาถามด้วยความประมาทเช่นนี้ ทั้งเราก็เปล่าทั้งนั้น ก็คงเป็นสักเพียงแต่จะพูดให้เขาเห็นดีตนเท่านั้น ตกลงดีหรือชั่วก็เราปฏิบัติเอาเท่านั้น จะได้มาจากคำพูดให้ผู้อื่นเห็นดีให้ก่อนจึงจะดีก็หามิได้ เมื่อพิจารณาเช่นนี้อาตมภาพก็นั่งนิ่งไม่พูด นายอำเภอแกก็ว่าคนเช่นนี้จะเป็นพระเป็นเณรอย่างไรได้ ทั้งกึกทั้งหนวกทั้งบ้าดังนี้ อาตมภาพก็พิจารณาขึ้นทันที ทักท้วงภายในจิตของตนว่านี้เขาว่ากับใคร จิตรับว่าเขาว่าให้ธาตุ ๔ คือรูป เมื่อไม่มีธาตุ ๔ คือรูปนี้ เราก็ไม่เห็นเขาก็ไม่ว่า เพราะข้าพเจ้า คือจิตไม่มีตัว เขาก็ไม่เห็น เมื่อไม่เห็นเขาจะว่ากับใคร หูเท่านั้นเป็นผู้ได้ยินเขาดูถูกก้อนธาตุ เขาไม่ได้ดูถูกใจ เพราะใจไม่มีตัวเขามองไม่เห็น เขาจะเอาถูกได้อย่างไร ตกลงผู้เขาว่าเขา ก็คงมองเห็นก้อนธาตุคือ หน้าตานี้เป็นเรานั้นละเขาจึงว่า ตกลงเขามองเห็นก้อนธาตุ ๔ เขาก็ว่าไปตามความพอใจของเขาจะยุ่งอะไรนัก ต่อมาอาตมภาพก็หลับตาลง นั่งขัดสมาธิขึ้นในทันใด อยู่ทั้งวันตลอดค่ำ

จนคืนตลอดรุ่งสว่างพอดี ก็ออกไปนั่งอยู่ที่วัด มีคนเขาหาข้าวมาให้ฉัน อาตมภาพฉันแล้วก็กลับไปสู่ถ้ำตามเคย ต่อนั้นก็บำเพ็ญเพียรพิจารณาวิปัสนาภูมิตั้งต้นแต่ขันธ์ ๕ เป็นต้นไป อยู่ต่อไปจวนวันเข้าพรรษา

เข้าพรรษาแล้ว ๒ วัน ญาหลวง คือนายอำเภอวังจึงใช้ปุลิศ คือตำรวจไปเรียกอาตมภาพไปยังที่ว่าการอำเภออีก พอไปถึงแกสั่งว่าเณรจงเข้าจำพรรษาที่วัดเดิมด้วยพระทั้งหลายได้เป็นการดี ได้ยินไหม อาตมภาพก็เป็นแต่ยิ้มเท่านั้น ไม่พูดด้วย แกก็หัวเราะด้วยว่า คนพูดได้ยินกันอยู่ ไม่ตอบกันให้ได้คำก็สุดเรื่องเท่านั้น นายอำเภอบอกต่อไปว่าการอยู่เช่นนั้น มันผิดต่อการปกครองบ้านเมือง เหตุนั้นขอเจ้าสามเณรจงกลับไปอยู่อาวาสตามเดิม พูดไปมาอาตมภาพก็นั่งหลับตาขัดสมาธิตามเคย แกจึงบอกแก่ปุลิศคือ ตำรวจว่า เณรอวดดีแต่หลับตาเท่านั้น จงเอาไปขังไว้ที่ห้องขังสัก ๒–๓ วัน ดูสิจะใช่คนบ้าหรือคนดี ต่อนั้นไปปุลิศก็จับนิ้วมือของอาตมภาพไปยังห้องขัง แล้วขังไว้ อาตมภาพก็นั่งสมาธิไปตามเคย แล้วพิจารณาว่าอุปสรรคเกิดขึ้นมาเช่นนี้ เขาขังเราครั้งนี้เพื่อจะสังเกตว่าเราบ้าหรือคนดี ตกลงในใจว่าควรทำตนเป็นคนบ้าเสียดีกว่า เพื่อป้องกันความปลอดภัยแก่ปฏิปทาของตน เมื่อเขาเห็นว่าเรา

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นาย... หมดอายุ 10/06/2564

เป็นบ้าแล้วเขาจะปล่อยเราตามเรื่อง ต่อนั้นอาตมภาพทำเหมือนดุจบ้า พูดขึ้นคนเดียวบ้าง หัวเราะขึ้นคนเดียวบ้าง เมื่อเขาเอาอาหารมาให้พูดกับถ้วยชามไปตามเรื่อง ปุลิศคือตำรวจได้เห็นอาการเช่นนั้น ก็นำความนั้นไปบอกแก่นายอำเภอว่าบ้าแน่นอน จะเอาเรื่องกับบ้าก็จะได้หรือเสียประโยชน์เปล่า ๆ บอกในบัญชีว่าบ้าก็แล้วกัน ปล่อยไปตามเรื่อง ต่อนั้นเขาก็ปล่อยอาตมภาพ ๆ ก็กลับไปอยู่ที่ถ้ำตามเคย แล้วก็ทำเป็นดีแต่ไม่พูด ต่อนั้นไปคนนอกเมืองทั้งในเมืองบางคนก็ว่าบ้า บางคนก็ว่าไม่ใช่บ้า ตกลงเป็นส่วนมากว่าไม่ใช่บ้า บ้าทำไมจะประพฤติศีลธรรมเรียบร้อยนัก มีผู้ไปหารู้จักห่มผ้าสบงทรงจีวร ทำท่านั่งรับแขกโดยเรียบร้อยแต่ไม่พูดเท่านั้น ต่อมากลางพรรษามีคนทำบุญด้วย ๑๐ กว่าคน แสดงตนว่า ผมเชื่อว่าท่านไม่ใช่คนบ้า โดยเหตุที่ท่านรักษาศีลธรรม และมีมรรยาทเรียบร้อยทั้งนั่งทั้งเดิน พร้อมกับการเที่ยวเดินบิณฑบาตก็มีอินทรีย์สงบเสงี่ยม แต่ข้าพเจ้าอยากทราบความจริง ขอผู้เป็นเจ้าจงแก้ความสงสัยแก่ข้าพเจ้าบ้าง

ต่อนั้นอาตมภาพก็กระทำหัวเราะดุจยิ้ม ๆ เท่านั้น แกก็น้อมอาหารบิณฑบาตถวายอาตมภาพรับฉันเสร็จแล้วก็ยถาสัพพี โมทนาให้พรแก่โยมคนนั้น แล้วอาตมภาพจึงเตือนกับโยมคนนั้นว่า โยมเอ๋ยจงรู้ได้โดยเหตุมีประมาณเท่านี้ก่อน ต่อไปจะรู้ได้ใกล้ชิด เมื่ออีกพรรษาที่ ๒ ตกลงอาตมาจะจำพรรษาบำเพ็ญบารมีอยู่ที่นี้มีประมาณเพียง ๒ พรรษาเท่านั้น ว่าแล้วอาตมภาพก็นั่งนิ่งอยู่ โยมแกบอกว่า โยมเฒ่าหมดความสงสัยว่าบ้าแล้ว เชื่อว่าไม่ใช่บ้า โยมเฒ่าขอเป็นโยมอุปัฏฐาก จนกว่าเจ้าสามเณรจะหลีกไป ต่อนั้นโยมเฒ่าคนนั้นแกก็อุตส่าห์ไปใส่บาตร และสำรับทุกวัน

ต่อจากนั้นมีพวกคณะญาติของโยมคนนั้น มีความเชื่อถือท่านมากขึ้นว่าไม่ใช่บ้า ท่านเที่ยวบำเพ็ญบุญบารมีของท่าน ต่างคนก็ต่างมีความเชื่อถือมากขึ้น มาทำบุญวันละหลาย ๆ คน จนตลอดพรรษาอยู่ต่อไป เมื่อออกพรรษาแล้ว นายอำเภอได้ข่าวว่ามีคนไปทำบุญด้วยวันละมากคน จึงนำคนเหล่านั้นไปสอบสวนที่ว่าการ ว่าพวกเธอทั้งหลายไปเชื่อสามเณรบ้าด้วยเหตุอย่างไร โยมแก่คนนั้นตอบนายอำเภอว่าเณรไม่ใช่บ้า เณรเที่ยวบำเพ็ญบุญบารมีในศาสนานี้ นายอำเภอจึงให้คนนำตัวของอาตมภาพไปยังที่ว่าการอีก เมื่อไปถึงคราวนี้ นายอำเภอทำการปฏิสันถาร มีน้ำฉันและหมากพลูบุหรี่ แล้วอาราธนาศีลขึ้นอาตมาภาพก็ให้ศีลแก่พวกข้าราชการหลายคนซึ่งอยู่ในที่ว่าการนั้น เสร็จลง แกจึงอาราธนาเทศน์ต่อไป อาตมภาพจึงพิจารณาอยู่ในใจว่าหากเราแสดงธรรมขึ้นในเวลานี้ บางคนก็จะเชื่อถือมากขึ้น บางคนก็จะนินทา

และเบียดเบียนว่าเราอวดรู้อวดฉลาด ตกลงเชื่อถือก็จะเป็นภัยแก่ความสงบอย่างหนึ่ง คือคบหาสมาคมเพื่อฟังเทศนาบ่อย ๆ เราก็จะมัวแต่รับแขกมิได้ทำความสงบ ส่วนผู้นินทาว่าเราอวดรู้อวดฉลาด เขาก็นำเรื่องอันนี้ไปเล่าโดยความไม่พอใจของตนต่าง ๆ ว่าเราแสดงตนเป็นคนมีบุญอย่างนั้นอย่างนี้ เราก็จะถูกไต่สวน เป็นอันตรายแก่ความสงบอีกอย่างหนึ่ง พิจารณาเช่นนี้แล้วอาตมภาพก็นั่งนิ่งอยู่มิได้พูดอะไร นายอำเภอบอกว่านิมนต์แสดงธรรมครับ อาตมภาพพูดว่าการแสดงธรรมนี้ อาตมภาพของดไว้เมื่อต่อไปข้างหน้า คือพรรษาที่ ๒ เมื่อออกพรรษาแล้ว ๓๐ วัน นั่นแหละ อาตมภาพจึงจะแสดงธรรมที่ถ้ำเต่างอยเมื่อท่านทั้งหลายมีประสงค์จะฟังแล้วจงไปฟังที่นั้น ต่อนั้นอาตมภาพก็นั่งนิ่งมิได้พูดต่อไปอีก นายอำเภอแกนิมนต์อีกเป็นครั้งที่ ๒ ว่า ขอท่านจงแสดงเดี๋ยวนี้ ต่อนั้นไปอาตมภาพก็หลับตานั่งขัดสมาธิเท่านั้น มิได้พูดต่อไปอยู่ประมาณ ๑ ชั่วโมง คนก็เลิกไปเสียหมด อาตมภาพก็กลับไปสู่ถ้ำตามเคย บำเพ็ญสมณธรรมต่อไปจนตลอดฤดูแล้งและฤดูฝน นับว่าได้รับความสงบทั้งภายนอกและภายในใจ ต่อไปจนออกพรรษารวมเป็นพรรษาที่ ๔ แห่งการออกเที่ยวธุดงค์คราวนี้

นับแต่ออกพรรษาแล้วเดือน ๑๒ วันเพ็ญ ก็มีผู้คนไปทำบุญเพื่อจะฟังธรรมเทศนาด้วย จนกระทั่งนายอำเภอเมืองวังก็ออกไปด้วย เมื่อฉันเสร็จก็มีคนอาราธนาธรรม อาตมภาพจึงได้แสดงธรรมในข้อที่ว่า *สุขินทริยัง ทุกขินทริยัง มายูประมัญจะวิญญาณัง* อธิบายว่าความสุขซึ่งเป็นของมีจริง ทั้งเป็นใหญ่ด้วย แต่ไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ทางกายทางใจ ก็มีจริงทั้งเป็นใหญ่ด้วย แต่ไม่เที่ยง ถูกหลอก เจ้ามายาคือวิญญาณัง เจ้าวิญญาณตามรู้แจ้งว่าสิ่งนี้เป็นสุขเข้าอาศัย ความสุขที่มาถึงพร้อมชั่วขณะจิตดูแล้วก็หายไป เพราะความสุขอันเกิดแก่ความพอใจเนื่องมาจากความคิดในอารมณ์อันเป็นที่พอใจแล้วก็สุขหรืออิ่มใจขึ้นประเดี๋ยวเดียวเท่านั้นแล้วก็เสื่อมไป เพราะเขาเป็นของไม่เที่ยงประเดี๋ยวก็ไปฉวยเอาความคิด และอารมณ์อันไม่เป็นที่พอใจ ก็เป็นทุกข์ขึ้นเท่านั้น ประเดี๋ยวทุกข์นี้ก็หายไป ก็ไปฉวยเอาอารมณ์อันอื่นอีก ตกลงความสุขอันเกิดจากความยินดี และพอใจในสิ่งที่ตนต้องประสงค์เท่านั้น จัดเป็นที่พึ่งแน่นอนยังไม่ได้ คือบรรดาสาธุชนในโลกนี้ต้องการความอิ่มใจ ต่างก็เคยพบเคยเห็นเคยมีความสุขความอิ่มใจมาแล้วทุกคนมิใช่หรือ ความสุขและความอิ่มใจอันนั้น ต่างคนก็รู้แล้วว่าเป็นของดี ทำไมจึงไปคิดและถือเอาความสุขนั้นไว้ประจำสันดานจนตลอดชีวิต ข้อนี้เนื่องมาจากความไม่เที่ยงอันเป็นความจริงของโลกนั้นเอง มาตัดรอนให้จิตใจแปรผันไปหน่วงเหนี่ยวยึดถือ เอาความคิดความเห็นอันไม่เป็นที่พอใจมาปรากฏขึ้นในสันดาน แล้วก็

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TODC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

รู้แจ้งขึ้นว่าเป็นทุกข์ใจคอไม่สบาย ประเดี๋ยวเท่านั้นได้พบหรือได้เห็นสิ่งเป็นที่หัวเราะพอใจก็กลับมีความสุขแช่มชื่นขึ้นอีก เหตุนั้นเจ้าสังขารคือความคิดความนึกอันปรับปรุงขึ้นมาก็เป็นเจ้ามายา เจ้าเล่ห์เจ้ากล อีกอันหนึ่งโดยศัพท์ว่า *มายุปมัญจะสังขารา* แปลว่า เจ้าสังขารผู้ช่างนึกช่างคิดปรับปรุงประจำสันดานนี้ก็เจ้ามายาใหญ่ คือประเดี๋ยวก็ปรุงและคิดอารมณ์อันเป็นที่พอใจขึ้นมา เจ้าวิญญาณรับรู้ว่าเป็นสุขก็เข้าอาศัยและยึดถือประเดี๋ยวก็นึกคิดปรับปรุงอารมณ์ไม่เป็นที่พอใจขึ้นมาพล่านอารมณ์ที่ดี คือความพอใจอันนั้นให้เสื่อมหายไป เจ้าวิญญาณก็รับรู้ว่าใจคอไม่สบาย ยุ่งและจุกจิก คือ ทุกข์ใจขึ้นมา ตกลงว่าความเป็นอยู่ของสาธุชนทุกจำพวกยกแต่พระอริยเจ้าผู้ได้ประสบสันติสุขเสีย ล้วนแต่ถูกสังขารหลอกทั้งนั้น แล้วแต่เจ้าสังขารปรุงหรือคิดขึ้นมาอย่างไรก็เป็นไปตาม ปรุงความสุขขึ้นมา ก็พลอยสุขไปตาม ประเดี๋ยวปรุงความทุกข์ขึ้นมาก็พลอยทุกข์ไปตาม ตกลงถึงจะมีชีวิตอยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี ๑๐๐๐ ปีก็ดี ปรุงแต่สุขหรือทุกข์เท่านั้น ลวงตนเล่นอยู่หาที่พึ่งมิได้ แล้วแต่สังขารจะปรุงให้ร้องไห้ก็ร้องไห้ เจ้าสังขารจะปรุงให้หัวเราะก็หัวเราะขึ้นเท่านั้น ตกลงอำนาจของจิตไม่มี เพราะเจ้าสังขารลวงเล่นไม่มีเวลาหยุด ฉะนั้นสมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสเทศนาสรรเสริญความสงบจิตเอาอาโยโคความเข้าไปสงบจิต เป็นยอดคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เมื่อจิตสงบกายและสงบวาจา เมื่อกายวาจาสงบก็เป็นศีลสังวรเสร็จอยู่ที่ใจสงบเท่านั้น เหตุนั้นการรักษาศีลสมาธิปัญญารวมอยู่ที่ใจสงบเท่านั้น เหตุนั้นท่านจึงรักษาศีลสมาธิปัญญารวมอยู่ที่ใจสงบเท่านั้น ไม่ต้องไปอ่านหรือนับว่านี้ศีล นี้สมาธิ นี้ปัญญา เมื่อรักษาจิตใจให้สงบแล้วก็บริบูรณ์พร้อมทั้งศีลสมาธิปัญญาเท่านั้น เมื่อไม่มีปัญญาจิตก็ไม่สงบ เมื่อปัญญาทำจิตให้สงบได้แล้ว ศีลสมาธิก็บริบูรณ์ขึ้นในขณะนั้น เหตุนั้นสาธุชนผู้ต้องการอยากเป็นผู้มีศีลมีสมาธิในศาสนาของพระพุทธเจ้าแล้ว ขอท่านจงแสวงหาครูอาจารย์แนะนำทางปัญญา หาอุบายจะทำให้จิตสงบลงเมื่อใดก็เมื่อนั้น ท่านจะเป็นผู้บริบูรณ์ไปด้วยศีลด้วยสมาธิ ปัญญา ดังรับประทานวิสัชนามาก็สมควรแก่กาละเวลาดังนี้

ต่อไปอาตมภาพก็นั่งสมาธิหลับตาเรื่อยไป ก็ยังมีคนศรัทธาขอปวารณาเป็นอุปัฏฐาก และขอขมาโทษที่ได้ดูหมิ่นประมาทต่าง ๆ ขอเณรจงงดโทษแก่ฝูงข้าทั้งหลายแต่ก็ข้าเผอิญดังนี้ ต่อไปมีคนมาทำบุญมาก และขอฟังธรรมทุกวัน อาตมภาพอยู่ไปอีก ๓ วันเท่านั้น พิจารณาเห็นว่าเราก็เป็นผู้ฝึกหัดอยู่ จะมาตั้งตัวเป็นคนรับแขกและคลุกคลีอยู่เช่นนี้เป็นอันตรายแก่ความสงบ เป็นที่ตั้งแห่งความกำเริบของวิญญาณ
เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564
มิฉะนั้นเราควรหลีกไปเสียดีกว่า ต่อมาเป็นวันคำรบ ๘ ฉันบิณฑบาตเสร็จ อาตมภาพ

ก็ลาโยมเหล่านั้นไป รู้สึกมีคนบางคนบ่นว่าเราไม่รู้จักว่าท่านมาบำเพ็ญบุญบารมีเลย ต่างคนก็เข้าใจว่าบ้าทั้งบ้านทั้งเมือง ดังนี้ ต่อนั้นอาตมภาพจึงเที่ยวไปทางหนองน้ำจันทน์ ไปพักที่ป่าช้าบ้านหนองน้ำจันทน์อยู่ ๙ วัน พระครูเขียวไปไล่หนี ว่าเณรนี้หรือเขาว่าเป็นบ้าอยู่เมือง เรารู้เรื่องของเณรแล้ว คือเธอนี้แหละเขาบอกว่าเป็นบ้าจะได้เป็นสามเณรในศาสนาก็หามิได้ เหตุนั้นเณรจงหลีกไปเถิด อย่าได้อยู่ในท้องถิ่นที่นี้เลย อาตมภาพได้ตอบท่านองค์นั้นว่า สามเณรมาจากสมณะ ศัพท์แปลว่าผู้สงบใครเป็นผู้สงบผู้นั้นแหละพระพุทธเจ้าเรียกว่า สามเณร หรือ สมณะ บุคคลผู้มีอิสสาและโลภอยู่ คนนั้นจะศีรษะโล้นก็ไม่ชื่อว่า สมณะ โดยพระพุทธภาษิตว่า *พัพพะโตอะริกังภะนัง อิสสาโลภะ สามา ปัณโณกิงสมโณ ภะวิสสติ* แปลว่าบุคคลผู้มีความอิจฉา และมีความโลภอยู่ไม่รักษาธุดงค์วัตรจะชื่อสมณะอย่างไรได้ ครั้นเมื่อท่านได้ยินเช่นนี้ ท่านก็โกรธหาว่าดูหมิ่นท่านผู้ไม่รักษาธุดงค์ก็ไม่ชื่อว่าสมณะด้วยหรือเณร อาตมภาพตอบท่านว่า ๑. เป็นผู้มีความอิสสา ๒. โลภ ๓. ไม่รักษาธุดงค์คือความสงบ ผู้ขาดคุณสมบัติทั้ง ๓ นี้และครับ พระพุทธเจ้าไม่เชื่อว่าสมณะ ตามบาลีที่มีมาในธรรมบท ภาค ๗ ธัมมัฏฐะวรรคว่าดังนี้และครับ ท่านก็โกรธ ว่าบ้า อะไรมาอ้างศัพท์อ้างแสง อ้างคัมภีร์ธรรมบทภาคนั้นภาคนี้ วรรคนั้นวรรคนี้ จะมาแข่งดีกับพระหนองน้ำจันทน์หรือเณร อาตมภาพตอบว่า ความแข่งดีกันเป็นอุปกิเลส ๑๖ ในข้อ ๑๒ ว่า สารัมภะ การแข่งดีเป็นกิเลสอันหนึ่ง ซึ่งพระพุทธเจ้าไม่ได้สรรเสริญเลยครับ ผมพูดในที่นี้ผมพูดตามศัพท์บาลี หรือความเป็นจริงเท่านั้น คนที่มีกิเลสในสันดาน ได้ยินเข้าก็น้อมเป็นกิเลสทั้งนั้น เพราะความจริงเข้าไปถึงสันดาน คนที่เป็นกิเลสตัวกิเลสก็ดิ้นรนออกมาเท่านั้นครับ ท่านพระครูเขียวยิ่งโกรธใหญ่หาว่าอาตมภาพดูหมิ่นท่านว่าไม่ใช่สมณะ ทั้งเป็นเจ้ากิเลสด้วย ท่านจึงนำตัวของอาตมภาพเข้าไปที่วัดของท่าน แล้วขังไว้ในโบสถ์เพื่อไต่สวน ในขณะนั้นต่อไปอาตมภาพก็นั่งสมาธิและเดินจงกรมในโบสถ์เรื่อยไม่พูดด้วยกับใคร

ต่อไปอีก ๒ วัน ท่านนำตัวไปไต่สวน อาตมภาพก็ไม่พูด มีแต่นั่งหลับตาทำสมาธิ ผลที่สุดท่านก็ตัดสินลงโทษว่าให้อาตมภาพขนดินขนทรายเข้าวัด แล้วถามว่าเณรยอมตัวไหม อาตมภาพก็ไม่พูด เป็นแต่นั่งหลับตาดักจิตไว้ภายในใจเรื่อยไป

ตกลงท่านก็มอบให้ฝ่ายบ้านเมืองนำตัวไปพิสูจน์ว่าเป็นคนอย่างไรแน่ ปุลิศนายตำรวจก็นำตัวของอาตมภาพไปขังไว้เรือนจำของศาลเมืองสองครได้สองวัน นาย
เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564
อำเภอเมืองสองครจึงนำตัวของอาตมภาพไปยังศาลเพื่อชำระคดีเรื่องนั้น กับท่านพระ

ครูเขียวเจ้าคณะแขวงเมืองสองคร นายอำเภออ่านคดีฟ้องเสร็จแล้ว ถามอาตมภาพว่าได้ว่าให้ท่านพระครูเช่นนี้หรือไม่ อาตมภาพตอบว่าได้ว่าอย่างนั้นจริง แต่ไม่ได้ว่าให้ท่านพระครู นายอำเภอจึงถามต่อไปว่า เณรว่าให้ใคร อาตมภาพตอบว่า อาตมาว่าที่ปากของอาตมาเอง ไม่ได้ว่าให้ใครและไม่ได้ออกชื่อของใคร ว่าคนชื่อนั้นชื่อนี้ไม่รักษาธุดงค์และมีความโลภ และความอิจฉาไม่ชื่อว่าสมณะนี้หามิได้ เป็นแต่อาตมาว่าไปตามคาถาธรรมบท พระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้เท่านั้น

ท่านพระครูเขียวท่านก็ว่าบ้ากือ ถ้าไม่พูดมันก็ไม่พูด ถ้าพูดมันเล่นสำนวนจริงหรือไม่เณร อาตมภาพตอบว่าจริงครับตามความประสงค์ของท่าน แต่จะจริงตามคำของพระพุทธเจ้าก็หามิได้ ท่านถามต่อไปว่า จริงคำของพระพุทธเจ้านั้นอย่างไร อาตมภาพตอบว่า จริงคือความดับนั้นแหละ เป็นความจริงของพระพุทธเจ้า ท่านถามต่อไปว่า ดับอะไร อาตมภาพตอบว่าดับความโกรธ และความจองล้างจองผลาญ จึงได้นามว่าสาวะกะ คือ สาวกผู้ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ท่านถามต่อไปว่า เณรดับได้และฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วหรือยัง อาตมภาพตอบว่า ถ้าผมดับความโกรธและความจองล้างจองผลาญกับคนอื่นได้ ก็ได้ชื่อว่าผมดับและฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ถ้าผมดับไม่ได้ ผมก็คงยังไม่ดับนั่นเอง ท่านจึงถามต่อไปว่า เดี๋ยวนี้เณรดับได้ไหม อาตมภาพตอบว่า ถ้าผมดับความโกรธของผมได้เดี๋ยวนี้ผมก็ดับได้ ถ้าผมดับยังไม่ได้ผมก็ยังอยู่นั่นเอง ถ้าเช่นนั้นเณรเป็นอรหันต์แล้วหรือ อาตมภาพตอบว่าถ้าผมสิ้นอาสวะผมก็เป็นพระอรหันต์ ถ้าผมยังไม่สิ้นอาสวะผมก็ยังเป็นปุถุชนอยู่ ท่านถามอีกว่าเณรสิ้นอาสวะแล้วหรือยัง อาตมภาพตอบว่า ถ้าผมสิ้นไปแล้วจากอาสวะ อาสวะก็สิ้นไปจากผม ถ้าผมยังไม่สิ้นจากอาสวะ อาสวะก็ยังอยู่ที่ผม ต่อนั้นไปนายอำเภอเมืองสองครจึงว่าหยุดก่อนครับ ท่านพระครูอย่าเร่งถามเณรนักในเรื่องเช่นนี้ผมเข้าใจดีว่าเณรไม่ใช่คนกือและบ้าเลย ท่านองค์นี้เป็นนักพรต คือผู้บำเพ็ญเพียรในศาสนาแน่นอน ต่อนั้นนายอำเภอจึงถามว่า เณรมีอายุเท่าไร อาตมภาพตอบว่าเวลานี้อายุของสังขาร ๑๘ ปีนี้ นายอำเภอจึงว่า ผมขอนิมนต์เณรอยู่วัดในเมืองนี้ได้หรือเปล่า อาตมภาพตอบว่า ได้แต่เฉพาะที่วันอาตมภาพมาอยู่ ถ้าอาตมภาพหนีแล้วก็เป็นอันว่าไม่ได้อยู่ ต่อนั้นไปทางศาลก็ตัดสินยกเลิกว่าไม่จำเป็นจะเกี่ยวข้องในท่านผู้เช่นนี้ เพราะท่านเที่ยวบำเพ็ญส่วนกุศลเท่านั้นท่านไม่หวังว่าจะอยู่ในท้องถิ่นเขตแดน
เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564
ของใคร จะไปหรือจะอยู่ก็แล้วแต่เรื่องของท่านเท่านั้น ต่อนั้นก็เลิกแล้วกันไป

ฝ่ายว่าอาตมภาพจึงเที่ยวไปแขวงสุวรรณเขต แล้วข้ามฝั่งแม่น้ำโขงเที่ยวไปตามดงบังอี่ ไปถึงเขาสีถาน พักบำเพ็ญอยู่ที่นั้นภายใน ๓ เดือน มีบ้านข่าอยู่ตามชายเขานั้นหลายหลังคาเรือน และมีหลายบ้าน การบำเพ็ญอยู่ที่นั้นได้ทดลองกำลังใจด้วยวิธีอดข้าว ๓ วัน จึงฉันหนหนึ่ง เพราะอยากทราบว่าเราปฏิบัติมานานปีเพียงนี้ เราจะมีกำลังของขันติมากน้อยเพียงไร และเราอาจจะมีอุบายระงับเวทนาแก้หิวข้าวเท่านี้ได้หรือไม่ เมื่อเวทนาใหญ่คือความตายจะมาถึงจะไม่ซ้ำร้ายกว่าหิวข้าว ๓ วันนี้หรือ เราทดลองในเวลาเช่นนี้ เมื่อเวทนากล้าจนถึงตายมาถึงเข้าเราจะรู้ได้อย่างไรว่า เราอาจดักจิตให้ล่วงทุกขเวทนาเช่นนี้ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาเช่นนี้แล้ว ก็ตั้งหน้าบำเพ็ญเพียรด้วยวิธีสามวันจึงฉันหนหนึ่ง อยู่ที่นั้นสิ้น ๓ เดือน เผอิญพวกข่าพากันแตกตื่นว่าเป็นผู้มีบุญไม่ฉัน ๓ วันยังเดินได้คล่อง ๆ ต่างก็พากันมาเฝ้าแน่นดูอยู่มากมาย อาตมภาพบอกว่าอาตมภาพบำเพ็ญขันติบารมี ไม่ใช่ผู้มีบุญมีบาปอะไรดอก เป็นสามเณรภาวะในศาสนาของพระพุทธเจ้าเสมอด้วยสามเณรทั้งหลายที่มีอยู่ทั่วไป เขาก็ไม่เชื่อยิ่งแตกตื่นกันมามาก เฝ้าอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน อาตมภาพพิจารณาเห็นเป็นอันตรายแก่ความสงบ จึงหลีกไปเสียจากที่นั้นข้ามไปทางภูเขาค้อแขวงอำเภอนาแกไปพบท่านองค์หนึ่ง เป็นพระกรรมฐานพักอยู่ถ้ำพระเวส ชื่อ **อาจารย์หลาย** ซึ่งคนเล่าลือว่าท่านรู้หัวใจคนผู้ไปหาอาตมภาพคิดปัญหา ๔ ข้อ ว่าจะไปศึกษาท่านคือจิตรวม ๑ จิตอยู่ ๑ จิตเข้าสู่ภวังค์ ๑ จิตเป็นสมาธิ ๑ ต่างกันอย่างไร และคุณสมบัติจะพึงได้พึงถึงของขณะจิตทั้ง ๔ นี้ ต่างกันบ้างหรือไม่ พอคิดไว้แล้วก็เดินไปหาท่าน พอกราบลงเท่านั้นท่านหัวเราะยิ้ม ๆ แล้วพูดว่าอย่างไรปัญหา ๔ ข้อที่ทำความสงสัยมานั้นยกขึ้นสนทนากันได้ ที่จริงอาตมภาพยังไม่ได้ถาม ท่านยกขึ้นมาปรารภก่อน ส่วนอาตมภาพทั้งนี้ก็กระดากใจขึ้นมาว่าแม้ท่านรู้ได้จริง ๆ แล้วอาตมภาพก็จึงขออาราธนาให้ท่านแสดงมีนัยต่างกัน พร้อมทั้งคุณสมบัติของจิตทั้ง ๔ ขณะจิต ต่อนั้นอาตมภาพก็มีความเลื่อมใสในข้อปฏิบัติของท่านอาตมภาพขอเรียนกรรมฐานอยู่ด้วยท่าน ๑๖ วันพอดี อาตมภาพก็ป่วยหนักลง ท่านก็จากไปในวันนั้น

ก่อนท่านจะไปท่านสั่งว่า ถึงป่วยก็ไม่เป็นไรในชีวิตนี้ เณรจะต้องได้บวชเป็นพระภิกษุ แต่ก่อน ๆ มาทุกชาติเณรได้บวชและบำเพ็ญมาดังนี้ได้ ๑๑ ชาติแล้ว แต่ยังไม่ได้บวชเป็นพระสักที ครบอายุ ๑๘ – ๑๙ ก็ตายเสียก่อนด้วยบุพกรรมของเณร เคยได้เป็นเสือโคร่งใหญ่มา ๑๑ ชาติ

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ทำลายชีวิตสัตว์ที่มีคุณทั้งหลาย ๑๐ ตัวมาเป็นอาหาร ด้วยกรรมอันนั้นมาขีดคั่นทำให้ชีวิตสั้น จึงยังไม่ได้อุปสมบทเป็นพระสักที บัดนี้เณรพ้นจากเวรเช่นนั้นแล้ว ต่อไปก็จะมีปฏิปทาอันสะดวกดีและพึงได้อุปสมบทเป็นพระแต่ชาตินี้เป็นต้นไป และท่านทำนายต่อไปว่า เณรมีนิสสัยเสือโคร่งเย็นสันดานเพราะเณรเกิดเป็นชาติเสือติดๆกันทั้ง ๑๑ ชาติ คือ

๑. น้ำใจกล้าหาญ

๒. ชอบเที่ยวกลางคืน สบายกว่ากลางวัน

๓. ถ้าได้อยู่ที่ซ่อนเร้นสงัดจากคน จิตเป็นที่สบาย

๔. ได้ลงมือทำอะไรแล้ว ผิดหรือถูกก็ถอนได้ยาก เพราะทำอะไรมักอยากให้อยู่ในกำมือของตน ค่อนข้างกล้าไปด้วยโทษะสักหน่อย แต่ว่าพยายามไปเถิด อายุ ๒๐ ปีจะมีความรู้ความเห็นเป็นที่อุ่นใจ ดังนี้

ต่อนั้นท่านก็เดินเที่ยวไปตามชายภูเขา ฝ่ายว่าอาตมภาพก็นอนป่วยอยู่นั้น ๔ วัน ก็รู้สึกทุเลาลงพอจะเดินไปบิณฑบาตได้ อาตมภาพก็ทำความเพียรอยู่นั้นสิ้น ๑ ปีกับ ๖ เดือน รู้ได้รับความสบายกายสบายใจมาก ทางอาศัยบิณฑบาตบ้านแก้งมะหับทางจากถ้ำถึงบ้าน ๑๐๐ เส้น ระหว่างบำเพ็ญอยู่ที่นั้นได้ ๑๑ เดือน ฝันเห็นคนมาบอกไปเอาพระพุทธรูปออกจากถ้ำไทรทุกๆ วัน จนแทบจะนอนไม่หลับ หลับลงก็ปรากฏคนมาบอกในทันใด ตกลงอาตมภาพก็เข้าไปในถ้ำนั้น ดูเข้าไปประมาณ ๓ เส้นเศษเห็นแผ่นทองผังตั้งอยู่ ดูจาน เป็นตัวลาว ใจความว่า พระภิกษุอ่อนพรรษา ๗ ได้สร้างพระพุทธรูปบรรจุไว้ที่นี้แต่พระเจ้านิพพานแล้ว ๕๒๑ ปี ต่อนั้นอาตมภาพก็คลานเข้าไปอีกประมาณ ๒ เส้น เห็นพระพุทธรูปตั้งอยู่กับเสือเหลืองตัวหนึ่ง งูเหลือมตัวหนึ่งที่อาศัยในถ้ำนั้น อาตมภาพก็หยิบเอาแต่พระพุทธรูปองค์หนึ่งเป็นพระปรอทมาไว้เป็นที่สักการะ แต่อยู่ในถ้ำก็หลายวันอาตมภาพถือเอาเฉพาะแต่พระปรอทองค์หนึ่งกับดาบเล่มหนึ่ง กับแผ่นทองนั้นหนัก ๑๒ บาท นายฮ้อยอุ่นบ้านซองไปล่าเนื้อไปแวะเห็นเข้าขอดูว่าเป็นทองแท้แล้วก็ขออาตมภาพก็ให้ไป ส่วนพระปรอทนั้นถึงกำหนดที่อาตมภาพจะเที่ยวหลีกไปจากที่นั้น มานิมิตฝันว่ามีคนมาห้ามไม่ให้เอาพระปรอทไปด้วยพร้อมทั้งดาบ อาตมภาพก็คืนไว้ที่คงเดิมแล้วก็เที่ยวไปที่ภูเขาค้อ ที่ถ้ำไทรอาศัยบิณ-

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสาราย บ้านชยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ฑบาตบ้านคิ้วไปพักทำความเพียรที่นั้นด้วย ได้รับนิมิตฝันเห็นแต่งูมารัดแทบทุกวัน บางวันก็ละเมอจนร้องไห้ก็มี เพราะฝันเห็นแล้วกลัวฝันว่างูรัดแน่นไป จนจะหายใจไม่ออก แล้วก็ละเมอร้องทั้งแรงก็มี เมื่อตื่นนอนขึ้นมาแล้วก็ไหว้พระแล้วอธิษฐานว่า ข้าพเจ้ามาบำเพ็ญบารมีอยู่ที่นี้ เป็นเพราะเหตุไรหนอจึงฝันเช่นนี้ทุกวัน หากข้าพเจ้าจะถึงแก่ความเสื่อม หรือความเจริญสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว ด้วยอำนาจคุณพระรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ข้าพเจ้าทราบแห่งเหตุวันนี้ขึ้นในวันต่อไปแต่ข้าเทอญ ดังนี้

พอค่ำวันนั้นประมาณ ๗ ทุ่ม ก็จำวัด ฝันเห็นพระหลวงตาแก่ ๆ มาบอกว่า จงระวังเณรมาอยู่ที่นี้ แล้วอีก ๔ วันเณรจะเห็นคู่วาสนา แล้วเณรจะร้อนใจเพราะผู้หญิงคนนั้น ก็พอดีตื่นนอน ต่อนั้นอาตมภาพก็ลุกขึ้นทำความเพียรเดินจงกรมไปตามเรื่อง

อีก ๔ วันพอดีบิณฑบาตกลับมา เผอิญผู้ใหญ่บ้านคิ้วมาทำบุญกับลูกสาวคนหนึ่ง อายุ ๒๐ ปี พอมานั่งลงเท่านั้นมองเห็นหน้าหญิงคนนั้นยังไม่ได้พูดอะไร เกิดประหม่าใจขึ้นดูเหมือนรักก็ไม่ใช่ เกลียดก็ไม่เชิง ใจคอว้าเหว่จนรู้สึกว่าหายใจไม่รู้อิ่ม ใจคอก็ไม่หนักแน่นอย่างแต่ก่อน อาตมภาพก็นั่งพิจารณาอยู่ จะเป็นนี้กระมังตรงความฝันของเราเมื่อวันที่แล้วมานี้ ว่าจะพบคู่วาสนา ต่อนั้นโยมผู้ใหญ่บ้านคนนั้นเขาถามหาบ้านเกิดเมืองเกิด ถามทั้งบิดามารดา แล้วแกก็ปรารภว่า ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร ผมเห็นคุณเณรไปเที่ยวบิณฑบาตแต่วันมาถึงทีแรก จนบัดนี้รู้สึกคิดรักคุณเณร คล้ายกับบุตรของตนจริง ๆ ดังนี้ ส่วนหญิงลูกสาวคนนั้นพูดว่า ฉันเองก็ไม่รู้เป็นอย่างไร นับแต่วันได้เห็นท่านเข้าบิณฑบาตจนบัดนี้ รู้สึกคิดรักท่านยิ่งกว่าพี่ชายน้องชายของตน ท่านก็เป็นคนหนุ่ม ๆ ทำไมเที่ยวกรรมฐานนอนตามถ้ำตามเขาคนเดียว ข้อนี้เองยิ่งเป็นเหตุให้ดิฉันสงสารมากขึ้น แทบน้ำตาจะร่วงออกดังนี้

ต่อนั้นอาตมภาพก็นั่งพิจารณาภายในใจว่า นับแต่วันเราเกิดเป็นมนุษย์มาไม่มีเลยที่เราจะมาคิดชอบคิดรักกับคน จนหายใจไม่อิ่มอย่างนี้ไม่มีเลย แต่ไม่พูด อันนี้เป็นแต่คิดในใจเท่านั้น แล้วพิจารณาต่อไปว่า เราจะหาคำพูดอันหนึ่งอันใดมิให้เป็นที่พอใจรักใคร่กันต่อไปอีก จึงนึกขึ้นมาแล้วก็ข่มใจพูดดูประหนึ่งว่า ไม่มีความยินดีสักนิดเดียว พูดว่า โยมผู้ใหญ่พร้อมทั้งนางสาวนั้นเป็นคนโง่ปัญญามิได้ ทำไมจะมารักของทิ้งคือโฉมสาระร่างกายนี้ ทั้งของโยมทั้งสอง ทั้งของอาตมานี้ต่างก็จะพากันเอาไปฝังดินทิ้งทุก ๆ คนมิใช่หรือ เมื่อถึงที่สุดต่างคนก็ต่างเขาจะเอาไปฝังดินทิ้งอยู่แล้ว
เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บุญชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564
ก็ประโยชน์อะไรมาคิดรักของทิ้งกันเล่นเปล่าๆ ใครก็อยู่ไปจนกว่าจะเอาไปทิ้งกันเท่านั้น

สิ่งที่ควรรักก็คือศีลธรรมเท่านั้น ไม่ควรรักร่างกระดูกคือรูปโฉมอันเป็นของจะทิ้งลงสู่พื้นดินทุกคนไป ว่าแล้วอาตมภาพก็ฉันบิณฑบาตนั้นเรื่อยไป พออิ่มเสร็จแล้ว แกจึงถามว่า คุณเณรดูเหมือนจะไม่สึกสักทีและหรือ อาตมภาพจึงตอบขึ้นในทันใดว่าอาตมาไม่ได้บวชเพื่อจะสึก บวชเพื่อจะบำเพ็ญกุศลบารมีเท่านั้นคืออาการของสึกยังไม่ได้คิดไว้เสียแล้ว อาตมาได้คิดไว้แต่เพียงว่าการบวชของเรามีประโยชน์และธุระจะบำเพ็ญส่วนกุศลเท่านั้น ธุระหรือประโยชน์นอกนั้นไม่ใช่การงานของนักบวช จึงมิได้คิดไว้ ว่าแล้วอาตมภาพก็ให้พรยถาสัพพี พอเสร็จหญิงสาวคนนั้นพูดสอดขึ้นว่า คุณเณรมัวแต่จะเพียรสร้างบารมีนานเข้าจะลืมคิดสึก เดี๋ยวจะแก่เสียก่อนดังนี้

ต่อนั้นอาตมภาพนึกขึ้นได้ว่า พูดในเรื่องนี้จะเป็นอันตรายแก่ความสงบ ต่อนั้นก็นั่งสมาธิเรื่อยไปไม่พูด คนทั้งสองพ่อลูกเห็นอาการเช่นนั้นก็ชวนกันกลับบ้าน ฝ่ายว่าอาตมภาพทั้งนี้พอคนทั้งสองหลีกไปแล้ว ก็รู้สึกคิดถึงหญิงคนนั้นจนรู้สึกหายใจไม่อิ่ม และใจคอว้าเหว่มาก นั่งก็ไม่นาน นอนก็ไม่หลับ ฉันข้าวก็ไม่ได้ เพราะปรากฏว่าลูกหัวใจแขวนเหวี่ยงไปเหวี่ยงมา เป็นอยู่เช่นนี้ ๒ วันรู้สึกเป็นทุกข์มาก

อาตมภาพจึงดำริว่า ประโยชน์อะไรเราจะอยู่ด้วยความเป็นทุกข์เช่นนี้ เราตายเสียในเร็ว ๆ นี้จะไม่ดีกว่าหรือ หากเราจะสึกไปหรือครอบครัวของฆราวาสต้องทำปาณาติบาตเป็นอาชีพเราก็สร้างบาปกรรมขึ้นไปอีกไม่ใช่เล่น กว่าชีวิตนี้จะสิ้นไปเราก็จะมีบาปกรรมเป็นที่อาศัยไปข้างหน้า สู้ว่าเราตายเสียก่อนอย่าให้ทันได้ทำบาปกรรมเลย ฉวยเอาศีลธรรมที่เราได้ประพฤติมาแล้วนี้ เป็นที่อาศัยไปเสียก่อนดีกว่าเราจะสึกออกไปสร้างเอาบาปเอากรรมต่อไปอีกตั้งหลายปีหลายเดือนไปอีก เมื่อพิจารณาตกลงเช่นนี้แล้ว จึงตั้งสัจจะอธิฐานว่า หากความรักกับหญิงคนนี้ไม่ตายไปจากจิตจากใจของข้าพเจ้าแล้ว ขอให้ข้าพเจ้าจงได้ตายไปเสียก่อนภายใน ๑๐ วันนี้ ข้าพเจ้าจงอย่าทันได้สึกไปทำบาปกรรมทั้งหลายเหล่าอื่นต่อไปอีก

เมื่ออธิฐานเสร็จแล้วก็ตั้งใจว่า หากไม่หายจากความรักหญิงคนนี้ เราจะไม่ฉันข้าวแต่วันนี้เป็นต้นไป จนกว่าให้ชีวิตนี้ตายไปเสียก่อน ต่อนั้นอาตมภาพก็ตั้งหน้าไม่ฉันข้าวไปได้ ๕ วัน แต่ฉันน้ำอยู่ถึงวันคำรบ ๕ จึงสังเกตภายในจิตว่าความรักและคิดถึงเช่นนั้นเบาแล้วหรือยัง รู้สึกว่าหนักแน่นอยู่เสมอเก่า จึงนึกขึ้นมาว่าเมื่อเรายังฉันน้ำอยู่ ชีวิตนี้ก็จะตั้งอยู่ได้นาน อันความรักนี้ก็จะกำเริบเรื่อยไป มิฉะนั้น

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

อย่าเลยต่อไปนี้เราจะไม่ฉันทั้งข้าวทั้งน้ำ ให้ชีวิตนี้ตายไปเสียเร็ว ๆ หากความรักอันนี้

ยังไม่เบาลงหรือหายไปจากสันดานเราเมื่อไรเราก็จะไม่ฉันทั้งน้ำทั้งข้าวจนกว่าจะถึงวันตาย หรือจนกว่าความรักจะหายไปจากสันดาน ต่อไปเมื่ออดทั้งข้าวทั้งน้ำ อดน้ำอยู่อีกภายใน ๒ วัน รู้สึกว่าเมื่อนอนหลับไปหายใจเข้าออกลำคอแห้ง เสียงหายจากดังโวดๆ ตื่นนอนขึ้นจึงพิจารณาต่อไป เห็นว่าความรักใคร่เช่นนั้นก็ยังปรากฏอยู่ พิจารณาว่าแม้ความรักใคร่และความกระสันอันนี้จะมีรากลึกลงไปแก่กับชีวิตนี่แหละหรือ ตกลงว่าเอาเถิดหากชีวิตกับความรักอันนี้จะถอนจากความเป็นอยู่ในชีวิตนี้พร้อมกันแล้วตายไปก็ตามขอแต่อย่าทันได้สึกออกไปทำบาปกรรมเหล่าอื่นอีก หากเราตายไปเสียเวลานี้ยังดีเพราะเราเกิดมาในชาตินี้ยังมิได้สร้างบาป บาปก็จะมิได้มีแก่เรา เราได้สร้างแต่ส่วนเป็นกุศลคือศีลธรรม ก็บุญกุศลคือศีลธรรมที่เราสร้างไว้นี้จะเป็นของเราเพราะเราได้สร้างไว้แล้ว สู้ว่าเราตายไปแล้ว ฉวยเอาบุญไปสู่สุคติก่อนอย่าทันให้ดึงเอาเราไปสร้างวัตถุที่เป็นบาปเลย

เมื่อพิจารณาเช่นนั้นแล้ว ก็ตั้งหน้าอดต่อความหิวนั้อีกวันหนึ่ง จวนค่ำรู้สึกหายใจไม่ไหวติงถึงสะดือเลย แต่อย่างนั้นความกระสันก็ปรากฏอยู่บ้างแต่เบาบางลง ที่สุดต่อไปตอนกลางคืนประมาณ ๕ ทุ่ม รู้สึกหายใจไหล่ทั้งสองหอบขึ้นด้วยคือสูบเอาลมหายใจแรงๆ ก็ไม่ปรากฏว่ามีลมเข้าไป ปรากฏแต่ลมออกเป็นส่วนมาก ขณะนั้นจึงรู้สึกว่าความกระสันหายไปเป็นเย็นขึ้นตามเนื้อตามตัว สวิงสวายเป็นที่วิงๆ เวียนๆ คล้ายกับจะอาเจียนแต่ไม่อาเจียน เป็นแต่เย็นขึ้นมา ไม่ช้ารู้สึกหายใจสูบลมหายใจเข้าออก รู้สึกถึงแค่หน้าอกขึ้นมาลำคอไม่ถึงท้องอย่างแต่ก่อน หนักเข้าหายใจเข้าออกทั้งแรงก็ปรากฏว่ามีลมเข้าออกด้วย รู้สึกปลายจมูกตึง แล้วก็เหงื่อไหลออกที่ริมสบ และทั่วไปทั้งศีรษะ รู้สึกว่าความรักความกระสันเช่นนั้นขาดไปจากสันดานคือความเป็นอยู่ในขณะนั้น ไม่ช้าปรากฏมีแสงคล้ายกับแสงหิ่งห้อยออกจากตา และลืมตาอยู่ก็ไม่เห็นอันอื่น เห็นแต่แสงชนิดนั้นหลั่งไหลออกจากลูกตามีทั้งสีแสด, สีแดง, ดำ, ขาว, เขียว ครบทุกชนิดลอยขึ้นข้างบนลูกตาก็เหลือกขึ้นข้างบนตามแสงอันนั้น รู้สึกว่าอันนี้ไม่ใช่อื่น วิญญาณทางตาของเราออกไปแล้ว ไม่ช้าวิญญาณทางหูก็จะดับ ก็เป็นอันว่าเราตายไปเท่านั้น ทีนี้ความกระสันยิ่งไม่ปรากฏ จึงนึกทดลองน้ำใจดูว่าสึกไปเอานางสาวนั้นเถิดรู้สึกขณะนั้นจิตใจไม่เกี่ยวข้องด้วยเลยเป็นอันขาด เป็นแต่สวิงสวายไปเท่านั้น จึงกำหนดได้ว่าเรายังไม่ตาย ความรักความกระสันเช่นนั้นตายไปก่อนแล้ว มิฉะนั้นเราควรกลับฉันน้ำเสียในเวลานี้พอให้ชีวิตนี้ตั้งอยู่กว่าจะถึงเวลาเช้า จึงไป

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำราญ บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

บิณฑบาตมาฉัน นึกแล้วคว้าเอาน้ำอยู่ในกระบอกไม้ไผ่มาฉัน เมื่อฉันน้ำร่วงไปในท้อง

รู้สึกท้องลั่นดังวุบวับ ปรากฏลำไส้ข้างในครู้เป็นขดๆ ขึ้นมาแล้วเรอออก ๒–๓ พัก รู้สึกหายใจสะดวกดีลงถึงที่สะดือ เมื่อหายใจสูบลมแรงๆ ก็ดูเหมือนที่สะดือพุ่งออกและหยุดเข้า รู้สึกมีกำลังพอที่จะดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้

ต่อนั้นก็คลานไปที่บ่อน้ำฉันน้ำให้อิ่ม สรงน้ำพร้อมเสร็จแล้วแต่เช้าตรู่ ยิ่งรู้สึกสบายขึ้น เดินได้แข็งแรงพอสมควรก็ไปบิณฑบาตวันนั้น ต่อนั้นฉันข้าววันละ ๗ คำอยู่ ๑๕ วันรู้สึกเบากายเบาใจ หายจากความอาลัยในความกระสันรักใคร่

ต่อนั้นก็เที่ยวไปตามหลังเขาได้ ๓ วันถึงภูเขากูด พักบำเพ็ญเพียรอยู่ที่นั้น เกิดสัญญาวิปลาสสัญญาว่าตนพ้นวิเศษ ก็จำพรรษาอยู่ที่นั้นในกลางพรรษานั้น ได้พิจารณาเรื่องของศาสนาได้ความว่า เวลานี้มีภิกษุเป็นมหาโจรปล้นพระศาสนาคือภิกษุประพฤติผิดพระธรรมวินัย ทำการซื้อถูกขายแพงประจบประแจงกับชาวบ้าน และซื้อม้าวัวควายขับขี่เป็นพาหนะ สะสมเงินทองสิ่งของไว้เป็นทุน เป็นกำไรอาศัยได้ทรัพย์ไปจากพระพุทธศาสนาที่เขานำมาบูชา เมื่อตนยังเป็นบรรพชิตอยู่ พอได้แล้วก็ลาสิกขานำเครื่องบูชาที่เขาให้แต่ยังเป็นพระไปเป็นทุนกำไรค้าขาย ในคราวที่ตนสึกออกไปเท่านั้น ตกลงผู้บวชในศาสนาจะแสวงหาพระนิพพานนั้นเป็นส่วนน้อย ผู้บวชแสวงหาแต่ลาภยศเป็นส่วนมาก พระพุทธศาสนา คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จะเป็นลัทธิอันนี้พระพุทธเจ้าวางไว้ เพื่อกุลบุตรผู้ต้องการความพ้นทุกข์เท่านั้น มิได้วางไว้เพื่อให้เป็นนากินของบุคคลผู้เพ่งต่อความโลภ บัดนี้มีพระภิกษุบวชอาศัยในพระพุทธศาสนาเพ่งต่อความโลภมากจนเป็นหมอดู และหมอยารักษาไข้ เอาปัจจัยเงินทองของชาวบ้านยังมีการซื้อถูกขายแพงเข้าอีก หลายอย่างหลายประการ เป็นอันตรายแก่พระพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเช่นนี้แล้วตกลงออกพรรษาแล้วจะเที่ยวประกาศพระพุทธศาสนา พร้อมทำสังคายนา

ครั้นเมื่อออกพรรษาแล้วก็ลงไปจากเขาไปบ้าน ชักชวนพี่ชายออกเที่ยวกรรมฐาน ไม่ช้าจะนำพาทำสังคายนา พี่ชายก็ติดตามไปถึงอำเภอท่าบุ่ง ยังมีโยมหลายคนมาฟังธรรมเทศนา มีนายพิมพ์และนายอิน เป็นต้น วันใดแสดงธรรมเทศนาเพื่อประกาศพระศาสนาตามความสำคัญวิปลาสของตนว่า *ธมฺมะวาทิโน พุพพะลาโหนติ อะวินยะวาทิโน พะละอันโตโหติ* แปลเอาเนื้อความว่า **ในกาลก่อนพระธรรมวาทีมีกำลังกล้า รักษาธรรมวินัยในศาสนานี้เรียบร้อยเป็นน่าเลื่อมใสบูชา**บัดนี้อธรรมวาทีคือภิกษุโจรปล้นพระศาสนามามีกำลังกล้าเบียดเบียนประพฤติย่ำยีพระธรรมวินัยให้เสื่อมสูญ เป็นตัวอย่างแก่กุลบุตรผู้บวชเมื่อภายหลัง ฝ่ายญาติโยมกลายเป็นเดียรถีย์ให้กำลัง

แก่พระอลัชชี ประพฤติย่ำยีพระพุทธศาสนา เช่นนำพระให้เป็นหมอดู และหมอขับภูตผี และทำการติดต่อยืมเงินยืมทองของพระไปเป็นทุนซื้อขาย แบ่งทุนแบ่งกำไรกันและกัน นี้และฝ่ายพระก็เป็นอลัชชี ฝ่ายโยมก็เป็นเดียรถีย์ไม่รู้เนื้อรู้ตัว ช่วยกันย่ำยีพระพุทธศาสนา เป็นมหาโจรปล้นพระศาสนาทั้งนั้น ตกลงว่าท่านเหล่านี้ กาลังกัดวาครั้นทำกาลกิริยาตายไปแล้วจะไปตกมหาอเวจีนรกด้วยโทษประพฤติเป็นอลัชชี ย่ำยีพระธรรมวินัยให้เสื่อมทรุดชำรุดไป ต่อนั้นก็แสดงไปหลายนัยอเนกประการ เมื่อเทศนาจบลงมีคนแสดงความเลื่อมใสมาก ขอปฏิญาณตนเป็นอุบาสกในพระศาสนา เสีย ใหม่ เพื่อชำระบาปกรรมที่ได้กระทำมาแล้วดังนี้ต่อนั้นยังมี**ขุนคีรีสมันการ** ปลัดขวาอีกคนหนึ่งเห็นพร้อม นอกนั้นเขาก็ว่าแสดงธรรมกระทบทั้งไม่เรียบร้อยจนกระทั่งเจ้าคณะแขวงก็เข้าใจว่าแกล้งแสดงธรรมกระทบท่าน สั่งไปกับปลัดขวาว่าให้สามเณรหนีเสียดีกว่า มิฉะนั้นจะเดือดร้อนทั้ง ๒ ฝ่าย ขุนคีรีสมันการก็นำความอันนั้นมาแนะนำว่าเจ้าคณะของท่านเคือง ขอเณรจงหลีกไปเสียก่อน ต่อนั้นขุนคีรีสมันการจึงเล่าให้ฟังว่าบัดนี้ยังมีอาจารย์ ๒ ท่านคือ **พระอาจารย์สิงห์** องค์หนึ่ง **พระมหาปิ่น** องค์หนึ่ง ท่านใฝ่ใจในทางนี้ ขอท่านสามเณรจงหลีกไปหาท่านเหล่านั้นเถิด เวลานี้ท่านอยู่จังหวัดขอนแก่น อาตมภาพได้ทราบข่าวว่าท่านเหล่านี้รักษาธุดงค์ และมุ่งประโยชน์ในพระศาสนา

อาตมภาพก็เดินทางจากอำเภอบ่ง ๓ คืน ไปถึงจังหวัดขอนแก่น ได้ทราบว่า **พระอาจารย์สิงห์** และ **อาจารย์มหาปิ่น** พักอยู่ที่ป่าช้า อาตมภาพก็ตรงเข้าไปศึกษาได้ความพระเถระทั้งสองพร้อมด้วยสานุศิษย์ทั้งหลาย ๗๐ รูปปฏิบัติตรงตามพระธรรมวินัย ต่อนั้นอาตมภาพก็น้อมตนเป็นศิษย์ของท่านพระเถระทั้งสอง แล้วก็ลาท่านไปบำเพ็ญอยู่ป่าช้าบ้านโนนรังพรรษาหนึ่ง ในกลางพรรษานั้น บำเพ็ญเพียรไปก็เพียงแต่ตระหนักไว้ในใจว่า เมื่อออกพรรษาแล้วเราจะออกเที่ยวแสดงธรรมประกาศพระศาสนาให้พวกอลัชชีและพวกเดียรถีย์รู้ตัวสักหน่อย

ครั้นเมื่อออกพรรษาแล้วก็เที่ยวมาทางจังหวัดกาฬสินธุ์ ไปพักอยู่ที่บ้านหนองสะพัง และบ้านหนองมันปลา แสดงเรื่องพระเป็นอลัชชีโยมเป็นเดียรถีย์รู้สึกว่ามีคนเลื่อมใสและเห็นด้วย คือนายสุวรรณผู้ใหญ่บ้านหนองสะพังก็นำลูกบ้านมาฟังธรรมและมาขอปฏิญาณตนเป็นอุบาสกในศาสนา จะไม่ถืออื่นเป็นที่พึ่ง จะถือเฉพาะพระรัตนตรัยเท่านั้น เป็นที่พึ่งจนตลอดชีวิต และนายบุญมาผู้ใหญ่บ้านหนองมันปลาก็นำลูกบ้านมาปฏิญาณตนเป็นอุบาสกในศาสนา ว่าจะไม่ถือภูตผีปีศาจต่อไปอีก ปฏิญาณว่าจะถือเฉพาะคุณพระรัตนตรัยเท่านั้นเป็นที่พึ่งจนตลอดชีวิต อีกฝ่ายภิกษุยาคู พระเจ้าคณะหมวดก็นำพระมาฟังธรรมที่ป่าช้าทุก ๆ วัน และมายอมตัวพร้อมด้วยสานุศิษย์

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TDC โดย นายสาราย บ้านชยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

มาฝึกหัดกรรมฐานด้วยทุก ๆ วัน แต่ก่อนท่านองค์นี้ท่านเลี้ยงหมูขายบ้าง เลี้ยงไก่ขายบ้าง เลี้ยงม้าไว้ขี่บ้าง ซื้อโคให้คนไปขายเอากำไรแบ่งกันบ้าง ต่อเมื่อได้ฟังธรรมเทศนาซึ่งอาตมภาพนำไปแสดงว่าเป็นลัทธิของพระอลัชชี แต่นั้นท่านก็ให้คนนำเอาหมูเอาไก่เอาม้าเอาโคออกหนีจากวัดให้หมด ประพฤติตนตั้งอยู่ในพระธรรมวินัย ต่อนั้นยิ่งกำเริบใหญ่ พิจารณาไปว่าเรานี้จะรื้อพระศาสนาให้เจริญได้จริง ๆ เพราะมีคนเห็นพร้อมด้วยแล้วเป็นส่วนมาก เท่าที่ได้ยินได้ฟังก็นับว่ามีคนเชื่อถือมาก

ต่อนั้นก็ตั้งใจเที่ยวธุดงค์ไปอีก ๒ คืน ถึงจังหวัดกาฬสินธุ์ ไปพักอยู่ป่าไม้ทิศตะวันตกเมืองอยู่ภายใน ๓ วันเท่านั้น นายอุ้ม ผู้ใหญ่บ้านหัวขัวมาฟังธรรมก็เกิดความเลื่อมใสปฏิญาณตนเป็นอุบาสกในศาสนา ต่อมาวันหลังก็นำลูกบ้านทั้งหมดมาปวารณาและปฏิญาณตนเป็นอุบาสกพร้อมทั้งลูกบ้าน ต่อมาอีก ๒ วัน มีนายหอมนักปราชญ์บ้านดงเมือง เคยเป็นครูสอนบาลีและมูลกัจจายมาหลายปี ครั้นมาเห็นเข้าก็ปฏิญาณด้วยวจีเภทอันเลื่อมใส ว่าจำเดิมแต่ข้าพเจ้าเกิดมาอายุ ๕๕ ปี พึ่งได้พบตัวศาสนาในวันนี้ เหตุนั้นขอท่านสามเณรจงจำไว้ว่า ข้าพเจ้าเป็นอุบาสกในพระศาสนาอันหมดจดแต่วันนี้เป็นไปตลอดชีวิต ดังนี้วันหลังมานายหอมนักปราชญ์ ก็นำเพื่อนพร้อมทั้งผู้ใหญ่บ้านมาฟังธรรม ก็มีความเลื่อมใสทุก ๆ คน มิได้แสดงความขัดขวางอันหนึ่งอันใด ต่อนั้นอาตมภาพก็แสดงธรรมด้วยความหวังใจจะประกาศพระศาสนาตามความสำคัญของตนว่า อนิจจา อนิจจา สมเด็จพระมหากรุณาธิคุณเจ้า ดับขันธ์เสด็จเข้าสู่ปรินิพพานนานมาได้ ๒๔๗๓ เท่านั้น บัดนี้ฝ่ายโยมก็กลายเป็นเดียรถีย์ฝ่ายพระก็เป็นอลัชชีประพฤติย่ำยีพระธรรมวินัยอันเป็นพระพุทธศาสนาของสมเด็จพระมหากรุณาธิคุณเจ้าให้เศร้าหมองเสื่อมสูญอันตรธาน จะมิได้ตั้งอยู่นาน เหตุนั้น บัดนี้มาเถิดท่านอุบาสก จงช่วยยกพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองวัฒนาถาวร *ธัมมะวาทีโน ทุพพลาโหติ อะวินัยยะวาทิโน พลวันโต โหติ* บัดนี้ ภิกษุผู้เป็นยุคเป็นธรรมทุพลทุลภาพมีกำลังน้อยเสื่อมถอยลงมิอาจจะว่ากล่าวแก่อลัชชี เจ้ามหาโจรปล้นพระ-ศาสนา ฝ่ายมหาโจรปล้นพระศาสนามีกำลังกล้าสนุก ประพฤติฝ่าฝืนพระธรรมวินัยลุกเล่นกระสาย เล่นถั่วเล่นโป เที่ยวเกี้ยวสีกาตามทุ่งตามนา ซื้อถูกขายแพงหาทุนกำไรสั่งสมปัจจัยไว้เพื่อญาติเพื่อวงศ์ มิได้ตรงต่ออริยมรรคธรรมวินัยกลายเป็นเหล่าอลัชชีมิได้มีความหิริละอายต่อบาป ประพฤติหยาบ ๆ ล่วงสิขาบท นี้แหละท่านทายกอุบาสก-อุบาสิกา เห็นเป็นการควรและหรือท่านทั้งหลายจะสมคบให้กำลังแก่พวกอลัชชีย่ำยีพระศาสนาให้กำเริบมากมายขึ้นทุกวัน มิฉะนั้นควรแล้วท่านทั้งหลาย จะกลับตัวเสียจากการยืมเงินยืมทองของพระของเณรไปเป็นทุนซื้อ ทุนขาย แบ่งทุนแบ่งกำไร

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บ้านชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ซึ่งกันและกัน อันเป็นทางแห่งอบาย เมื่อเทศน์จบลง ยังมีนายจันทร์เรืองและครูโรงเรียนชื่อนายแก้ว ซึ่งอาศัยกินอยู่กับเจ้าคณะจังหวัด ท่านพระครูสังฆปาโมกทวาจารย์ นำเอาเนื้อความซึ่งอาตมภาพกล่าวว่าโยมทั้งหลายเป็นเดียรถีย์ พระทั้งหลายก็เป็นอลัชชีไปเรียนท่านพระครูสังฆปาโมกทวาจารย์เจ้าคณะจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อท่านได้ทราบ ท่านก็โกรธใหญ่ ให้พระสมุห์ภัยไปไล่ให้หนี บอกว่าสามเณรจะมาแข่งกับจังหวัดกาฬสินธุ์หรือ เณรอย่ามาทำอย่างนี้เลย เณรจงหลีกไปเถิด เดี๋ยวจะถูกจับสึก อาตมาตอบว่าผมหนีมาแล้วจากจังหวัดอุบลจนถึงนี้ จะให้ผมหนีอย่างไรอีก ท่านสมุห์เล่า หนีแล้วหรือยัง ผมเห็นว่าสมุห์ก็ควรหนีไปเที่ยวธุดงค์บ้างตามอริยประเพณี ท่านถามว่า เณรเดินตามอริยประเพณีแล้วหรือยัง อาตมภาพตอบว่า ผมเข้าใจว่าอริยประเพณีเป็นมาดังนี้ ท่านถามอีกว่า อริยประเพณีมีกี่อย่าง อาตมภาพได้ตอบว่า มี ๕ อย่าง คือ **๑. ไม่ฆ่าสัตว์อื่น ๒. ไม่เข้าไปว่าร้ายและล้างผลาญคนอื่น ๓. สำรวมในพระปาฏิโมกข์ ๔. นั่งนอนเสนาสนะอันสงัด ๕. เป็นใหญ่ในจิตของตน** ๕ อย่างนี้แหละเรียกว่า อริยประเพณี ท่านถามว่า ถ้าเณรเดินตามอริยประเพณีแล้ว ทำไมว่าเขาเป็นเดียรถีย์ เป็นพระอลัชชี ไม่ชื่อว่าเบียดเบียนเขาหรือ อาตมภาพตอบว่าเปล่าผมไม่ได้เบียนเบียด หากจะมีคนเดียรถีย์และพระอลัชชีแล้ว ผมสงสารเขาจะไปตกนรก ผมกล่าวขึ้นเพื่อบุคคลผู้เช่นนั้นรู้สึกตัวสักหน่อย เพื่อจะให้เขากลับสำรวมในพระธรรมวินัยในพระศาสนานี้

ท่านจึงถามว่า เณรเข้าใจว่าใครเป็นเดียรถีย์ ท่านองค์ไหนเป็นอลัชชี อาตมภาพตอบว่า บุคคลไม่ถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งบุคคลนั้นเป็นเดียรถีย์ ท่านองค์ไหนแกล้งประพฤติล่วงเกินพระธรรมวินัยท่านองค์นั้นชื่อว่าอลัชชี

ท่านถามว่า เช่นฉัน เณรเห็นว่าเป็นอลัชชีหรือลัชชีบุตร อาตมภาพตอบว่า ถ้าท่านสำรวมในพระปาฏิโมกข์ ท่านก็เป็นลัชชีบุตร หากท่านไม่สำรวมในพระปาฏิโมกข์ ละเมิดล่วงเกินพระวินัย ท่านก็เป็นอลัชชี

ท่านจึงถามต่อไปว่า เณรเป็นอรหันต์แล้วหรือ อาตมภาพตอบว่า ถ้าผมสำเร็จอรหันต์ ผมก็เป็นอรหันต์เท่านั้น ถ้าผมยังไม่สำเร็จอรหันต์ ผมก็ยังเป็นปุถุชนอยู่

ท่านจึงถามอีกว่า ธรรมอะไรทำบุคคลให้เป็นอรหันต์ อาตมภาพตอบว่า ผู้เห็นจริงในอริยสัจทั้ง ๔ ข้อชื่อว่า พระอรหันต์

ท่านจึงถามต่อไปว่า เณรเห็นอริยสัจทั้ง ๔ แจ้งแล้วหรือยัง อาตมภาพตอบ

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำราญ บ้านชัยภูมิ หมดอายุ ๓0/06/2564

ว่าความรู้แจ้งเห็นจริงในอริยสัจทั้ง ๔ ข้อเป็นความรู้ความเห็นของพระอริยเจ้า หากผม

เป็นพระอริยเจ้าผมก็รู้แจ้งเห็นจริงในอริยสัจทั้ง ๔ ข้อ หากผมเป็นปุถุชนอยู่ฉันใด ผมก็ไม่รู้แจ้งเห็นจริงในอริยสัจทั้ง ๔ ข้อ อยู่ตราบนั้น

ท่านจึงพูดขึ้นว่า ถ้าเช่นนั้นเณรก็เป็นปุถุชนทั้งอริยะใช่ไหม? อาตมภาพตอบว่า ธรรมดาผู้บำเพ็ญพรตในศาสนาพระพุทธเจ้าแรกก็เป็นปุถุชน ปฏิบัติเพื่ออริยมรรคนั้นเอง

ท่านสมุห์ภัยถามต่อไปว่า เณรได้อริยมรรคแล้วหรือยังอาตมภาพตอบว่า ผมจำได้ซึ่งองค์อริยมรรค ๘ ประการมีสัมมาทิฏฐิเป็นต้น สัมมาสมาธิเป็นที่สุด

ท่านจึงบ่นต่อไปว่า ความจำองค์อริยมรรค ๘ ได้เท่านั้น จะสำคัญตนเป็นผู้วิเศษไป อ้ายพันนี้มันบ้าจริงๆ ตัวของเณรนี้แหละเป็นตัวอลัชชีใหญ่ แกบวชเข้ามาเบียดเบียนหมู่พวกภิกษุสามเณร ไปดูหมิ่นดูถูกเพื่อนบรรพชิตด้วยกันทั้งหมด ว่าพวกนั้นเป็นอลัชชี พวกนี้เป็นลัชชีบุตร เดี๋ยวแกจะยุแหย่ให้สงฆ์แตกร้าวกันเป็นอนันตริยกรรม ตัวของเณรเองจะเป็นโทษถึงอนันตริยกรรม ตายแล้วแกก็ไปตกอเวจีมหานรกเท่านั้น แต่เดี๋ยวนี้แกไม่ควรเป็นเณรแล้ว การติเตียนพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นนาสนังคะขาดคลองเณรมิใช่หรือ ตกลงเณรนี้แกไม่ใช่เป็นเณรแล้ว แกติเตียนพระสงฆ์ นี้ท่านอุบาสกอุบาสิกา เธอคนนี้ไม่ใช่เณรแล้วพวกเจ้าทั้งหลายอย่าพากันเชื่อถือมาก พวกเจ้าจะนำพากันเป็นบ้าไปตามเธอคนนี้ทั้งหมด ใช้ไม่ได้ พวกเจ้าจะพากันติเตียนพระสงฆ์แล้ว พวกเจ้าจะพากันไปทำบุญที่ไหน เพราะพระสงฆ์เท่านั้นเป็นบุญเขตของโลก

ต่อนั้น ท่านจึงผินหน้ามาถามอาตมภาพว่า ใช่ไหมเธอหรือเธอเห็นเป็นอย่างไรอีก อาตมภาพตอบว่า ท่านจะถามถึงความเห็นของผม แล้วก็มีความเห็นอยู่หลายอย่างหลายประการมีนัยอันจะพูดมีอยู่มากมายมิใช่เล่น ท่านสมุห์ภัยท่านจึงบอกว่า แกมีความเห็นมากมายนั้นเห็นอย่างไร จะพูดได้มากมายนั้นแกจงพูดได้อย่างไร จะพูดขึ้นมาดู

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

อาตมภาพพูดต่อไปว่า เท่าที่ท่านสมุห์จะมาโทษว่าผมขาดจากเณรทีเดียว ด้วยเหตุแห่งการติเตียนพระอลัชชีเท่านั้นผมไม่เห็นด้วย เพราะผมไม่ได้ติเตียนพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า ผมพูดเพื่อจะให้พระอลัชชีรู้ความผิดของตนเท่านั้น ส่วนพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า ผมไหว้อยู่ทุกวันว่า**สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ** จนถึง **สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ** ผู้ปฏิบัติดีและเป็นผู้ปฏิบัติชอบนั้นแหละ ชื่อว่าพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า ผมมิได้ติเตียนพระสงฆ์ผู้ประพฤติดี ผมกล่าวตามโทษของบุคคลผู้กระทำผิดพระวินัยของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ท่านเคืองอะไรหนักหนา หรือท่านประพฤติผิดพระธรรมวินัยกับเขาบ้างท่านตอบว่าไม่ว่าแต่ฉันเลย เจ้าคณะแขวงก็มีม้ามีวัวมีเงินตั้งหลายพันบาท ไม่เห็นใครว่าท่านเป็นพระอลัชชี

อาตมาตอบท่านว่า ถ้าเช่นนั้นท่านทั้งหลายค่อนข้างเป็นพระอลัชชีไปแล้วมิใช่หรือ พระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้ามิได้ยกเว้นเจ้าคณะแขวงให้ประพฤติผิดพระธรรมวินัยมิใช่หรือใครต่อใครก็ตามครั้นเมื่อบวชแล้วก็มีศีลสังวร ๒๒๗ ข้อ เสมอภาพกันมิใช่หรือ หรือท่านยกเว้นที่ไหนบ้าง ท่านสมุห์จึงพูดว่า ขี่ม้าเท่านั้น จับเงินขายทอง และซื้อขายของบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น จะขาดความเป็นสมณะด้วยหรือ เณรอาตมภาพตอบว่า ไม่ชื่อว่าเป็นสมณะด้วยเหตุแห่งการเบียดเบียนสัตว์อื่นนั้นเอง ดังมีในภาษิตว่า *นะหิปัพพชิต ปะรูปะฆาตี สมโณโหติ ปะรังวิเหฐะยันโต* แปลว่า ผู้ฆ่าสัตว์อื่นและเบียดเบียนสัตว์อื่น ไม่ชื่อว่าเป็นสมณะเลยดังนี้ครับ

ท่านก็โกรธใหญ่ว่า ถ้าเช่นนั้นเณรก็คงเหมาพระทั้งหมดไม่ชื่อว่าเป็นสมณะเท่านั้นใช่ไหม อาตมภาพตอบว่า ผมไม่ได้เหมาใครเลย เป็นแต่ผมแสดงธรรมไปตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ท่านสมุห์ภัยจึงพูดขึ้นว่า เรื่องอื่นมีถมไปทำไมเณรไม่เทศน์ ทำไมเณรจึงเทศน์เรื่องส่อเสียดพระเจ้าพระสงฆ์ อาตมภาพตอบว่า อันที่จริงผมต้องการประกาศพระศาสนา ในเรื่องนี้ผมพิจารณาเห็นว่า ผู้บวชในศาสนาทุกวันนี้ถือกันแค่เป็นเจ้าลัทธิเท่านั้น สำคัญว่าได้บวชแล้วก็เป็นตัวบุญเท่านั้น คือถือเอาแค่ลัทธิศีรษะโล้นห่มผ้าเหลืองเท่านั้น เป็นอันว่าสำเร็จในการบำเพ็ญบุญ แล้วก็ประพฤติผิดพระธรรมวินัยต่าง ๆ เพราะสำคัญว่าเราเป็นพระแล้ว ทำไปบ้างก็ไม่เป็นไร เพราะใครเขาคงจะไม่อาจว่าเราได้ง่าย ๆ เพราะเราเป็นพระ ถ้าเขามาพูดดูหมิ่นเราโดยเหตุเล็กน้อยเท่านั้น เขาก็กลัวเป็นบาป เพราะเราเป็นพระแล้ว ข้อนี้แหละเป็นเหตุให้ศาสนาเสื่อม ฝ่ายพระก็ทะนงตัว ว่าเราเป็นพระใครไม่อาจดูหมิ่นเราได้ ฝ่ายโยมเห็นความผิดของพระก็ไม่กล้าทักท้วงเพราะกลัวเป็นบาปนี้เอง ทั้งฝ่ายพระก็ไม่มีความละอายกลายเป็นพระอลัชชี ทั้งฝ่ายโยมก็เห็นผิดกลายเป็นเดียรถีย์ ต่างก็พากันมาสำคัญลัทธิที่ผิด ๆ เท่านั้น ว่าเป็นกุศล มิได้ประพฤติความจริงของพุทธศาสนา ต่างก็มาสำคัญว่า

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย ...ชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

ปฏิปทาของพระพุทธศาสนา หมดวิธีทำกันเท่านี้แล้วก็นอนใจอยู่ มิหนำซ้ำยังประพฤติเหลวไหลผิดธรรมวินัยลงไปอีก พวกนี้มันเกิดมาประพฤติย่ำยีพระพุทธศาสนาให้ถึงแก่ความคร่ำคร่าลงไป จะได้นามว่าพุทธบริษัท คือ เป็นหมู่เหล่าของท่านผู้รู้วิเศษอย่างไรได้

ต่อนั้นฝ่ายคณะสงฆ์จังหวัดกาฬสินธุ์ มีท่าน **พระครูสังฆปาโมกขทวาจารย์** เป็นประธาน กักตัวของอาตมภาพแล้วยื่นคำร้องมาเรียนพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพรหมมุนี เมื่อท่านดำรงสมณศักดิ์เป็นพระโพธิวงศาจารย์ อยู่จังหวัดนครราชสีมา หาว่าอาตมภาพดูหมิ่นผู้ประพฤติพุทธศาสนาทั่วไปในสังฆมณฑล ตกลงเวลานั้นถูกกักพร้อมทั้งการได้สวนอยู่ที่นั้น ๑ เดือนกับ ๑๔ วัน เพราะสงฆ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์อุทธรณ์ ๒ ครั้งหมายว่าจะให้ฉายหายจากศาสนาเลย ทั้งบังคับให้สึก ขู่เข็ญหลายอย่างหลายประการ อาตมภาพปฏิญาณตนว่า เมื่อมีชีวิตนี้ยังอยู่ตราบใด จะไม่เปลื้องผ้ากาสาวพัสตร์ออกจากกาย หากท่านทั้งหลายจะสึกผมแล้ว จงทำศีรษะของผมให้ขาดออกจากร่างกายนี้เป็น ๒ ท่อนก่อน จงค่อยเปลื้องผ้าเหลืองออก จึงจะเป็นอันสึก หากดวงชีวิตนี้ยังอยู่ อย่าเลยท่านทั้งหลายเอ๋ย ในชีวิตนี้เป็นไปไม่ได้เสียแล้วในการสึกของผม ถึงไหนถึงกัน หากจะล้างผลาญชีวิตของผมให้ตายลงวันนี้ผมก็ยอมตาย หากจะให้สึกไม่ยอมสึกเป็นอันขาด ในชีวิตนี้ท่านทั้งหลายต้องการอย่างไรทำไปเถิด หากผมไม่ได้มอบชีวิตนี้ถวายแก่พรหมจรรย์แล้ว ที่ไหนผมจะมาแสดงในข้อว่าท่านทั้งหลายประพฤติค่อนข้างเป็นอลัชชี ท่านทั้งหลายจงพึงดูเถิด คำพูดอันนี้เป็นคำดูหมิ่นพระอลัชชีโดยตรงอยู่แล้วท่านทั้งหลายเห็นคนอื่นเขาพูดกันไหม เพราะเขากลัวตายกันอยู่จึงช่วยนิยมความประพฤติผิดพระธรรมวินัยเป็นของถูกของนิยมกันอยู่เท่านั้น เช่นผมเล่าเอาเถอะในชีวิตนี้จะตายลงวันไหนก็ตาม ขอแต่ได้ประพฤติพระธรรมวินัยให้เป็นไปอยู่และได้นำความจริงของศาสนามาประกาศตามเป็นจริงอยู่เช่นนี้ ผมมิได้ห่วงในชีวิตอันทำกิจของพรหมจรรย์ให้เป็นไปอยู่ เพราะผมได้มอบชีวิตแล้วแก่พรหมจรรย์อย่างแน่นแฟ้นเรื่องของศาสนานี้ ผมมิได้หวาดหวั่นแล้ว อย่าว่าแต่ท่านทั้งหลายจะมาขู่ให้ผมสึกหรือให้เห็นตามข้อประพฤติที่ผิด ๆ ของท่านทั้งหลายมิได้มี และในท่านทั้งหลายเอ๋ย คนเช่นผม ถ้าไม่แน่นอนในใจแล้ว ทั้งไม่ประพฤติทั้งไม่พูดในเรื่องนั้น ๆ ถ้าประพฤติหรือพูดลงแล้ว ย่อมสละชีวิตลงแทนคำพูดและความประพฤติของตนอย่าง

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บุญชัยภูมิ หนี้อายุ 10/06/2564

เด็ดหัวตัวขาดทีเดียว คำพูดทั้งหมดที่ผมแสดงไปว่า พระทั้งหลายเป็นอลัชชี โยม

ทั้งหลายกลายเป็นเดียรถีย์ข้อนี้นั้น ผมเผดียงหาตัวพระอลัชชีเท่านั้น มิใช่ผมพูดด้วยความเห่อเหิมของคนนับถือเท่านั้น บัดนี้ ผมขอประกาศอีกเป็นครั้งที่ ๒ ว่าตัวของผมเองได้มองเห็นมลทินของศาสนา คือ พระ, เณร ประพฤติไม่เป็นยุคเป็นธรรมแล้วแต่ครั้งผมจำพรรษาอยู่ที่ถ้ำภูเขากูด เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ จึงได้เที่ยวธุดงค์ออกมาเพื่อประกาศพระพุทธศาสนา ทั้งเผดียงหาตัวพระอลัชชี พึ่งมาพบเมื่อเดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำ ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ในจังหวัดกาฬสินธุ์นี้เอง ก็ชอบกลอยู่ แล้วข้าพเจ้าเกิดก็เกิดเดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำตั้งใจจะทำกิจของศาสนา ก็มีการอันถึงพร้อมในกำหนดอันเดียวกัน บางทีต่อไปข้างหน้า หากชีวิตของข้าพเจ้ายังตั้งอยู่ไปนานอาจจะบริหารพระพุทธศาสนานี้ให้เป็นยุคเป็นธรรมก็อาจเป็นได้ นี่แหละพึ่งดูเถิดท่านทั้งหลายเอ๋ย ความตั้งใจของผมได้เป็นมาแล้วอย่างนี้ที่ไหนผมจะหวั่นไหวต่อความกระทบกระทั่งของท่านทั้งหลายด้วยฝีปากเท่านี้ มิได้มีเลยแม้แต่ชีวิตนี้ผมก็ได้สละลงแล้ว เพื่อกิจของศาสนาอันมีคุณานุภาพอันยิ่งใหญ่ไพศาลครั้นเมื่ออาตมภาพหยุดนิ่งอยู่ ฝ่ายคณะสงฆ์ก็เขียนคำร้องทุกข์มาเป็นครั้งที่ ๒ ผลที่สุด **พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพรหมมุนี** ที่อยู่วัดบรมนิวาสทุกวันนี้ จึงตัดสินใจให้ตัวอาตมภาพลงไปชำระที่จังหวัดนครราชสีมา อาตมภาพจึงมีจดหมายไปเรียน**ท่านอาจารย์สิงห์** และ **อาจารย์มหาปิ่น** พร้อมกับ **ท่านพระครูวิเศษสุตคุณ** เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น ตกลงท่านอาจารย์สิงห์และอาจารย์มหาปิ่น ก็ลงมาแก้ไขช่วยที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพรหมมุนี ที่จังหวัดนครราชสีมาตกลงท่านก็ตัดสินยกเลิกและเรียนเอาตัวของอาตมภาพกลับไปอบรมปฏิปทาของศาสนา ในสำนักของท่านอาจารย์สิงห์และท่านอาจารย์มหาปิ่นอีก ครั้นเมื่อกลับถึงสำนักของท่านอาจารย์สิงห์แล้วท่านก็แนะนำอุบายให้ว่า บัดนี้คณะปฏิบัติยังไม่มีความกล้าหาญเสมอภาพกันยังเริ่มริอยู่จงปฏิบัติเรื่อย ๆ ไปเถิด ต่อเมื่อได้มีกาลอันถึงพร้อมจงทำทันหากไม่มีโอกาสอันเหมาะแล้วจงแสวงหาความพ้นทุกข์โดยส่วนตัวนั้นเถิด เพราะเวลานี้พวกปฏิบัติยังอ่อนเท่านับกำลังหว่านข้าวกล้าลงในนานั่นเอง ครั้นเมื่ออาตมภาพได้รับโอวาทของท่านแล้ว จึงขอลาท่านไปจำพรรษาอยู่ที่ภูเขาผ่ายพญานาคในพรรษานั้นตั้งใจบำเพ็ญความสงบส่วนตัวก็นับได้ความสบายใจ มิได้มีอุปสรรคอันหนึ่งอันใดเลย ครั้นเมื่อออกพรรษาแล้วเที่ยวธุดงค์ไปทางจังหวัดมหาสารคาม ไปพักอยู่ที่บ้านแห่งหนึ่งยังมีคนตระกูลหนึ่ง เขาเป็นคนมีทรัพย์พอสมควร เขาก็นิมนต์ให้พักอยู่ที่ป่าช้าได้ ๒๐ วัน แกคนนั้นเป็นคนเข้าออกปฏิบัติทั้งลูกทั้งแม่ ครั้นต่อมาโยมคนนั้นจึงเล่าความเป็นอยู่

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ ห้มดอายุ 10/06/2564

ของเขาว่าผมก็แก่แล้วการไปมาก็ไม่สะดวก และผมเป็นทุกข์อยู่อันหนึ่งคือหากผมตาย

ลงไป กลัวจะไม่มีใครจะพาลูกของผมอยู่ เพราะมีลูกสาวคนเดียวเท่านั้นทรัพย์สิ่งของก็มากมาย ไม่รู้ว่าใครจะมาช่วยรักษาและพาลูกของผมอยู่กินไปข้างหน้า คนโดยมากไม่ตั้งอยู่ในศีลธรรม เป็นแต่นักเล่นถั่วเล่นโป และนักเลงสุรา หากจะเอาคนพวกนั้นมาปกครองรักษาทรัพย์ก็เป็นอันว่าถึงความฉิบหายเท่านั้น ท่านคุณเณรก็ยังดูยังน้อยยังหนุ่มนัก ขอให้อยู่ไปนาน ๆ ก่อน อย่าได้เที่ยวไปทางอื่นอีกหรือหากจะสึกออกมาพ่อก็จะมอบสมบัติให้ครอบครอง ดังนี้ ต่อไปอาตมภาพก็นั่งนิ่งมิได้พูดคำหนึ่งคำใดทำดุจกับว่านั่งสมาธิ ดูเหมือนว่าแกคนนั้นมีความละอายขึ้น แล้วก็ลากลับขึ้นบ้าน ครั้นเมื่อค่ำลงวันนั้นอาตมาจึงพิจารณาต่อไปว่า บัดนี้ เรามีอายุเพียง ๒๐ ปีเท่านั้น บัดนี้เราหนุ่มมักจะอยู่ในศาสนาตลอดชีวิตไม่ ครั้นพิจารณาเช่นนี้ ก็รู้สึกขึ้นทันทีว่า บัดนี้ จิตของเราเอนเอียงเป็นไปตามความชักนำของโยมคนนั้น ครั้นระลึกขึ้นได้ก็ทำความประดุจหนึ่งว่าขู่จิตของตน ว่าแม้เราปฏิบัติหาทางพ้นทุกข์ก็เป็นเวลา ๗ ปีนี้เรื่องการอะไรหนอจะมาสงสัยกับมาตุคามอยู่เช่นนี้ อย่าเลยนะสถานที่นี้ เป็นอัปมงคลแล้ว เราควรหนีเสียเดี๋ยวนี้แหละดีกว่า ครั้นพิจารณาแล้วก็หนีไปในคืนวันนั้น

ครั้นเดินไปตามทางกลางคืนวันนั้นตั้งใจพิจารณาว่า เจ้าวิชาอยู่ลุ่มลึกยิ่งนัก หากมาทำความวิจิกิจฉา สงสัยมิเข้าเรื่องเข้าการ อย่าเลยนะเราจะต้องเข้าป่าเข้ารกเพื่อตัดสันดานความลุ่มหลงตอนนี้ให้แยบคายลงไป ครั้นเมื่อพิจารณาตกลงเช่นนั้น ก็เที่ยวเข้าไปหาที่สงบอีก ๕ วัน ถึงแม่น้ำโขง แล้วก็เดินไปตามภูเขา อาศัยบิณฑบาตฉันตามบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีอยู่ตามชายเขา อีก ๓ วันถึงภูเขาคง แขวงเมืองคำทอง ก็พักทำความเพียรอยู่ถ้ำแห่งหนึ่งชื่อถ้ำสองห้อง และพักจำพรรษาอยู่ที่นั้น ในกลางพรรษานั้นบำเพ็ญทรมานอดข้าว ๗ วันฉันหนหนึ่งจนตลอดพรรษา ในเดือนทีแรกนึกว่าชีวิตนี้จะตั้งอยู่ไม่ตลอด ๓ เดือน เพราะมีอาการเหน็บชาไปทั่วร่างกาย ครั้นถึงวันคำรบ ๗ ก็ฉันข้าว ขณะที่ฉันลงไปประมาณครึ่งอิ่มเกิดอาการอยากนอนขึ้นมา ครั้นฉันจนอิ่มก็มีอาการมืดหน้ามืดตา ถึงจะลืมตาอยู่ก็ไม่มองเห็นอะไร มืดไปหมด ถึงจะลืมตาดูตะวันก็ไม่เห็นตะวันเป็นแต่จะนอนเสียให้ได้อึมหนึ่งแล้วตื่นนอนขึ้นมาจึงมองเห็นอะไรต่ออะไรได้ ครั้นต่อมาเดือนที่ ๒ ก็ทำอย่างนั้นเรื่อยไป คือ ๗ วัน ฉันหนหนึ่ง ถึงวันคำรบ ๗ แล้วก็ออกบิณฑบาตมาฉัน ครั้นฉันก็มีรสดี แต่ฉันมากไม่ได้ ถ้าฉันมากอาเจียนเสียหมด แต่ไม่ถึงกับมืดหน้ามืดตาเหมือนอย่างแต่ก่อน ต่อนั้นก็อุตส่าห์บำเพ็ญต่อไป ในระหว่างวันไหนยังไม่ถึงวันกำหนดฉัน ตื่นขึ้นแต่เช้ารู้สึกเหน็บชาขึ้นแต่ปลายเท้าจนถึงหนังศีรษะ ครั้นต่อไปจนตลอดพรรษา ส่วนร่างกายรู้สึกซีดผอมเหี่ยวแห้งมาก ออกพรรษาแล้วก็กลับฉันทุกวัน ได้ ๑๖ วัน ปรากฏมีเหงื่อชุ่มที่ปลายเท้าปลายมือ และริมฝีปาก ส่วนผิวหนังก็หุบเหี่ยวเปลาะลอกออกได้ยาว ๆ ตามหลังมือหรือศอกแขน ผิวหนังที่ลอกออกมามองใส่ตะวันเห็นรูขนเป็นแถว ๆ ได้พิจารณา

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

เป็นอนิจจัง ดวงชีวิตยังตั้งอยู่ภายในกายนี้ แต่ผิวหนังที่ลอกออกมานี้ เขาตายไปแล้วจากความเป็นอยู่แห่งชีวิต ครั้นพิจารณาดังนี้ก็เกิดความสังเวชขึ้นมาก รู้สึกจิตดิ่งลงไปตั้งอยู่เป็นปกติ

ต่อนั้นไปก็พิจารณาความสงบอันนั้นให้นิ่งอยู่ นิมิตปรากฏเห็นช้างสารใหญ่ทั้ง ๒ ตัว เข้ามาจับเอาทั้งตัวของอาตมภาพขึ้นนั่งบนหลัง แล้วพาขึ้นไปบนภูเขาสูง ๆ แล้วคว้าเอาผ้าไตรจีวรมาวางลงที่ไหล่ขวาแห่งอาตมภาพ แล้วก็ยกลงวางไว้ที่บนก้อนหินที่เป็นยอดภูเขาต่อนั้นก็รู้สึกตัว ก็ยังนั่งสมาธินิ่งอยู่ที่ก้อนหิน ต่อนั้นก็พิจารณาต่อไปนี้เรื่องอะไรได้ความว่าการอุปสมบทเป็นพระของเรา จะเป็นผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย ท่านจะโปรดอนุเคราะห์ ต่อนั้น อาตมภาพก็เที่ยวธุดงค์มาจากเมืองคำทอง แดนของฝรั่งเศสเรื่อยมาถึงกรุงเทพ ฯ นี้เดือน ๔ ขึ้น ๘ ค่ำ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ครั้นมาถึงในวันนั้นพระเดชพระคุณ**ท่านเจ้าคุณพรหมมุนี**จึงเรียกเข้าไปถามว่า เณรนี้หรือถูกกักเจ้าคณะแขวงจังหวัดกาฬสินธุ์ อาตมภาพก็รับตามเป็นจริง ท่านจึงจับมือไปดูลายลักษณะที่มีอยู่ในฝ่ามือ แล้วท่านก็สั่งว่าจงหัดนาคเสีย พออุปสมบทแล้ว ครั้นวันหลังก็สั่งไปกับแม่ชีเป๋าว่า เรียนท่านที่วังให้ทราบ อาตมาจะบวชพระรูปหนึ่งหวังว่าคงไม่เหลือวิสัย ต่อนั้นคุณเป๋าก็มาเรียนพระเดชพระคุณท่านที่วัง ก็รับอนุเคราะห์จัดการสมณบริขารอุปสมบทอาตมภาพเป็นภิกษุขึ้นในศาสนา เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๕ ค่ำ ในปี พ.ศ. นั้น ครั้นบวชแล้วก็อยู่ในกรุงเทพ ฯ นี้ไม่กี่วัน เดือน ๕ ข้างแรม ท่านเจ้าคุณก็นำตัวของอาตมภาพกลับที่โคราช อาตมภาพได้จำพรรษาที่ **วัดป่าช้าสาลวัน** จังหวัดนครราชสีมานั้น ครั้นออกพรรษาแล้วอาตมภาพก็เที่ยวลงมาทางพระบาทสระบุรี เตลิดเข้ามาที่กรุงเทพ ฯ นี้อยู่ ๘ วัน อาตมภาพก็ขอเจริญพรลา พระเดชพระคุณโปรดช่วยอนุเคราะห์ค่าโดยสารรถเสร็จแล้วอาตมภาพก็กลับไปจำพรรษาที่**วัดป่าสาลวัน** คณะอาจารย์สิงห์ที่โคราชอีก ในระหว่างกลางพรรษาที่ ๒ เกิดโรคเหน็บชา อ่อนเพลีย บางวันก็ไปบิณฑบาตไม่ได้ บางวันก็ไปได้ นึกว่าหายาที่ไหนมาฉันก็ไม่หาย นึกรำคาญใจขึ้นมาก็นึกว่าจะไม่ฉันอาหารเสียเลย ให้มันตายเสียดีกว่าจะอยู่เป็นทุกข์ไปหลายวัน ครั้นพิจารณาตกลง

(ต้นฉบับมีเพียงเท่านี้)

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564

พิมพ์ที่ หจก. การพิมพ์พระนคร ๙๒ ถนนบุญศิริ กรุงเทพฯ ๒ โทร. ๒๒๑๒๓๓๗
นางอารี จุ้ยทรัพย์เปี่ยม ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๒๐

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC

เอกสารนี้ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 10/06/2564